

په کرمین خواندنگه ما نایندی یا کچان (۱۹۳۶-۱۹۸۰)

هژمار (۶۵) نیلون ۲۰۱۱

سیلاقت

کوقاره کا هه یقانه یا رهوشه نیری گشتی به ل نامیدی دهر دکه قیبت

■ موبایل.. جیهانا سهردهم و
باشی و خرابی ل پیدای دین

■ گرنج.. ل هه بهری
دهلیقین زیرین و ناقارنا
که سایه تی

شیخی سه نغانی ل که نه دیری نه سکه ندهری مه کلاونی ل گرگوملی
شیخادی ل لاشی نوسه نهارینی ناشووری ل خه نسی

پا دی ب چ رازی بن..؟

خالد دیرهشی

بهری دهمهکی نه دویر و کیتر ژ ههقیهکی، ته ههر کوفار و رووژنامهک،یان،مالپهرهکی نه لکترونی، یان، ههر سازیهکا دی یا میدیایی، بیته کو دبیزنی نه هلی و سه ربه خو،قه کربان،یان، خاندبان، دا بینی کومهکا رهخنیته دژوار بیته هاتینه ناراسته کرن بوو دهسته لاتا کوردستانی و ب تایبهتی ژی بوو کهسی سه روکی کوردستانی، کو دگوتن سه روک ب نه رکیت خو نارابیت و ههمی دهمی خو یی دایه دوزیت ئیراقی و ناگه ه ژ ناف مالیا کوردستانی نینه،ودگوتن چونکه نهفه بوو سه روکی خهم ژی نینه،کو ل دهمهکی نهفه قهت راست نینه وب دیتنا مه خه ما مهزنا سه روکی، ههردهم ریکخستنا مالا کوردا بوویه و ههردهم هیقی و نومیدیت وی نهون کو کورد و کوردستانی دنیک ریز بن دژيانا خودا، ب تایبهتی ژی دخی قوناغا وهلاتی مه تیدا دهر باز دبیت،کو یی ل ههمبهری بهرسینگ گرتنیت مهزن راوهستیای و ژههمی لایهکی قه پلان و پیلان ب دژی کوردستانی دهینه گیران. ودهمهکی گهلهک دریزه سه روکی بزاقیت خو چرکینه بوو ریک و پیک کرن و ریکخستنا ناف مالیا کوردستانی، ب تایبهتی ژی پشتی وان ئالوزییت ل بوهارا چوی ل کوردستانی دروست بووین،کو چافلینکرنا وهلاتیت نه ره بی بوو.

دیشان نوکه ژی ههر نهو کهسیته بهری نوکه یا ل سه ری دگوت،نهفرو یی قه وانهکی دیتر لی ددن و یی ئوپزسیونی گونه هبار دکهن ب کومهکا گوننه هان و دبیزنی هوین یی دبنه دویره لانکیت دهسته لاتی و هوین یی داگیرانی ژ مافیت خه لکی دکهن و گهلهک گوننه هبارییت دیتر و دیشان بوو دهسته لاتی ژی دبیزن کو یی پیلانهکی دگیرن ب دژی هیزیت ئوپزسیونی و مهردما دهسته لاتی دهم بووراندن و دهم کوشتنه.

ب راستی دیتنیت قان که سان گهلهک دنه نتیکه نه، پا هه وه ج دقیت؟ ما هه تا کهنکی هوین دی ئالاقیت ژیکفه بوون و دووبه ره کیی بن و دی بنه نه گهر بوو شانندن ناگری شه ری نافخو و مالویرانیا کوردان، کو ههردهم هه وه روله کی ب هیز دخی واریدا دیتی و له زیاننده و هوین بووینه بزوتیت دژواریت هه لبوونا وی ناگری. و باش بزنان کو هوین دی بنه گوننه هباریت دیروکی (یی فتنی و دوو بهر ه کیی دروست دکهت گوننه ها وی مهزنتره ژ یا ههر که سه کی دیتر). پیدقیه نهفرو نه م ههمی ببینه فاکتهریت ب هیز بوو نیک ریزیا خه لکی کوردستانی و ب تایبهتی ژی ته خا رهوشنیر و نقیسکار و روژنامه قان و میدیاکار و پشته قانیته بزاقیت سه روکی کوردستانی بین، نه کو بهروفاژی.

سیلاقت

هژمار
65
نیلۆن ۲۰۱۱

گۆقارهكا هه‌یقانه یا ره‌ه‌شه‌نبیری گشتی به ل ئامیدی دهرده‌گه‌فیت

پیداچوونه‌ك و دیتنه‌ك لسه‌ر خانیین كلتوری
ل ده‌قه‌را به‌هدینان

بالانسیین نوو یین سیاسی
ل ههریمی و بزاقین دبلۆماسی یین تورکیا

هه‌قالا خراب ب ساناھی ژیا‌نا مروقی
ده‌اقیته‌ دناقا ناگری دا

نوتی یا ناسلیی یا دگه‌هیت ب شیوازه‌کی
نوی

ده‌ره‌ینانا هونه‌ری

مجه‌مه‌د مه‌لا جه‌مدی
mehemed_sersink@yahoo.com

فۆتۆ: دلوفان عه‌ته‌م

تیبیلیدان: کوما کاری
چاپخانا خانی - ده‌وک

E_mail: govarasilav@yahoo.com Tel: 0627633369

ده‌سته‌کا نفیسکاران

عه‌بدوئلا مشه‌ختی
د. ناستی عه‌بدوئله‌جه‌کیم
مجه‌مه‌د عه‌بدوئلا ئامیدی
یوسف مجه‌مه‌د سه‌عید
سه‌ردار هیئتوتی

خودانی نیمتیازی

مجه‌مه‌د محسن

سه‌رنفیسکار

خالد دیره‌شی
xaliddereshi63@yahoo.com

ئه‌دریسی :

ئامیدی - کانیا مالا
موبایلا سه‌رنفیسکاری:
Mobile: 4642107

www.amedye.com سیلافت ل سه‌ر تۆرا نیسته‌رنیستی:

- هه‌ر بابته‌ی دگه‌هیته‌ سیلافت، به‌یته‌ به‌لافکر، یان نه، بو خودانی ناهیته‌ زفراندن.
- ژیلی ئه‌و گوتاریت نافی سیلافت ل سه‌ر ئه‌م به‌رپرسیار نینین ل نافه‌رۆکا چ گوتار و بابته‌یت ده‌ینه‌ به‌لافکر.

به‌رسقین شاش ژ به‌غدا

عزەت یوسف

قه‌بارەیی هەرێما کوردستانی، ئەقە ژێ ریباز و ره‌فتاره‌کا نه‌گۆره‌ لی شیبواز و ره‌فتارێن جودا هه‌نه.

کورد و هەرێما کوردستانی پشکه‌کا سه‌ره‌کی و گرنگن د هه‌فکیشا عیراقتی دا. کورد فاکته‌ره‌کتی خیرتی یه‌ ل عیراقتی و پشکه‌که ژ چاره‌کرنی و پیکه‌ژیانن. گه‌له‌ک کیشه‌ یین شه‌پرزه‌ و چاره‌نقیس نادیار یین عیراقتی ل هه‌ولیتیری ب ئاراسته‌یه‌ راست ئیکلا بووینه، دو‌ماهی‌ک ژێ دامه‌زراندنا حکومه‌تا نها یا عیراقتی بوو کول سه‌ر ریکه‌فتنا هه‌ولیتیری هاتیه‌ پیکشیان.

پرسیار ل قیتره‌ ئەقەیه‌ کول فان کەش و کاودانین هه‌ستدار و نازدار و تژی مه‌ترسی و بی باوه‌ری یا کو عیراق تیدا دهوریت هه‌روه‌کو جاره‌کتی سالح موته‌لگی گۆتی نوکه‌ چه‌نگی مه‌ یی شکه‌ستییه‌، گوهداری بو مافین کوردان یین ره‌وا نه‌بیت، ئەری گه‌لو نه‌گه‌ر رۆژه‌کتی به‌غدا چه‌نگی خو شه‌گرت و به‌رپیت خو دیت دی ره‌فتارا وی ب چ شیوه‌ بیت؟

لی د به‌رامبه‌ر ژێ نه‌گه‌ر مافین ره‌وا یین کوردان نه‌که‌فتنه‌ واری کاری و ده‌سته‌لاتین به‌غدا نه‌که‌فتنه‌ به‌رباری، ره‌نگه‌ هنده‌ک حساب و هه‌لبژارده‌یین دی ب زیقی به‌ینه‌ مه‌یدانن. ژ وانه‌ ژێ پارچه‌ بوونا عیراقتی کو د پراکتیز و هوندری خو دا نه‌ یا ئیکگرتییه‌،

ئەقە مه‌ دگه‌هینته‌ ئەوی نه‌نجامی کو به‌رژه‌وه‌ندیین سیاسی و نقشێ عه‌ره‌بان بخۆ ژێ دژی ئەقی مادده‌ینه. که‌واته‌ رژی و نیازین پاک و راسته‌قینه‌ ده‌رباره‌ی ماددی ۱۴۰ د لاوازن یان هه‌ر نین. زیده‌باری جه‌عه‌فری ل دو‌ماهی‌ک رۆژین ده‌سته‌لاتا خو گۆتوو کو کوردان بخۆ ژێ خه‌مساری دقی بابه‌تی دا کریه‌، چونکی کورد ل به‌غدا د پۆستین بلند و د چقاتا نوونه‌رین عیراقتی دا هه‌نه‌ و رولی کاریگه‌ری خو نه‌گتیره‌.

ئەف ئاخفتنا جه‌عه‌فری چ راست چ ره‌قین ژ به‌رپرسیاره‌تی هوشداریه‌کا خرابه‌ کو پیکه‌هێ کوردان د هه‌فکیشین سیاسی یین عیراقتی دا یی په‌راویز کریه‌ و سه‌نگی وان ژێ د چیکرنا بریاری دا یی کیمه‌.

ره‌نگه‌ سستی و کیم رولی کوردان ل به‌غدا نه‌گه‌ره‌ک بیت کو سه‌رۆکتی هه‌رێما کوردستانی ل قی داوی ل گه‌ل په‌رله‌مه‌نتار و وه‌زیر و به‌رپرسین بالا یین هه‌ریمێ ل به‌غدا ژ پیکه‌مه‌ت راسپاردنا وان بو خورتکرنا کار و ئەرکتی وان کومبوو.

خالای بی ناکوکی و هه‌فپشک ئەوه‌ کو هه‌ر کەس و ئالیه‌کتی ل سه‌ر کورسیا ده‌سته‌لاتا به‌غدا بیت، چ پفا د بنی گه‌وریی دا هه‌ی بکاردئینیت بو شه‌مراندنا چراکتی کوردان و کیمکرنا

پاش نه‌مانا ده‌سته‌لاتا سته‌مکارا سه‌ددامی ل سالا ۲۰۰۳ ی و هه‌لاتنه‌کا رۆژه‌کا نوو و هه‌تا نها، کیرقی بینه‌ و بیه‌ دناقبه‌را ده‌سته‌لاتا به‌غدا و هه‌رێما کوردستانی به‌ره‌ف بلند بوونی یه‌ و ب سه‌ره‌کی نه‌که‌فتیه‌. ئیکلاکرنا پرسین گرنگ وه‌کو یاسا نه‌فت و گازی و بودجه‌ی و هیتزا پیکه‌مه‌رگی و ده‌قه‌رین دی یین کوردان یین گرتای ب ماددی ۱۴۰ و چه‌ند پرسین دی چاره‌ نادیار و هه‌لاویستی ماینه‌. ئەف هه‌می پرسه‌ ژێ بو کوردان د جه‌وه‌ری و چاره‌نقیسدارن. پرسا ماددی ۱۴۰ هاتوو شه‌برین کو هه‌تا ۲۰۰۷/۱۲/۳۱ ب چه‌ند قوناغان ب دو‌ماهی‌ک به‌یت، لی ئەف مادده‌ د چوارچوخی خو یی دیارکریدا سه‌رنه‌گرت. به‌غدا نه‌ ل سه‌ر ده‌می حکومه‌تا عه‌للای و نه‌ یا جه‌عه‌فری و نه‌ ژێ تیرمی ئیکتی و دوی یی مالکی خه‌مداری ئەقی مادده‌یی گرنگ و هه‌ستدار نه‌بووینه.

نوری مالکی

ئىبراهيم جەعفەرى

نەياد عەلاوى

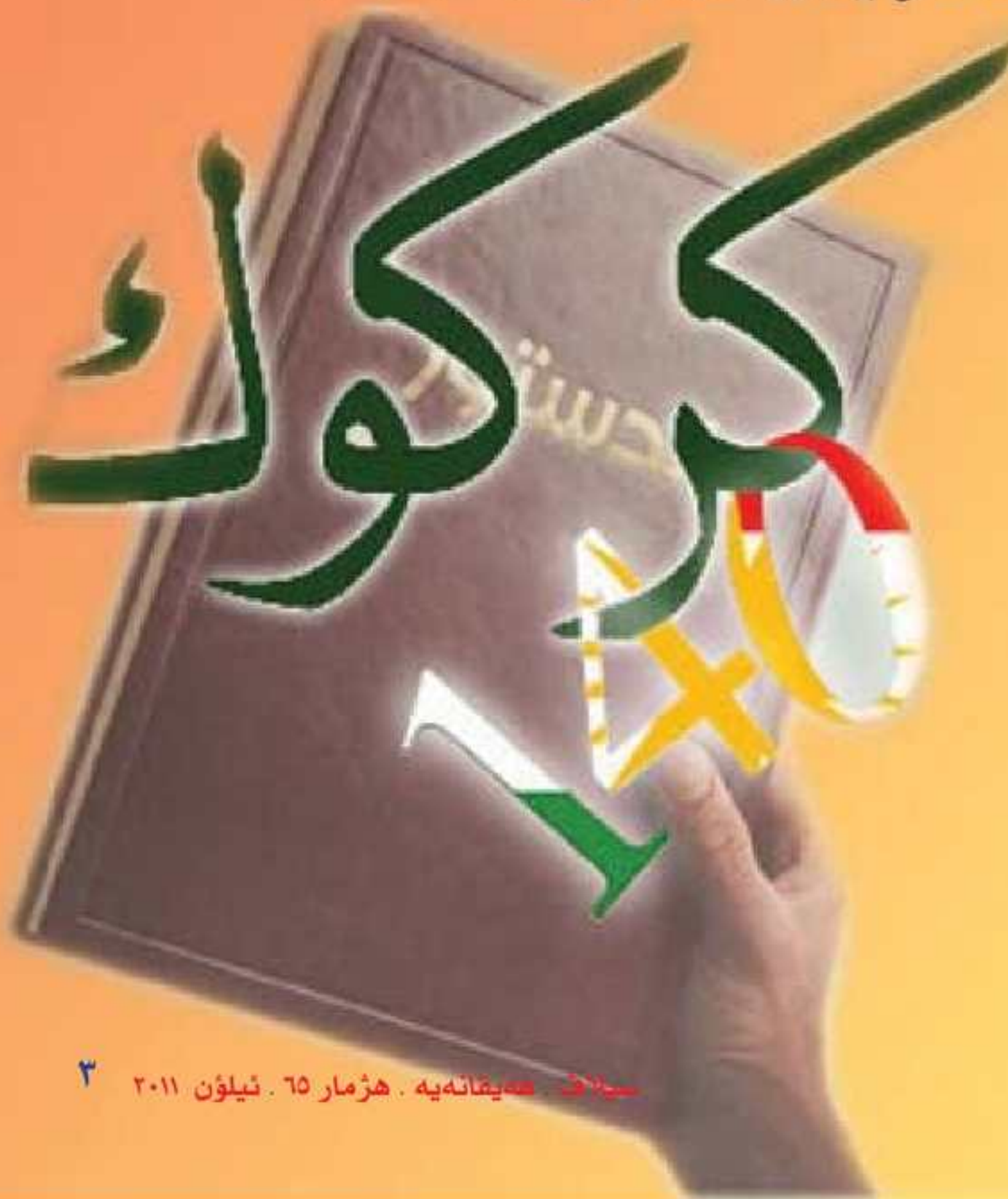
و پلانا کاودانیتین نهچاڤهري کرى بکهن. ل داويى ژى هەر ماف و راستى دئ سەرگريت و سست و خاڤى ژى دئ زراف بيت و قهتبييت.

و وانەيان ژ چووى وەرگريت و هوگريا سياسى ل سەر کيستی بەرژه وەندین ههڤشک و دومدريژ خۆرت بکەت و بەرسقا هەمی پرسياران هەبيت و هزر

چونكى د تيگههتي سياسيەتي دا هەمی دەرگهە ل تاقن و نهخيچا سوور هەيه و نهبهركا سورا راخستى. راگهاندنا سەربهخويى و دەولهتسوونى ژى هەردەمی گهشتا وئ گهشت و ستوونين ستور بو پەيدا بوون كو ئەڤه ژى داخازا پراڤيا خەلكى كوردستانى يە كو ب ئاشكەرا د كومكرنا ئيمزا و د گەلەك پاپرسیين بيانى و خۆيانى دا ديار دبیت د ئارمانجاندا هەيه. زێدهبارى مافهكى راست و رهوايى گەلى كورده كو يئ نازاده ب هەزا خۆ چاره نقيسى خۆ وینه بکەت بەرامبەر ئەوى كاروانى دريژى خەباتى و ئەوى فيداكاريا پيشكەشى وهلاتى كرى.

ل رۆژين رهش ناراستهتي قبيله نوما دەستهلاتين بهغدا كوردستانه. لئ ئەگەر تا راددهكى و بهريى خۆ ديتن پاشگەز دبن و هزرا وان دوو هەوا و ئيك بانه و كوردستان ژى پشكەكا نيشتمانى عەره بانه.

يا باش و راست ئەوه كو كورد پەند

بالانسین نوو یین سیاسی ل ههریمی و بزاقین دبلوماسی یین تورکیا

هوشهنگ تاجر

سهرهلدانین ل وهلاتین عهدهبی کو دنهجام دا سیستهمین سیاسی ل تونس و لیبیا و مسر هاتنه گوهورین نها ژی دورا سووری هاتیه و ب گوهورینا سیستهمین سیاسی ل وان وهلاتان رۆژههلاتا نااقین ژی کهفته د قوناغهکا نوو دا. د قی نااقهیری دا ئیران و تورکیا ژی ب رهنگهکی جدی دهست ب بزاقین خوه یین نوو کرن، چونکو ههر دوو وهلات ل سهر بهتیزکرنا دهستههلاتا خوه ل سهر رۆژههلاتا نااقین د ناقا شههکی دانه. ئیران ب رتیا ستراتیتیا خوه یا شیعگهیری ژ نالیهکی بزاقا هندئ دکهت کو هتیزین ئیسلامی یین توندروه ل عیراق و نهفغانستان و لوینانئ بهتیز بن و ل نالیئ دی ب ههموو رهنگان کار بو هندئ دکهت کو سیستهمی سیاسی یی سووری نههیتته گوهورین و ژبهه هندئ ژی بهرپرستین ئیرانئ ب رهنگهکی ناشرکرا پشتهفانیا خوه بو رۆتیا بهشار نسهه دیارکرن و گفاشتن ل وهلاتین رۆژناقا ژی کرن کو ماییتیکرنئ د کاروباری ناخخو یی سووری نهکن.

ل نالیئ دی تورکیا پشکهک ژ سیاسهتا ئهمریکا و وهلاتین رۆژناقا ل ههریمی پهیرهو دکهت و ژبهه هندئ ژی پشتهفانیا وان وهلاتان بدهستقه ئینایه، تورکیا ژ هندئ دترسیت کو ههکه سیستهمی سیاسی یی سووری ب رهنگهکی دی بهیتته گوهورین دی ههریمهکا دی یا کوردی ل رۆژههلاتا نااقین بهیتته نافاکرن کو نهف ئیکه ژی ترسهک مهزن خسته دلئ تورکیا و چهندین جاران وهزیری دهرفه یی تورکیا نامهیین ئهردوگانی بو بهشار نسهه برن و داخواز ژ بهشاری هاته کرن کو هندهک گوهورینان بکته، نارمانجا تورکیا ژی ژقان گوهورینان ژی ژناقچوونا ئیرادهیا گهلی سووری بوو

داکو شوږه شا سوورپي نه بېته نه گهري هندې هيرتمهكا دي يا نازاد بو كوردان دروست ببيت و ژ بهر هندې ژي توركي د دووماهيې دا هممو په يوه نديين خوه ل گهل سوورپي دانه راگرتن و سهروك كوماريې توركي ب رهنهكي ناشكرا ديار كر نيدى باوهريا مه ب دهسته لاتا سوورپي نه مایه. نارمانجا توركي نه فیه كو د ئاقابوونا سيستمى نوو يې ل وان وهلاتان دا سهنكي خوه ئاڤا بکته. وهك دهپته زانين كو ددهما سه رهلدانا گهلي لیبیا دهستپيکری تورکیا دهستپيکری پشتهفانيا خوه بو رژيما موعه مەر قهزافي ديار كر لي پشتهي كو بهرپرستين توركي ديتن بزافين شوږه شگيرتین لیبیا بهيتر دبن و پيگههي قهزافي لاواز دبیت قی جارې ژي دژبهريا خوه ل همبهر قهزافي ديار كرن و پشتهفانيا خوه بو شوږه شگيرتین لیبیا ديار كرن، ددهما مرؤف ته ماشه ی قی راستيې بکته ديار دبیت كو تورکیا خودان سياسه تهك بهرژه ودهندی په ردهستی به و ل دووڤ بهرژه ودهندی خوه دگهریت و چ ددهمی خه ما تورکیا ژ هندې نینه كو ب هزاران مرؤف دبنه قوربانې، چونكو تورکیا بخو ژي قی يهكي ل همبهر كوردین تورکیا بكار دینیت و ههتا نها ژي كوردین باكور وهك وهلاتيین تورکیا خودان مافین وهكهڤ نین.

ل نالیې دی تورکیا رازیبوونا خوه ل سه ر هندې ديار كر كو بنگههين دژ موشهك يین ناتول سه ر ئاڤا تورکیا بهيته ئاڤاكرن، تورکیا نهڤ بریار د دههكي دا وهرگرت كو په يوه نديين تورکیا و ئيسرائيلي بهر ب نه مانې قه دچن، لي دقیت نهڤ ئيکه ژي نههپته ژبير كرن كو په يوه نديين سه ربازي يین د ئاڤهرا تورکیا و ئيسرائيلي گهلهك بهيترن و وهسا ساناهي ناهيته راگرتن، نهردوگان دخوازیت كو ئيسرائيل ب رهنهكي فهرمی داخووا لیبوريني ژ تورکیا بکته ژ بهر هيرشا سه ربازين ئيسرائيلي يا ل سه ر گه ميا ئاشتيې كو د نهجام دا چند كه سان گيانې خوه ژ دهست دابوون، نارمانجا تورکیا ژ قی يهكي نه فیه كو خوه دچافي وهلاتيین عه رهبی

دا مهزنتر ژ جارن نيشا بدهت و شهخسي نهردوگان ژي دخوازیت ببيته قهه رهمانهك بو وهلاتيین عه رهبی دژي ئيسرائيلي. ئيسرائيل ژي قی يهكي باش دزانيت و ژ بهر هندې ژي سه روک وهزيرتین ئيسرائيل چه ندين جارن ديار كر كو نم ب چو رهنگان داخووا لیبوريني ژ تورکیا ناکهين.

ددهمكي وهسا دا تورکیا رازیبوونا خوه ل سه ر ئاڤاكرن بنگههين دژ موشهكي يین ناتويې ديار كر داکو پشتهفانيا وهلاتيین نه دمايین ناتو ژي ئيسرائيلي بدهسته بينيت و ل ناليې دی ژي بزافا هندې بکته داکو رولي ئيران ل هيرتمی گهلهك لاواز ببيت. نهردوگان و داوود ئوگلو كو خوه وهك ئوسمانيين نوو ددهنه نیاسين بزافا هندې دكهن كو تورکیا قه گهریته وی دهمی و ببيته هيتزا ههري مهزن درؤژه لاتا ئاڤين دا و ئيران ژي قی يهكي باش دزانيت و ب ريبا بهيترن كره مهربه ندا شيعه گهريې دژبهريا بهرژه ودهندی تورکیا و بهيترن پيگههي خوه دکته.

سه ردهانين نهردوگانی بو لیبیا و مسر و تونس ژي قی راستيې باشتر نيشا ددهن كو تورکیا نها بزافين خوه بهرفهتر دکته. نهمریکا و ئورؤپا ههتا رادهيهكي ژ وان بزافين تورکیا نهرازی نه لي ديسان ژي نهو باش دزانن كو تنې ب ريبا نهردوگانی دشين كونترول خوه ل سه ر وان وهلاتان دروست بکهن، چونكو پارتيا نهردوگان خودان هزرهكا ئيسلامی يا نه رمه و ههكه بهرؤقازی قی يهكي ئيسلاميين توندره و ببنه دهسته لات دې بهرژه ودهندی نهمریکا و رؤژئاڤا كهڤنه دترسي دا و د قی خالی دا بهرژه ودهندی نهمریکا و حكومهتا نها يا تورکیا دگههنه ئيک و ژ بهر قی يهكي يه كو نهمریکا پشتهفانيا تورکیا دکته. وهزارهتا دهرقه يا نهمریکا ب رهنهكي ناشكرا ديار كر مافي تورکیا يه كو هيرشان ل سه ر ئاڤا هيرتما كوردستاني بکته ب مه رما نههيتانا چه كدارين پ.ك.ك، ههكه باش هزري دقې چندې دا بکهن ديار دبیت تورکیا ل همبهر دروست كرنا بنگههين دژ

موشهكي و سياسه تا ل سوورپي گهلهك سوژ ل وان وهلاتان وهرگرتينه و ژ بهر هندې ژي وهسا ب رحه تي مایتيكرنی دكاروبارتين وهلاتهكي دی دا دکهن.

نهمریکا نها ژئالؤبوونا په يوه نديين تورکیا و ئيسرائيلي گهلهك يا نيگه رانه و بزاف دهپته كرن كو نهڤ په يوه نديه ئاسايي ببن. ترسا نهمریکا ژ هندې يه كو نهڤ ئالؤزي مفايې بگههينيه ئيرانې، بهرپرستين تههراني كهيفوشيا خوه ل همبهر دهركرنا باليؤزي ئيسرائيلي ل تورکیا نيشا دان و د هه مان دهمی دا دژبهريا خوه ل همبهر ئاڤاكرن بنگههين دژ موشهك ل سه ر ئاڤا تورکیا ژي راگه هاندن. ئيران قی يهكي وهك پيلانهك ل دژي خوه دزانيت و ژ بهر هندې ژي دژبهريا خوه نيشا ددهت و ل ناليې دی تورکیا ژي قی يهكي بو پاشه روژا خوه و بهيترن پيگههي خوه يې سياسي و سه ربازي ل رؤژه لاتا ئاڤين وهك كارهكي بنگههين ل قهله م ددهت واته ددهما باش بهري خوه بدهينه ئان ههڤسه نگیان ديار دبیت كو شه رهكي مهزن و نهپيني د ئاڤهرا تورکیا و ئيران ل سه ر رؤژه لاتا ئاڤين و ب تايه تي ژي ل سه ر كوردستاني هه به.

ل نالیې دی دقیت كو كورد پتر ژ هه ر دهه مكي ب رهنهكي ره ناليستی سياسه تا خوه يا يه كگرتی و نه تهوی بریڤه بهن، چونكو ئيران و تورکیا بزافا پارچه كرنا ئيراديا سياسي يا هيتزين كوردی ددهن و هيرشين وان ل سه ر ئاڤا كوردستاني ژي نمونه يا قی راستيې يه. دقیت كورد رييین سياسي و دبلؤماسی ل سه ر ناستي جيهان باش بكار بينن و بهرژه ودهندی خوه باش ب پاريزن. دقیت نهڤ ئيکه نههپته ژبير كرن كو نها كار بو هندې دهپته كرن دا وهك سه دسالا بيستی كورد دهرقه يي هممو پيلان و پرؤژه يين نوو ل رؤژه لاتا ئاڤين بمينن و نه ببه خودان سه نگهك مهزن دههڤسه نگیين سياسي دا. قيتجا دقیت هممو هيتزين كوردان ب ريبا سياسه تهكا يه كگرتی و راست يا نه تهوی سه نگا خوه بهيتر بکهن و بهرژه ودهندی نه تهوی يین كوردان ژي بهاريزن.

رهوشه نېير و گندهلی

خدر نوری نېروهی

نه هیلیت نهف رهنیه ب سهر جفاکیدا
بهیت و دناف تهپ و توزا خودا
بگه فزیت.
هه لیهت گندهلی مهزنتین کر مه
کو هنافین جفاکی کر می دکهت
درزینیت، چونکی ب ساتورا وی یا
تیر سهری بهاو پیروزی و یاساین
ژیانی دبریت و دخوینا خودا دگه فزیت.
لهوما رهوشه نېیر پیدقییه د بهر هی
نه هیلان و ژ ناقبرنا همی رهنگین
گندهلیتیدا، پاله کی چهلنگ و نازا و
زیرهک بیت و بشیت بیسته ریکتیش
و پیشهنگی فی کاروانی وناقی خو
بشکورداری دناف بهر پهرین چهرخ
بهندا ژیانیدا تومار بکهت. باشترین
سهدهم ژی بوقی یه کی پاشی نیاسینا
دهنگ ورهنگین گندهلی ژتهف
نالیه کی فه، هشیار کرنا ملله تییه، ژوان
دهنگ و رهنکین جودا جودا و دانه
نیاسینا دیم وی یی تهنی و
ره شه، ههروه سا فره ب بریارو گوتار
و رهفتار و کریار پیکولی بکهت به
ناده و بژاره کرنا زه قیا ژیانی ژ درک
و داسین گندهلی.

خو پا قیژیت.
لهوا پهنا برن بوکاری گندهلی
ژ نالیی ههر رژیتم ودهسه لات
وکسه کیفه دبیت، کاره کی ههر می و
فهیت و پیس و گهمار ونه سیاسی،
نه شرعی، نه نه خلاق یه، قیجا فره
رهوشه نېیر، نه بخو په نای بوکاری
گندهلی بیته، نه ژی دهه مبر فی
پرسا گرنک و ههستیار و کوژه کدا، نه
خو بیدهنگ بکه ت، یان یی بی
بریارو هه لویست بیت.
ژ بهر کو رهوشه نېیر بهر پرسه ل
هه مبر وان نیشین پشت شکینین
دناف جفاکیدا سهر هه لدهت، لهوا
بلا و نه زانیت، ژره هکیشانا گندهلی
و نه هیلانا وی دناف جفاکیدا،
بهس کاری دهست هه لات، یان
حکومه تی، یان پارتین سیاسی، یان
ریکخراوی □ ن جفاکی و مهدهنی، یان
ناقه ندین هزری، یان کهت و کومین
جفاکی، نه خیر □، چونکی چیدبیت نه و
بخوژی بکه فنه دناف فی چالیدا و
نه شین ژی دهر که فن، یان ههست ب
وی شاشی نه کهن، ژ بهر فی یه کی
فهره ودقیته هه مبر فی لیسه رو
له هییدا، کهسه کی خو راگر بیت و

گندهلی ب زمانه کی ساده و
ساکار، نهوه کهسهک یان گروهک
یان ملله تهک خراب مفای ژ وی
دهسته لات، وهر بگریت یا پی هاتیه
دان قیجا نهف دهسته لات یا سیاسی،
یان، نابووری، یان، بازرگانی، یان،
نولی، یان، پهروه دهی، یان،
کارگیری، یان، رهوشه نېیری، یان،
ریشه بهری و... تد... دبیت.
پروفیسور سوزان روز نهیکه رمان
د پرتوکا خودا بناقی گندهلی و
حکومهت سه بارهت زهره رو زیانا
گندهلی دبیت: دیاردا گندهلی
ل دهف پسپوران ب کر می سهر خوری
وه لاتان هاتیه نیاسین، ههروه سا
وه لات گندهل بهر چ تشته کیرا
ناگه هیت و چ تشتهک تیرا وی
ناکهت، ههروه سا گندهلی نه ههر
بتنی سیسته می نابووری و وه لاتی
سه قهت و فالنجی دکهت، بهلکو
سیسته می پهروه دهی و نیداری و
سیاسی و نولی و جفاکی و نه ته وهی
ژی توشی نه ساخیا ههستی نه رمی
دکهت و قهده ماوی دشکینیت، قهت
و قهت ریکی ناده تی بکه فیه سهر
پیت خو و ب جوانی پی □ نگا قیت

ماموستا و شیوازی نوو یین فیئرکرنی

عیماد مهلا یاسین

پهیدابکته، و دژایه تیا وی روحا نه ریتی بکته، و تیگه هی پشکدار بکرنی ل دهف قوتابی م ب هیز بیخیت.

دهمی هاتی کو ماموستا شیوازی گه هاندنا فره لایه ن نانکو فیئرکرن دیموکراسی و لامه رکه زی بکار بیست، و ری بو هه بیست دان وستاندنا دگهل خویفیر که ران بکته بشیوی هه چهرخ، ب نارمانجا جفاکی مه زی بجیته دبا زنی دهوله تین پیشکه تیدا، و بلا دگهل هه جقاته کا با ژیرفانیان دهسته که کا پهروه رده می هه بیست ژبوو سه حکرنا قوتابخانان و ده زگه هین پهروه رده می یین دیموکراسی ژنریکته، و ژبو قه دهغه کرنا حزبگه ریا سیاسی دپروسیسا فیئرکرنیدا، و قه دهغه کرنا هه می ناراسته کرنین نه گونجای د فیئرکرنیدا، و ماموستا ژی نهو بیت یی دلسوز دکاری خودا و مژولی خاندن و راسته کرنین راپورت و تینوسین قوتابی م خوه بیست، و ههروه سا سه رده ریه کا نه رم و ب قیانه، هه مبه ری وان بکار بیست دا نهو ژی هه ست ب ریزه کا مه زن بکن ژلای قوتابی م خوه، و بلا وانین وان یین خوبندن ل دویف هه لیزارتن و که یفا وان بیت ژپنخه مهت ههز و گیتول ل سه ر هه بیست، مینا نهقا ل پتریا دهوله تان هه می، و دابینکرنا ژور و هولین تایبته ب نالاقین هونه ری و هه رزشیقه بو قوتابی م کیم نه نام، و دابینکرنا میلاکه کی بسپور و نالاقین سه ره کی ژبوو سه قاکرنا ناره زویین وان یین بدهینانقه، و دانانا بهرنامه خوارنن تهن دورستی، و پیشنیاز دکه یین کو پاقرکرنا قوتابخانی نه رک قوتابی م بیت و ب هاریکاری دهسته کا ماموستا هه ره وه کی ل دهوله تا یابان بکار دینن، نهقا نه گه ره نه م د پیتلا گوهورین سیار نه بین پاشی دنی خوه بینین یین و ندادوی .

دژینگه کا فیئرکرنیدا یا ب هاریکاری و نه کتیقه، چونکه زانایین وه رارکرنا مروغان بهر خوده نه ماموستای وهک ژیدهری نیکی بو ناکرنا شارستانی و تابوری و جفاکی دناف تهف ملله تاندنا درتیا گه هاندنا راست و دورستا خوه.

نهقا چ ریکین دی نین نییدی ماموستای م توشی ناریشانه بیست، چونکه مه ته لا وان وه کی یا هه ره مروقه کی یه، و ملله ت یین پیش دکه فن و گه لهک خه لک یی هه می ژقی پیشکه فتن و وه رارا بله ز دترسن هه دهک ژبه ره که سایه تیا خوه و هه زو بیرین نولی، و جونا دوئی نهقی ریکا پیشکه فتنی دهه قینن، لی دگهل پاراستنا نه سل و تیتالین خوه، و یا سیی دقت جفاکی وان هه ره سه ره که فنانیا خوه بمینیت و ب نهقی پیشکه تیا نوو رازینان وه ره ب چووی خوه دخورن و بهر هنگاری ژی دکهن.

پاراستنا ناسنا ما گه لی مه و هه ژوتنا وی دگهل کاروانی پیشکه تیا جیهانی یا رۆژانه، نهقا دکه فته درتیا مه دا، دناینده ییدا و ب تایبته نهو هه قده زی یین دکه فنه دناقه برا که فن و نوودا و دناقه برا شه رین هه چهرخ و روشه نسیری و چاقلی کرنیدا، نهقه هه می ژ بهر پر سایه تیا ماموستایه به ری هه ره نیکی.

لی بداخقه هه تا نهقرو ژی خاندنا مه ل نیراقی یا کلاسیکی یه، سه ره رای زیده بوونا قوتابی م یا بی سنور و نهو هه می ناسته نگین دکه فنه درتیا و هه زارده تا پهروه ریددا، نهف هه می هویه ناماژدی دده نه مه کو مه گه لهک پیدقی نهقرو ب که سانی نوو هه یه، پتر ژه ره ده مه کی چووی، کو شیان هه بن بو دیتنا چاره یین نه رینی بو ناریشین ده زگاها پهروه رده می و فیئرکرنیدا، کو نییدی نهف پهروه ردا نوو بشیت و هه راره کا هه زری یا نه رینی ویا کویر

گومان تیدا نینه کو ماموستا خودانی په یامه کا زترین و پیروزه د درپژاهیا دیروکی و بهر باباندا، لهوما نهقرو دیتته نیاسین ب فیئرکهری بهر بابا، لی بهر خودانا مه بو وی ل سه ره ده می رژیما چووی نه بقی رهنگی بووه، چونکه نه می سه ره ست بو، دهه ز و بوچونین خو کو بگه هینته قوتابی م، نانکو نهقین رژی می دقیان دا نهوا که ته دهه ری واندا، و قوتابی م ژی نه م هه می دزاینین یا وی ژبه رکرن و ریزگرتنا هه می گوتن و هه زرتین ماموستای خونه، و خوه لادانا زانین و زانیا ریا ل کناره کی دی. به لی جیهانا نهقرو یا پیشکه فته خواز ب چاقه کی دی یی جودا دنیرته ماموستای، نهو ژی ژنه جامی پیشکه فتن ته کنولوژیا خوه گه هاندنی و زانیا ریان نهقا به لاقه ی جفاکی بی د قی هزاریا سیی دا، کو پیدقیه رونا هیی بیخینه سه ره رۆلین پهروه رده یین نوو و دگونجای بو قی سه ره ده می، و ههروه سا ستراتیژیه کا نوو بهیته پیشنیازکرن ژبوو بهر هه فکرنا فیئرکاری بو قوتابخانا پاشه روژی، و بریکین فیئرکرن نوو، و

ئەگەر ئېدابوونا ھەژاری

شەھلا رینکانی

نابیت ھۆکار ئېدابوونا ھەژاری ژی وەلاتەکی بو ئیتکی دی د جودانە کا چەوا کارتیکرنا وان ژ جفاکەکی بو ئیتکی دی یا جودایە. و ئەگەر ئەم بەتین و ل سەر رەوشا ھەرئەما کوردستانی راوەستین دێ ھندەک سەدەمەتین دن ژێ ژ بەلەنگازی و ھەژاری را بینین وەکو سیستەمی جفاکی کو د مالتی دا کەسەک کار دکەت و ھەموو ئەندامەتین مالتی خودان دکەت، بێگومان د ھندەک خیزانان دا ئەف چەندە ھەبە و گەلەک جارن ھەژاری و لاوازا بارێ نابوری خیزانی دبیستە سەدەم کو خیزان ب ھەلوەشیت ژبەرکو لاوازا بارێ نابوری خیزانی بنەمایەکی سەرەکی یە ژبو ناریشین ھەر خیزانەکی . دیسان دەلیقەیا کاری ژ بو ھەموو کسان نینە و ھندەک کەس دخیوین و باوەرنامەیتین باش وەر دگرن و دەرچوین کولیژانە، لی ناھیتە دامەزراندن، یان، ژێ ئەگەر بەیتە دامەزراندن ل جەھەکی وەسا ناھیتە دامەزراندن کو بدلی وان بیت و ئەف چەندە دبیستە ئەگەر کو بێتکاری پەیدا بیت ب تاییەتی دنافا تەخا گەنجان دا و دەما بێتکاری پەیدا بوو دێ ھەژاری ژێ پەیدا بیت، دیسان جارن ھەژاری بوویە سەدەم کو قوتابی خاندنگەھن بەیتیت و بەرب چارەنقیسەکی نەدیار بچیت.

ئەم ل وەلاتی خو دبینین کو خیزانین ھەژار د مشەنە و ئەف چینە ھەردەم د مەلولن و

بێگومان ل ھەموو جیھانی ھەژار ھەنە، لی ئەگەر ھەژاری و بەلەنگازی ب رێژەیکە ھەری مەزن د وەلاتەکی دا ھەبیت، ئەف دەھیتە وئ واتایێ کو سیستەمی سیاسی و کومەلایەتی یا وی وەلاتی نە دروستە، یان ژێ یاسایا وی وەلاتی دادپەروری یا جفاکی ل بەر چاقان نادانیت.

تێ دیتن ل وەلاتین کو دادمەندی و دیموکراسی و نازادی تیدا نەبیت بەلەنگازی تیدا بەتیزە بۆچی؟ ژ بەر دەلیقەیتین کاری بو ھەر کەسەکی نە وەکەفەن، یان ژێ بێ کاری ل وەلاتی بەلاف بوویە و ئەفجا ئەف بێتکاریە یا ب مەیلا کسان بیت، یان، ژێ یا بێ مەیلا وان بیت، ھەژاری گەلەک کارتیکرنتی ل خیزانی ب تاییەتی و جفاکی ب گشتی دکەت و پتریا جارن ئەف کارتیکرنتی ل سەر زاروکی دیار دکەت، چونکی دبیستە ئەگەر وئ چەندێ کو زاروکی ھەژار ھەست ب شەرمی بکەت بەرامبەر ھەقالتین خو، دەمی دبینیت کو ئەو نەشیت وەکی وان پێدقییتین خو ب دەست ئە بینیت، لەوما دێ بینین ئەف زاروکی دەست ب کارین نەباش دکەت ژ بو بەدەست ئە ئینانا پارە و پرکنا پێدقییتین خو، یان ئەگەر زاروکی دەست ب ئان کاران ژێ نەکەت ھەردەم بێ دامایە و خو ژ ھەقالتین خو ددەتە پاش و تیکەلی وان

دەرونا وان یا تیک چوویی یە، لەوا پێدقیە کو سازیتین جفاکا سڤیل ھەبن و کاری ژ بو ھندێ بکەن کو ھاریکاری ھەژار و بەلەنگازان بکەن، پرۆژیان دروست بکەن و فەقیران لی بدەنە کاری و ھەردیسان ھەر کومپانیەکا بەیتە کوردستانی، ل جہا ھندێ کو کەستین بیانی بینە کوردستانی و دەلیقەیا کاری بوو پەیدا کەن، دێ باشتر بیت ئەگەر گەنجی مە لی بدەنە کاری، یان، ژێ حکومەت کومپانیا ئەکەت دا گەنجی مە و کەستین دخوازن ل ئان کومپانیا کار بکەن لی بدەنە کاری و حکومەت بو گەنجی دەلیقەیتین کاری پەیدا بکەت، دا ژ کەسەکی بێ کار ببیتە کەسەکی خودان کار و بەرھەم و خزمەتا خۆ و یا وەلاتی خۆ بکەت، ھەلبەت د وەلاتین پێشکەفتی دا ھەر کەسەک ئەرکیتن خۆ و مافیتن خو دزانیت و نابیت مروف داخوازا مافان بکەت بێ ی کو ئەرکیتن خۆ بچە نە ئینیت، لەوا گرنگە تاکە کەسی مە ژێ ئەرکی خوە بزانی، بوو نمونە پرۆژیان دروست بکەت و داخوازی ژ حکومەتی بکەن، ھاریکاریا وا بکەن، دیسان حکومەتا ھەرئەما کوردستانی چەند ریکخراوتین جفاکی تاییەت ب ئی ھندێ داہەزرینیت و بودجەیا وان تەرخان بکەت بو ئی چینی.

سیلاف سەنەگەر ھەژاری ئێلەف

هه ولدانین چاره کرنا کیشهیا کوردی ل تورکیا

پشکا سین و دوماهی

بشیت پشکدارین دسیاسه تیدا بکته. پارتیا دادو گه شه پیدان ب سهروکاتیا نهردوغان ل ساللا ۲۰۰۲ شیا ب سهروکاتیا مهزن بگه هیته کورسیا دهسلات ل تورکیا، پشتی پشته فانیه کا مهزن لی هاتیه کرن ژلای کوردان شه، ده می پشکه کا زیده ژ کوردان پشگیریا نهردوغان دکهن، کورد نهردوغان ب که سه کی موخالی سیسته می که مالیزمی و نه ته وه په رستی دینن.

ل ساللا ۲۰۰۵ نهردوغان دسه رده انده کیتدا بوو باژیرئ نامه دی راگه هاند کول تورکیا کیشهیا کوردی ههیه، دقتت بهیتته چاره کرن، نه فهژی بوو جهی دل خوشیا کوردان.

ههروه سا پشتی نهردوغان بوو جارا دوئ هاتیه هه لیژارتن شیا بی هه قه پیمانی حکومه تا تورکیا پیکینیت و بوو جارا دوئ هه رسی سهروکاتی (کومار، په رله م ان، جقاتا وه زیران) که فتنه د ده ستادا و مهزنتین پروژی نهردوغانی بوو چاره کرنا کیشهیا کوردی ب نا قی فه کرنا دیموکراسی بوو (ACILIM) بوو کوردان کول ساللا ۲۰۰۹ هاته راگه هاندن ژبلی فه کرنا که ناله کی ته له قزیونی و هنده ک کورسین خاندنا کوردی ل زانکوبین تورکی و وه شاندا چند روزنامه و گوفا ره کان، تشته کی دی نه هاته دیتن، ههروه سا ل ۱۲ نهیلولا ساللا ۲۰۱۰ ژنه نجامی ریفرا ندومه کی بو راست فه کرنا چند بهنده کیتن ده ستوری بنگه هیتن بی تورکیا دا دبه ره وه ندیا پارتیا نهردوغاندا ل پشت کوچک وته نیران ژی به حس کوردان نه هاته کرن، نه ف ریفرا ندومه ژلای کوردان شه هاته بایکوت کرن.

پشتی نهردوغان که سه کی دی دهیت فه ره نا قری پی بکه مین کو هه ولدا ریکه چاره یه کی بوو کیشهیا کوردی بینیت نه وژی مهحه مه د نا غاریبوو، پشتی دراگه هاندنه کا نه چا فه ریکری دا نا قری دایه پید قیا چاره کرنا

ههژی نا قری کرنی یه ئیک ژ نه گه رین سهروکاتیا پارتیا ره فا یا ئیسلامی ل تورکیا پشته فانی کوردان بوو قی پارتیی، چونکه د پیلانین وی دا هه وله ک هه بوو بوو چاره کرنا کیشهیا کوردی وه کو هه لوه شاندا نا بارئ نه ناسایی ل ده قه رین کوردان، و پهیره و کرنا برایه تیا ئیسلامی بوو بدوماهی ئینانا ههزا جوداخازیا کوردان ژ تورکان.

پشتی هه لوه شاندا پارتیا ره فا رجه ب ته یب نهردوغان پارتیا دادو گه شه پیدان AKP ل سهروکاتیا پارتیا ره فا دامه زراند ل سهروکاتیا باسکی ئیسلامه کا نه رم ره ف تارکرن، دشین نا قری بکهینه گرن گرتین خالین پروگرامی پارتیا دادو گه شه پیدان بقی شیوهی:

۱- گرن گیدان ب مافی مروشان و ئازادیتن سهروکاتیا و ناسینا سهروکاتیا جارنامین مافین مروقی یین جیهانی و ئیکه تیا نه وروپی.

۲- ریک گرتن ژدائی خستنا پارت و ریک خراوتن سیاسی.

۳- دیموکراسی کرنا تورکیا ل دو یف مه رجین ئیکه تیا نه وروپا.

۴- گه شه پیدان نا بوری و بازرگانی ل ئاستی نافخو و ده ره.

ههروه سا گرن گرتین خالین دناف بهرنامه پارتیا دادو گه شه پیدان دا ده رباردی چاره کرنا کیشهیا کوردی کو ب شیوه یه کی ئاشکرا به حس کیشا باشورو باشوری روزه هلاتی تورکیا دکته، واته ده قه رین کوردان بقی رهنگی ل خاری:

۱- ئازاد کرنا زمانی کوردی، ۲- ریکه دان ب وه شانا مه دیاو چا په مه نیا کوردی، ۳-

راکرنا بارئ نه ناسایی ل ده قه رین کوردان، ۴- نه هیلانا جوداهیا پارقه بوونا دا هاتی نا بوری ل ده قه رین کوردان دگه ل ده قه رین دی یین تورکیا، ۵- دقتت هه رتا که کی کورد وه کو تاک

هیرش تاهر نوری

۲- رجه ب ته یب نهردوغان:

ب هیزترین باسکی ن سیاسی ل تورکیا کو دماوی ژیی کومارا تورکیادا شیا بن دهسلاتئ وه ریکرن و میکانیزما هیزی بو ئارمانجین خو بکارینن نه فه بون:

۱- باسکی نه ته وه په رست، ۲- باسکی چه په ره، ۳- باسکی راستره، ۴- باسکی ئیسلامی.

لی پا نه گه ر باسکی نه ته وه په رست، هنده ک جارا پوستین خوژی ژده ستدا بن و کیم دهسلات ژی بین، دنه ساسدا پتیا میکانیزما دهسلاتئ هه ر ده ستادا بووه، چونکه پشتگیریا راسته و خو یا سوپای بده ستقه ئینایه.

نهردوغان دسالین ده سپیکا سیاسه تکرنا خودا سهروکی بالی لاوتین پارتیا ره فا یا ئیسلامی بوو نهوا ب سهروکاتیا نه جمه دین نه ربه کان نهوا ل ساللا ۱۹۹۵ ل تورکیا دهسلات وه رگرتی و پاشی ل دو یف بریاره کا دادگه ها ده ستوری ژبه ر بیرو بوچونین قی پارتیی یین ئیسلامی ل ساللا ۱۹۹۸ هاته دایخستن.

کیشهیا کوردی و دیارگری کورد ل شوینا ل سهری چیا شهری تورکا بکهن بلا ل دهشتی پشکداری پروسیسا سیاسی بکهن، ناغار گهلهک پوستهیین گرنگین سیاسی و ئیداری ل تورکیا وهرگرینه ل ساللا ۲۰۰۵ دبیته سهروکئی پارتیا ریکاراست و نهغه داخویانییین ناغار بوونه جهی دان وستاندنهکا مهزن ل تورکیا.

ههر ههولدانهکا هاتبیته کرن بوو چارهیا کیشهیا کوردی ژلایین کسهایهتی و بهرپرستین تورک فه ل تورکیا چ نه نجامین باش بدهستقه نهئیناینه ل دوماهیی هاتینه شکستن و ژناقچون، نهوا نوکه ب دهست کوردانقه ژی هاتی ژنهجامی وئ خهبات و تیکوشینا کوردان بوویه بوو ب دهستقه ئینانا مافین خویین رهوا، نهغهژی ژلایین شارهزایین باری سیاسی فه دزقرینهفه بوو ههبوونا دهزگههین ناشکرا و فهشارتی ل تورکیا ههین، وهکو ژیتهم و نهزگههکونی کو ب دهزگههکئی فهشارتی دناف دهولهتا تورکیاداههین و ژلایین جهنرالین لهشکهری و فاشیزمین تورک فه دهیتته برتفه برن، ههروهسا وهکو ههبوونا دهستورهکئی فهشارتی کو ب دهفتهرا سور دهیتته نیاسین کو تیتدا ههمی دهزگههین لهشکهری و ئیداری و سیاسی و ل دویف فی دهستوری فهشارتی دهمشن، دئی دهفتهری دا ترستین دهرفه و ناف تورکیا دا ههین دهیتنه دیارکرن وهکو کومونیزمی و ئیسلامی و تهفگهرین جوداخاز (کوردا دئی دهفتهری دا هاتینه دیارکرن و خهتا سور ل بن هاتینهکیشان، نابیت کس ژئ دهریازبیت.

ژنهجامی سیاسهتا شوفینیا دهولهتا تورکیا، خهتا نوکه نیزیکی پینج پارتیین سیاسی یین کوردی هاتینه گرتن و قهدهغهکرن و گهلهک بهرپرستین کورد ژی ژ کاری سیاسی هاتینه دورکرن، نهو پارتیین هاتینه گرتن: HEP پارتی رهنجا گهل. bdp پارتی دیموکراسی. HADEP پارتیا دیموکراسیا گهل. DEHAP پارتیا گهلی دیموکراس. DTP پارتی کومهلگای دیموکراسی.

پشتی ههلبژارتیین ۱۲ خزیرانی ییت نهغه ساله ب دوماهی هاتین، تیتدا دیسان پارتیا دادو گهشهپیتان ب سهروکاتیا نهروهان سهرکهفتنهکا مهزن ب دهستقه ئینا بهحسی دارتشتنا دهستورهکئی سقیل بو تورکیا دهیتنه کرن، ههروهسا کوردان ژی دقان ههلبژارتتان دا سهرکهفتن ب دهست فه ئینایه و بوینه جهی گرینگی پیدانی دروزهفا سیاسیا تورکیا دا نوبترین ههول دان بوو چارهکرنا کیشهیا کوردی ل تورکیا راپورتا روژنامهشان جهنگیز جانداره کول ۲۰۱۱/۶/۲۵ بوو رایا گشتی هاتی هاشکراکرن نهغه راپورته فهکولینهکه ژ نهجامی چند ههفدیتنهکا دگهل هند بهرپرستین کورد و تورک ژوان سهروک کوماری عیراقی جهلال تالهانی، جیگری پارتی دیموکراسی کوردسان نیچیرقان بارزانی، بهرپرستین پارتیا ناشتی دیموکراسی، پارتیا کارکهترین کوردستانی، کونگرا جفاکا کوردستانی، ههروهسا سهروک کوماری تورکیا عهبدولاگول، چهندين بیروکرات و رایهدار و سیاسهتمهدارین حکومی و دهلهتی. روژنامهشان بقی شیوهی خالین چارهکرنا کیشهیا کوردی ریزدکته :

- ۱- نازادکرنا سیاسهتمهدارین کورد دزندانان فه.
- ۲- راگهاندنا ناگرهستهکا دو نالی ژلایین پهکهکئی و لهشکهری تورکیا فه.
- ۳- راکرنا بهندا ههلبژارتنا یا ۱۰٪.
- ۴- ژنوقه ناساندنا وهلاتی بوونی د دهستوری تورکیادا.
- ۵- ناشکرا کرنا ناسانما کوردان د دهستوری تورکیادا.
- ۶- راستفه کرنا شهرت و مهرچین سهروکئی پهکهکئی دزندانان فه .
- ۷- ژبوو ناشت بوونا جفاکی گاقین بهرچاقا بهیتنه هاقیتن.

ههرچهنده ب شیوهیهکئی فهرمی ژلایین حکومهتی فه چ رونکرن ل سهرقی راپورتی نههاتیه دان، لی ههرچاوابیت ههولهکا دجهی خو دایه بو چارهکرنا کیشهیا کوردی ل تورکیا، ههروهکی دیسان دچاقپیکهفتنهکیتدا

ژلایین نفیسکاری روژناما مللیهت حهسن جهمال فه دگهل نیچیرقان بارزانی بهحسی چارهیا کیشهیا کوردی ل تورکیا دهیتنهکرن و نیچیرقان دده خویاکرن کونوکه دهرفهتهک زترین بوودهولهتا تورک ههیه بوو چارهیا ناسکرنا راستیا پهکهکئی و سهروکئی وئ عهبدولا ئوجهلان و ل دویف پلانتین دهم کورت و دهم دریز نهغه کیشهیه وهره چارهکرنا ههژی ئاقریکرنی یه ژنهگهرین نهچارهکرنا کیشهیا کوردی ل تورکیا زیانیین مهزن یین گیانی و مادی گههشتینه ههردو ئالیین پشکدار دئی کیشی دال دویف راپورتهکا کوموسیونا جقاتا تورکیا یا کوچهری دماوی (۳۳) سالتین شهری بوری دا دگهل پهکهکئی تورکیا (۳۰۰) ملیار دولار مهزاختینه ل دویف دیتنا شارهزایان ب فی پارهی تورکیا دشیا:

- ۱- ۱۵ هزار قوتابخانا ئاقابکته.
  - ۲- ۹۰۰ نه خوشخانا ئاقابکته، کوهمی پیدقین پزشکی تیدابن.
  - ۳- ۱۵۰ پرتن مهزن مینا پرا ستهمبولی ئاقابکته.
  - ۴- ۱۲۰ بهنداقتین مینا بهنداقتا نهتاتورک ل ئورفای ئاقابکته.
- ههروهسا نهغه راپورته ناماژی دکته ل دهسپیکا کومارا تورکیا خهتا نوکه (۲۹) راپهرینین کوردان هاتینه کرن، پرانیا وان دناقهرا سالتین (۱۹۲۵-۱۹۳۷) دابون، مهزترین سهرهلدان یا دوماهیی یه ب درتیا (۳۳) سالان دیسان دئی راپهرینا پهکهکئی دا ب بهانهیا نهولههی نیزیکی (۴۰۰۰) گوندان هاتینه ویرانکرن و دو ملیون کورد ل سهروارین خو هاتینه کوجهرکرن.

ههرب ههمان ب هانهی تورکیا (۲۵) ئوپهراسیونین لهشکهری بو دهرفهی سنوری تورکیا نهجامداینه و کوشتی یین تورکیا دژی پهکهکئی زیددترن ژ کوشتی یین شهری رزگاریا تورکیا، کو ب (۵۰) هزار کوشتیا دهیتنه زانین دناقهرا ههردو لایاندا .

پیداچوونهك و دیتنهك لسهر خانین کلتوری ل دهقرا بههدینان

خانین کتانی ل نامیدی و خانین عزیز ناغای ل فیسخابوری وهکی نموونه

بهراهی: تیگههشتن و پیکههگریدانا دوهی و نهقرو یا مروشان چی دبیت برییا وان بهرمایین شینواری نهقین مروقایهتی بو مه بجه هیلاین، تیدا دهست و زهنگین بابکالکین مه پوسیده و تزی خو و رنج بوین، زنجیرهکا پشک کریه لسهر جهند خهلهکهکین دیروکی، نهقجا نهو خهلهك نقیسین بن یان شینوارین بیناکاری و هونهری بن قه دیتنهکا دی بو تیگههشتن نهو خهلهکا بهرزهبوی دناف دیروکا نهقهحهویایا دهقرا بههدینان دا، یان جیهانگیری یا نهقرو گهلهك ژ سیمما و جههنگین تیگههشتن دوهی دناف نه سروشتیا بهلاف بونا خودا قهشارتی نه، تا بدرفتهکی یان ب قهکولینهکی قیری و نالینا وی کهقناتی لژی ستهما ناغاهییهکی نوی بو مه بگرنژیتهقه؟!.

کوفان نحسان یاسین

رنگهکی هبت دجیته دناف جهین کلتوری دا، نهقجا کلتوری تاینی بیت یان یی لهشکهری و کومهلایهتی بیت بونمونه: خانین کهمبهلانی ل دهوکی.

بوچی ناغاهین کلتوری ل دهقرا بههدینان دکیمن؟ همر چهنده دهقرا ناکری و بتایهت باژیرکی ناکری شیایه پتريا وان خانین کلتوری دناف خودا بپارزیت، نهق چهندهژی ناستی قیانا خهلهکی وی بو کهقناتی و جوانیا شوین دهستین بابکالکین وان دیار دکهن، نهگهر نه ل جهین دی ل قیری و ویراههنی هندک جهین کیم ماینه کو سیمایین کهقن دناف دا همن، نهق چهندهژی بو کومهکا نهگهر دزقریتهقه: ژ وان نهتیگههشتن مه بو کلتور و شینوارا یان ساده دیتنا مه بو دیروک و دیکومینتین خو دیتنا مه لسهر نهقی ناخی، دیسان بابتهتی مولکیهتی کو باهرا پتر ژ وان خانیا مولکی تایهتن و لسهر ناخی هندک کهسانه، تا نها دستهلایین شینواری بزا نهکریه هندک ژ

بکارینانا سیهپهندی بو چارهسهرکرنا نهخوشا کو نهق دیارده ل ناف روژهلاتا ناغهراس ت یا بهریهلاقه، یان هندک دیاردین تایهت ب گیانهوارا قه وهکی (تهیرکی مریا)؟!.

کلتور د ناغاهیان دا چ رمان دبیت: همر ناغاهییهک یان بهرمایهکی ژ کهقن ماییت و ژیی وی ژ (۲۰۰ سال) پتر بیت دهیته هژمارتن وهکی شینوار، نهگهر کیمتر بیت ژ (۲۰۰ سال) دجیته دناف خانهیین کلتوری دا، لقیته گهلهک جارا جههکی شینواری یی کهقن دهیته هژمارتن وهکی جههکی کلتوری، نهقهژی تشتهکی د جهی خودایه، نهگهر ژیان بهردهوام بیت دناف جههکی دا تا رادهیهکی نهگهر ژیی وی جهی پتر ژ (۱۰۰۰) سالاییت دهیته هژمارتن وهکی کلتورهکی مروقایهتی، کهلهها هولیرتی یا دیرین باشترین نمونهیه، دیسان نهگهر جههک بناقهکی دیروکی یان رویدانهکا دیروکی هاتبیته ناث کرن، همر چهنده هندک گوهرین تیدا هاتبته کرن ژ لایین هونهری و بیناکاری قه، نهقهژی بههر

کلتور چی یه: نهق پهیشه برهنگهکی تیگسه ژ پهیفا یونانی (culture) هاتبیه وهرگرتن، پتر ودهسا شروفهکمن کو لهرامبهر پهیفا روشهنبیرهت دهیت، لی نهگهر نم رون تر قی تیگههی وهرگیرین رامانا وی دی بیته نهو قهریژا هزری و کومهلایهتی و دیتی (شینوار) بو مه بجه هاتبیه هیلان چ باش یان خراب نهو یا گرنک نینه، کلتور وهکی تیگههی پهیقی گهلهک رامانا قهدگرتن، دبیت کلتور یی مروقایهتی بیتن وهکی قهگوهاستنا دیاردهکا باش ژ مروشان همر ژ کهقن بو نمونه: میهقانی و نان دهی لدهف کوردان کلتورهکی باب و باپیرانه و پتر یا مروقایهتی یه همر وهکی گهلهک روژهلاتناسین بیانی بهحس لسهر دکهن، گهلهک جارا ژ نهجامی دروست بونا دیاردا (phenomenon) و بهردهوام بونا وان کلتور دروست دبن، رنگه نهو کلتور یی شاش بیتن لی چاوابیت یا چویه دناف میشکی کومهلگههی دا وهکی:

بلنداھیا وی (۱،۶۷م) سہری دەرگہھی ب کفانہکا رون ہاتیہ ناڤاکرن کو ژ (۹) ہما ہاتیہ دروست کرن، اےو بہرہ برہنگی دناف ٹیک یان سیستہمی (صنج المعشقہ) دا ہاتیہ دروست کرن ہاتیہ ناڤاکرن، ہمر بہرہک ژوان ژتا ناڤہراستی یی دروستہ پاشی دہیتہ برین ٹہوژی خار دبیت بو وی چہندی ہمر بہرہک یی دی بگریٹ، ٹہوژی دیاردہیہکا بیناکاریا جوانہ، دیسان کلیلکا داخستنا ٹہوژی کفانی دکہٹیتہ ژ نافدا، ہندہک نہخش و نیگار لسر ہنہ ٹہوژی ہبونا گولہکی ل خواری کو پینچ قورم (تا) ژئی دچن، ہمر سی ژوان قورما لسری ب ہیلہکا (۱۰ پولینی) دہر دکہشن، ٹہف نہخشہ برتیا نہخشہ دہر دکہفتی (الزخرفہ البارزہ) ہاتینہ نکراندن.

ٹہگر ٹہم بہری خو بدہینہ گرتیا سہرہکی یا ناڤاھی دی بینین کو مفایہکی مہزن گہانیدیہ ہہشہنگیا ناڤاھی، ٹہف جورئ کفان و گرتیا ل میسلئ دہر دکہشن بتایبہت لسہردہمی ٹہتابکی، ہمر چہندہ لسہردہمین نیلامی بو ٹیکہم جار ل دہمی ٹہمہویا دہر دکہفتینہ لی ل بیناکاریا روما و بزنتیا ب رونی دہر دکہشن. ٹہگر ٹہم سہحکہینہ گریٹ کو ژ کومہکا پارچین بہری پیک دہیتن، دیسان دوو کفانیت دی ہنہ کو چوینہ ژ ناف دا، گرتیا ژ ناف دا یا تیژہ پانیاوی (۲،۱۰م) بلنداھیا وی (۳،۲۷م) دیسان کفانا سہرداتر برہنگہکی تیژ ہاتیہ دروست کرن، بلنداھیا وی لسر ناستی ٹہردی (۳،۴۷م) پانیا وی (۲،۷۰م)، ہندہک نہخشین ستونی و راست لسر ہاتینہ کرن بیرامہ ل وان نہخشا دینیت ٹہفتین ل گورستانا میرا ل نامیدیہ ہین، دیسان ہندہک پارچین بہری دہیتنہ دیتن کو وکی بوشایہکی ہیلاینہ دناف دیواری دا، رہنگہ جہی ہندہک نقیسینی بیت لی مخابن چ ژئی نہمایہ، لی چاوابیت ہندہک ہیلین راست دگہل ہندہک تیشکا مایہ، لقیڑہ تشتی بالکیش و گرتیا خو ہمی ٹہو دہرگہھی بالکیشہ ٹہوی ژ کفن تا ٹہفرو مای، دریزاھیا وی (۱م) پانیا وی ژئی (۱م) ہ، ٹہف دہرگہھی ژ لایئ ستونی ٹہو ژ پینچ دارا پیک دہیتن و ژلایئ ناسوی ٹہو سی پارچین داری نہ، پیگٹہ ہاتیہ گرتیان برتیا ہندہک بزمارین

ہافینگہا سیلاخی.

دیروک و نہخشہ ناڤاھی کتانی: ہمر چہندہ چ ژتدہرتین دیروکی بہحسی دیروکا ٹہفی ناڤاھی نہکرہ، لی لغان دوماھیا ہندہک دیروکنقیتین نوی ناماژہ پی دایہ، ہمر چہندہ تا سالتین ہشتی یادا ناڤاھیہکی دروست بو، ہمر وکی نقیسمہ و شارهزایی شینوارا (عبدالرقيب يوسف) ل سالا ۱۹۸۳ دہمی قہستا نامیدیہ کری ژ خودانی خانی ٹہگہواستیہ کو ٹہف خانہ بو ٹیک ژ میرین میرگہھا بہدینان دزقریتہ، لی ٹہگر ٹہم سہحکہینہ ہونہری ناڤاکرنی و بیناکاریا دہرگہھی دبت ٹہف خانہ بو چہرخ (۱۲ مشہختی ۱۸ زاینی) بزقریتہ.

ہمر چہندہ ب بورینا دہمی یان ب دہست دریزکرنا بہردہوام یا مروقا بو سہر ٹہفی ناڤاھی باہرا پتر ژئی ہہرفتی یہ، تنی روخساری وی نہبن کو چاقین مروقی وی دہرگہھی سیربہند دینیت، دیسان دیواری باشور و روژہلاتی دگہل نہومی دووی برونی دہر دکہشن، دریزاھیا دیواری باشوری یی کو دبیتہ روخساری ناڤاھی (۷،۴۰م) یی ہاتیہ نااکرن ژ بہرتن ریک و پیک و ب ٹہندہزیاریہکا ہوبر و بکسلئ ہاتیہ لیکدان، دہرگہھی ناڤاھی دکہٹیتہ ناڤہراستا ٹہفی دیواری، پانیا دہرگہھی (۱،۶۰م)

وان خانیا مولک بکمن بو وی چہندی بہیتہ پاراستن.

خالہکادی یا ہمی دقتیت ناماژئ پی بکہین ٹہوژی نہسروشٹیا بہرفرہبونا باژتیکین مہ نہتیگہہشتنا رولی رھین کلتوری و شینواری د ہزا ماستہر پلانا ہمر جہہکی دا، شاشیا ژ ہمیان مہزنتر یا ٹہندہزیارا یہ کو ہمر چ نہبیت دقتیت ہونہری ٹہندہزیاریہ ناڤاھیان ژ کلتوری دہقہری بہیتہ وەرگرتن، لی بہرو قازئی یا کہتوار دناخفتیت ٹہوہ ہبونا ناڤاھیپین (۳ نہومی) و مہزنتر و بلند تر و نالوز تر لدہقہری دہیتنہ ناڤاکرن، یی پیٹہ گرتدانا وان ناڤاھی دگہل کلتوری ٹہوی دہقہری، ٹہگر ٹہم نامیدیہ بینین ٹہف دیاردہ یا لی بہرفرہ و بہرہلاٹہ، دیسان ٹہگر ٹہم سہحکہینہ قشلا زاخو بتنی ہندہک ہیمایین کفن و کلتوری دناف دا مایہ وکی دی خہلکی بکہیفا خو ل دویف دلی خو دروست کرینہ، ٹہگر دہستی سہخبتیری نہگہہیتی ٹہوژی دی بہرف نہمانی ٹہ چیتن.

ہمر وکی مہ ناماژہ پی دای کو ٹہم دی دوو جہا وکی نمونہ وەرگرتن و دہیتنہ ہژمارتن دوو جہین کلتوری دناف نامیدیہ و زاخودا، خانیی کتانی ٹہوی دکہٹیتہ باکوری نامیدیہ و دکہٹیتہ لہرامبہر خاندنگہھا قوبہان و

هر چنده پشکا روزناثای توشی هرفتنی بویه ژ بهر بارانین دژوارین نهقی دوماهیی لئی جهی بالکیش لقیته هه بونا جهی دریشتنا نافی بو کو برتیا جوکه کا کسل کری دچو دناف جهی پیدفی دا، نهقهژی پیشکفتهنه کا بیناکاری یا نوی یه ، یان برهنگه کی دی کارتیکرنا بیناکاریا روزناثای ل قیتره دهردکه فستن ، هر چنده ب ماددین نافخوی هاتیه ناکارن.

نهف ناهیه دچیه دناف ناهین کلتوری دا کو کهفن و نوی یاتی پیکنه گرتداتن، نه پشینار دکهین بهیته پاقرکرن و په رزان کرن ، دیسان بیرکا نافی ل نریک هاتیه کولان رهنکه کارتیکرنی بکه ته سهر نایندئ نهقی ناهیهی جوان ، هیفیدارین چاره بیک بو بهیته دیتن و بیته جهه کی گشت و گوزاری و دلوفانیا وی نهو کو دکه فیه نریک که نیسه کا کریستیان یا دیروکی.

ژتدر :

۱_ عبدالله خورشید قادر: العماره الاسلامیه فی العمادیه حتی القرن ۱۸ میلادی، رساله دکتورا غیر منشوره مقدمه الی جامعه صلاح الدن_ ارییل، ۲۰۰۹.

۲_ فهکولینه کا مهیدانی لسهر خانیهی کتانی ل نامیدی ل روزا شه می ریکه فتی ۲۰۱۱/۷/۲۳.

ناقاهی ژ بهر و کسلا هاتیه دروستکرن جورئ بهری نه ریک و پیک ، ل گلهک جها کیتچا سپی هاتیه ب کارنینان ، ناهیهی ژ چهند پیشکه کا پیک دهیت ، یا ژ هه میان گرنک تر نهو کوچکا زهبلحه نهوا ل ناهراستا وی جهی، ژ دوو نهوما پیک دهیتن هر نهومهک ژ کومه کا ژورین نفستن و میهشان و خزمه تگوزاری پیک دهیتن ، ههلبهت ب رتیا هندک پهسکین ب ریک و پیک مروف دسیت بجیهته سهر نهومی دووی، جهین ده رگه و په نجره گلهک ب نهنده زیاره کا هور هاتینه دروست کرن ، کومه کا ده رگه ها دچیه دناف کوچکی دا ده رگه ه سهرکی ژ لایع باشورئ روزهلایه فه دچیتن ، ههلبهت هولکا مهزن ل ههردوو نهومان دا ههیه و ناسن هاتیه بکارنینان بو راگرتنا بانی.

پشکا دووی نهوا دکه فیه باشورئ روزهلایه ، نهوژی کومه کا ژوران و هه ریک ژوان په نجرهک و ده رگه ههک هه نه ، دناف نهقی پشکی دا سهرشو و جهین خزمه تگوزاری هه نه ، بانی سهرشویا دگهل په یسکا برهنگه کی کفانی هاتینه دروست کرن ، نهف ناهیه یه ب رهنکه کی گشتی هاتیه دیوار کرن ، ل قیتره هوستایی بزاف کریه هندک ستونین زهبلح دانیهته بهر دیواری دا توشی هرفتنی نهبن،

مهزن درناهییا وان (۲۰سم) سهرئ وان بزمارا یی گروهه ، دیسان گیسکین ده رگه هه تا نها ماینه ل جهی خو یی بنهکی ، هندک پارچین داری شکستی نه و هندک دبه رزه نه.

نهگهر نه سحکهینه نهومی دووی کو دیوارین وی هندک ژئ ماینه ب بهر و کسلا هاتیه ناکارن ، چوار بوشایین لاکیشهی لسهر ماینه ، دبیت نهف ناهیه هاتیهته تیکدان و چاره کادی ناکارن، لئی نهگهر مروف بهری خو بدهته نهومی نیککی کو کفانه کا دروست لسهره رهنکه بانی نهقی ناهیه کومهته بیت پاشی بورینا ده می نهومی دووی هاتیهته ناکارن.

نهگهر نه ب هویری بهری خو بدهینه نهقی ناهیه ، کومه کا چهغهنگین بیناکاری تیدا هه نه ، ژوان جوره کی کفانی یی تایهت و جورئ دانانا بهری ، لقیتره سه بارهت تیگه هشتنا کلتورئ نهقی ناهیه دی کومه کا پشینار دینه بهر دهستی جهین شولهژی نهوژی:

۱_ یا ژ هه میان پیدفی تر نهف جبه بهیته پاقرکرن ، براستی ده می مه سهره دان کری نه ژ بهر بیتنا پیساتی نهشایین وهکی پیدفی کاری خو بکهین ، لهورا داخازی دکهین بهیته پاقرکرن و په رزان کرن بو وی چندهی بهر دهوام بهیته پاراستن.

۲_ هه لگرتنا وان بهر ماین بهر و کسلا ژ نافدا بو وی چندهی نهخشی ناهیه ب دروستاهی بهیته زانین ، بیته ریخوشکه رهک بو هه بهری کرن و فهکولینین بهین

۳_ نهگهر دشیان دبیت بهیته نوژه نکرن ب رتیا دهسته کا تایهتیا شینوارا ، بهرجه کی چ ژ چهغهنگین ماین نههینه تیک برن ، لدوماهی بهیته تومارکرن دناف ریبهری گشت و گوزاری دههرا نامیدی.

خانیهی دووی کو دچیه دناف خانیهین کلتوریدا خانیهی (عزیز ناغا) یه نهوی دکه فیه گوندئ فیشخابوری لسهر لیقا روبرای دجله ، نهف ناهیه لسهر کومهته کی بلند ل هنداف که نیسا (مریم عزراو پاریزا شینکاتی) هاتیه ناکارن ، دیروکا نهقی ناهیه بو سالیین بیستا ژ چهرختی چوی دزفرتیه فه ، چ ژتدرین دیروکی بهحس لسهر نهکریه و تا نها وهکی کوچکه کا دیروکی یا جوان دهیته بهرچاقین مروقی.

شیخنی سهنعانی ل کهله دیری ئهسکه ندهری مهکدونی ل گرگوملی شیخادی ل لاشی ئو سهنحاریبی ئاشووری ل خه نسئ

سه عید دیره شی

خه له کا دویی

د خه له کا ئیکی دا ژ سه فهرا خو من ل سهر چوونا خو یا لاشی و «شکلیت سهر دهرگه هی لاشی» دیسا ل سهر گوندی «خه نسئ» و نکرسانی و شکل و هه لامه تیت وی نقیسی بوو. ئو هه ر د خه له کا ئیکی دا من گوئبوو، کو دی د یا دویی دا ل سهر گوندی «کهله دیری و شیخنی سهنعانی و یارا وی سه رته می» ئو ل سهر «گرگوملی» و شه ری ئه سکه ندهری مهکدونی و داریوشی فارس نقیسم. لی ژ بهر کو مزارا مه یا ل سهر «کهله دیری» دریر بوو، من دیت وه سا باش کو قی جاری تنی ل سهر «کهله دیری و شیخنی سهنعانی» بیت و جارا بهیت ل سهر «گرگوملی و ئه سکه ندهری مهکدونی» بیت.

بوویه ۶۲۷ مریه) ئهف چیرۆکه ئیخستیه د قالبه کی فله سه فی دا و ب ناوایه کی توره بی یی گه له ک بلند وی داریت، ئیدی پشتی هنگی ناڤ و دهنگیت قی چیرۆکی د ناڤ بسورمانا دا چوون. د ناڤ کوردادا ژی، هه له به ستقانی مه زنی کورد فه قی تهیرا ئهف چیرۆکه ب ناوایه کی دی و ب هزره کا کوردی و سه روه ره کی کوردی و ب نه زمانی کوردی داریت. ئیدی ئهف چیرۆکا فه قی تهیرا بو به نیشتی ده قی هه می کوردا، فه قی تهیرا سه قایی چیرۆکا خو و قهومی نییت وی د ناڤ جهرگی چیا نییت کوردستانی وه رگرتیه، ژ بهر قیری ژی فه قی دداریتتا چیرۆکییدا یی

دریر، که سینه کا که قنار، خه ون و خیالییت بابکالکا و چیرۆکییت داپیران.

کهله دیری

رۆژه کی ژ رۆژا من هزر نه کریه دی گونده کی نان چیا یه کی نان که له کی ل کوردستانی بینم، کو شیخنی سهنعانی ژیا نا خو تیدا بوژاندبیت، نان گۆری ئه قیندارا وی «سه رته می» ل ویری بیت.

چیرۆکا شیخنی سهنعانی چیرۆکه کا ناقداره د دنیا یا ئسلامی دا، ئهف چیرۆکه هه ره ک خویا یه یا که قنه و ژ زارده ف هاتیه قه گپران، لی پشتی شاعری مه زنی فارس فه ریده دین عه تتاری نه یسا بۆری (۵۵۰)

رۆژا (۲۵ . ۰۵ . ۲۰۱۱) ئی، من و قادر قه جاغ ژفان بوو، کو بچینه ده فهرا بارزان و سویرچیا و نا قکوری ل نا کرئ. ئو پاشی هه ردو گوندیت «کهله دیری» و «گرگوملی». ئه و بوو سه عهت (۸) ئی سپیدی ژ قی رۆژی، ئه م ل ده وکی ده رکه قتین. د قی سه فه ری دا خالد دیره شی ژی دگه ل مه دابوو.

رۆژه کا زه لال بوو، عه قر ل نه سما نا نه بوون، باژیری ده وکی وه کی باژیره کی گه له ک رند و سپه هی ده اته پش چا قییت من. ئه ز یی ده سیام کو نه قینه کا کویر یا قی باژیری د دلئ من دا هه یه. رۆژ گه هشتبوو هنداقا چیا کی «زاوا». من د خیالا خو دا: «شکه فتا چارستین»، «شکه فتا هه لامه تا»، «گری مالتایی» و هه می وان جهیت دیره کی هیلینا خو تیدا چیکری، ب خه مله ک و کارو کۆکه کی نوی ددیشن.

ئه شه چه ند سه له کن ئه ز مژویلی دیره کا که قنا مرفانیی مه، نه خاسمه وان قووناغییت مرفانی تیدا بۆری، ژ ده سپیکی و هه تا دگه هیته سهر ده می چاندنی و پاشی چیبوونا باژیرا و سه ره له دانا نقیسینی و وه رارا خه تی بزما ری. له ورا ژی، هه ر جاره کا ئه ز سه ره دانا کوردستانی دکه م، پتریا ده می خو دناڤ جهل و چیا و ده شت و بانیا دبو رینم. ئه ز وه کی مرفه کی تشته کی وی یی به رزه و لیدگه ریت، به لکی رۆژه کی ببینییت. ب راستی ژی نه به س تشته کی من یی به رزه یه، گه له ک تشت، دیره کا دویر و

کهلا شیخنی سهنعانی

ویتی زارۆکان ل سەر بنیاتی دیری

۲. گۆزی سهرتهمی و گری سهرتهمی
ل پشتا گوندی ب لایستی رۆژتافایی
ئه، گرهکی مهزن ههیه دبیرتی: «گری
سهرتهمی» نان «زیری سهرتهمی»، نهوان
دگۆت: گۆزی «سهرتهمی» ل بن گریه. ل
دویف ئاخفتنیته خهلكی گوندی، دگۆت:
نقیسینهك ل سهر ههردو کیلیتی سهرتهمی
ههبوو، كهس نه دشیبا بخوینیت، چمکی نه ژ
قان خهتیت نهۆ یی کو ملهتیت دهقهری یی
دنقیسین، بوو، نهۆ نهو کیلی نه ماینه. دویر
نینه نهف خهته كهفتربیت ژ خهتیت نارامی

سیفیه

سیلاف . ههیفانهیه . هژمار 65 . نیلۆن 2011 15

سهرکهتیه.

«کهله دیری» گوندهکه دکه فیتته ناڤ
عهشیرهتا «سویرچیا» نیزیکی ناحیا
«بجیلی» یه و دکه فیتته بهر تخویبی باژییری
«ئاکری». چوونا ئی گوندی ب دهف
ساناهیه، لی ب کریار گهلهک زهحمهته.
نهم ل گوندی بجیلی بۆزین، ئیدی بانى و
گر و دۆل و نهالا دهسپیکر. جاده، جاددا
ناخی یه، لی شپیتت بارانا ریکیتت سهریت
گر و بانیا ل بهر ریزیا خو خوارینه، تنی
دهوسا وان مایه، د ناڤا نهالا دا ژى،
شپیتت بارانا لهی راکرینه و جهی جاددی
بوویه رویار و دهوسا وئ ژى نه مایه، ب
راستی ژى مرۆقهکی خو بایی (مغامرچی)
نه بیت نادهته وئ ریکتی. پشتی نهم کهفتینه
دناڤ وان بانى و گر و دۆل و نهالا، ژ
ههمی دلئ خو من هزر کر، کو نهز ئی گافتی
نه ل کوردستانی مه. ههمی دهما کوردستان
ب چیا بیت خوڤه هاتیه پیش چاڤیت من،
لی قیری رهنهگکی دی بوو، نان دشیم بیژم
بهحهشتهکا دی بوو.

دیار بوو کو د چهرخیتت کهفتار دا
نهف دهقهره بهر بوویه، ژبهرکو نهردی وئ
ههمی شیشه بهر و بهره شیشک و زیفره بهرن
و خیزه. دهمی مرۆڤ ل بهر هندهک گرا را
دبۆری و د نیبایی دا بیتری نهفه ئی گافتی
ژ بههرهکی ده رکهتینه. نهمانهکی ساهی ل
هنداڤ و تنی هندهک پنییت نهفیری ل قیری
و ویراهه ههبوون، گهلهک جها ترومبیلیت
مه ل سهر شیشه بهر ا دچوون و هندهک جها
ژى د بن خیرالیت وان دبوو توۆز و وئ
توۆزی ل جامیت ترومبیللا ددا و ههکه د
قهکری بانا، نهو توۆز دهاته سهروچاڤیت مه
و ناڤا ترومبیلئ ژى تری توۆز دبوو، گهلهک
جارا ژى زینیتت بجویک دکهفتنه پیشیا مه
و ترومبیل رادبوون و دروینستن و دهژیان،
نهز یی دهسیام دلئ شوڤیریت مه گهلهک
ب ترومبیلیت وان فهبوو!

نهم کهفتینه د نهالهکا دویر و دریز دا،
ههیا مهکی خوڤ مه هاژۆت، نیزیکی گوندی
بووین، وهختهکی «کهلا شیخی سهنانی»
کهفته کیلهکا مه یا راستی.

پشتی نیفرۆ بوو نهم گههشتینه
گوندی «کهله دیری»، ل بهر دهری
مزگهفتی راوهستان، ئاڤ تیفه ههبوو،
مه دهستوچاڤیت خو ژ توۆز و وهستیانی
شوشتن. ل بهر دری مزگهفتی من بهری خو
دا گوندی. ههچهند ناڤا هییت دیسه رو بهر

بوون و ب ناخی هاتبوونه ناڤاکرن، ل بهر
دهری ههر مالهکی کۆسک و کۆتان و کۆل
ههبوون، لی سهری من گهلهک لی هات.
گوند یی تهنا و بی دهنگ بوو، بجویک
ل وی سهری گوندی دچوونه سهری دی،
پشتی نهم گههشتینه ناڤ گوندی، ب ههمی
رهخاڤه ل مه خرهه بوون و بو مه گرژین.
دیسا ژ بو ریهه ری، هیتا «رهحمان» کو
خهلكی گوندیه د گهل مه دابوو.
شینواریت کو من ل ئی گوندی دیتین،
نهفیتت خارینه:

۱. کهلا شیخی سهنانی

وهسا خو بایه، کهلا شیخی سهنانی
د دهمی خو دا گهلهکا بهرفره بوویه، لی
ل بهر تافی و شپیتت بارانا و خشیانا
ناخی، کهل هیدی هیدی هوربایه و ناخا وئ
هاتیه شوشتن، ئیدی کهل وهکی پیرامیدهکی
لیهاتییه، سهری وئ زراف بوویه و بنی
وئ ژى ههر مایه ستور، دارهکا ب تنی ل
سهری کهلی ژ دویرڤه یا دیاره و خو ل بهر
تافی و شپی و خشیانا گرتییه. نهز نه
چوومه سهری کهلی ژ بهرکو مه وهخت نه بوو،
من نهزانی ژى فرههیا وئ ل سلال چهنده
و بلندی وئ ژى چهنده، لی ب چاڤا پتر
ژ 200 میتهرا یا بلنده. دبیرن شوینواریت
کهلی ل سهر بانئ وئ ماینه و خهلكی
گوندی گهلهک تشیتت کهفن تیدا دیتینه
و دبیرن: شیخی سهنانی د وئ کهلی دا
ژیایه.

دشیت خو پئی قانع بکعت نهوه، بیبیتیت: بهلکی فقیبی تهرآ نهف ناغه وهک ره مزه کا دینی و سؤفیاتی بو یاری و نهفینداری خهبتاندبیت، بهلکی ژی وی مهره مه کا دی پئی هه بیت!

***

نهو ژی دئی هیمه سهر چیرا شیخی سهنعانی و راستییا وی ل فی گوندی:

وهخته کی من د نفیسینه کا خو دا ناقر دابوو هندهک وان چه هنگ و نیشان و ناقتیت فقیبی تهرآ د هله بستیت خو دا خهبتاندین، ژ وانا، دیرا نهچی و دیرمه زنی و دیرا که لای. وی ده می من وهسا ناقر دابوو پئی کو نهف هه رس دیره بهلکی ل «هه کارا» نهو بن، لی پستی نهو چوویمه گوندی «کهله دیری» نیدی بو من خسه کا دی پهیدا بوو کو نه دویره نهف دیره ل فی گوندی بن نان ل فان گوندا بن. لی دیسا ژی نهو ب رهنگه کی قهر فی نیرینی نا په ژریم، ژ بهر کو نه دویره سبه هی دهرگه هه کی دی بو مه هه بیت و راستییه کا دی دیار بییت.

نهو جا دا بهری خو بدینه فقیبی تهرآ کا چاوا ناقتیت سی دیرا د بهیتا شیخی سهنعانی دا نینایه. فقی د بهندا (۱۳۱) یدا بهحسی «دیرا که لای» دکهت و دبیتیت:

حیرهت و بهرا به لانی
مه رکه با حول و وه لانی
برنه پیش «دیرا که لانی»
ژ ره حتیان بهحس ژی نه تی
دیسا د بهندا (۱۳۹) یدا ناقتی دیره کی
ب ناقتی «دیرا نهچی» دینیت و دبیتیت:
چشمی دوی حوری په چی
صوفی ژ عشقا وی که چی

کوریدا نادهت، لی یا پتر د جهی خو دا نهوه، کو ناقتیت، نو نهگر ناقتیت، دقتیت ناقتی یارا شیخی سهنعانی بیت، ژ بهر کو نهف ناغه فقیبی تهرآ سی جارا د شعریت خو دا نینایه، دو جارا د بهیتا شیخی سهنعانی دا، جاره کی ژی د شعرا خو یا ب ناقت و دهنگ «نهی ناقت و ناقت» دا. نهو ژی نهو بهری خو بدینه فقی بخو کا چاوا ناقتی سهرته می نینایه:

د بهندا (۹۷) یدا ژ بهیتا شیخی سهنعانی هوسا هاتییه:

شهرم و نهدهب چوو وی ده می
نالی ژ تیرا «سهرته می»
بوو پیکه نینتی عالمی
ناقتیت کراسی رومه تی
دیسا د بهندا (۱۹۸) یدا، هه ژ بهیتا شیخی سهنعانی دبیتیت:

ناری فراقا «سهرته می»
واصل دبی د جهه می
ناگر دچیته عده می
نهصلا برووسکه کی ژی نه تی
نو د بهندا (۳۴) یدا، ژ شعرا «نهی ناقت و ناقت» دبیتیت:

دیدار و دینا «سهرته می»
ناقتی ب ره بی عالمی
تو «حادس» ی یان «قده می»
یان تو نرانی حکمه تی

ل قییری پسیاره کا دی بو مروقی
چیدبیت. نهگر نهف ناغه د بهیتا شیخی سهنعانی دا هاتبیت وهک ناقتی یارا شیخی، نهغه یا بهر ناقله، لی بوچی فقی هه نهف ناغه د شعرا «نهی ناقت و ناقت» دا نینایه؟ کو قی شعری چ گردان ب چیرو کا شیخی سهنعانی هه نین؟! تنی تشتی مروقی

و عده بی و فارسی. لی نه دویره ژی نهو خه تی نارامی بیت.

خهلکی گوندی دگوت: کهلهک پیره میتت مه چیرو کا شیخی سهنعانی ب چیرو که هه گپن و هه می ژی دزانن کو شیخی سهنعانی خهلکی فی گوندی بوویه.

۳. شینواریت دیره کی ل گوندی

شینواریت دیره کا مهزن ل ناقت گوندی هه نه، نهو چومه سهر کافلیت وی، بنیاتییت دیواریت وی هیتتا ماینه. دیر ب زیقره بهرا یا هاتییه ناقتن، نهو بهر ل هندهک جها ل سهر کافلی دیری وهکی کهلهکا لسهریک بوون. بهریت فی دهه ری نه وهکی بیت چیانه، هه می زیقره بهرن، ژ بهر ویری ژی دیر ب فان بهرا هاتییه ناقتن. ژ بنیاتییت وی دیاره کو کهلهکا مهزن بوویه و د وهختی خو دا ژی یا ب ناقدهنگ بوویه.

۴. موعبهرا جوهیا و تاخی جوهیا

د فی گوندیدا موعبهرهک ههیه دبیتیت موعبهرا جوهیا، نهو چومه ناقت وی موعبهری، کو دکه قیته نراری گوندی، ب بهته نه کیتفه به. دیسا خهلکی گوندی دگوت: تاخی جوهیا ژی ل گوندی هه بوو و جوهی ل وی تاخی دژیان.

۵. موعبهرا فهلا و تاخی فهلا

دیسا ل فی گوندی موعبهرهکا مهزن ههیه دبیتیت موعبهرا فهلا، تاخهک ژی ل گوندی هه بوویه دگوتی تاخی فهلا.

۶. موعبهرا بسورمانا و تاخی بسورمانا

ههروهکی فهلا و جوهیا، موعبهرهکا بسورمانا یا مهزن ل گوندی ههیه و تاخی بسورمانا ژی ههیه.

گینگشه

ژ بهر ویری من نهف شینواره هوسا هه ژماتن، دا کو پتر گینگش ل سهر راستی و نه راستییا شیخی سهنعانی و سهرته می د فی گوندیدا بکه م. لی بهری نهو گینگش ل سهر مژاری بکهین، دئی پیچه کی ل سهر یارا شیخی سهنعانی «سهرته می» ناختم و پاشی چینه سهر گوتنا خو.

سهرته م

هه تا نهو ژی نه خویایه و بهلکی نه هاتییه رو قه کرن ژی، کو په یقا «سهرته م» یا کو فقیبی تهرآ د بهیتا شیخی سهنعانی دا نینای، مه رهم پئی ناقتی یارا شیخی سهنعانی یه. نهف په یقه چ رامانا د

گری سهرته می

سالا، ژ بهر قئی چهندی ژئی، ئەف هەرد کتلیه دۆکۆمیتنتیت بەرکەفتینه. هەژئی گۆتتییه، بێژین، کو «سەیفیا» سالهکئی بهری بابئی خۆ مرییه، مسۆگەرە کۆ ئەو ب ئیسهکا کۆژەک مرییه.

مهتال و تیر و کشان:

ل سەر کتلیی گۆرئ سلیمانی یئی بنئ پیا کەفالهکئی گەلەک رند و خشکۆک هاتیه نهخشاندن، د ناڤ قئ کەفالیدا، سەری کتلیی تیرەک هاتیه نهخشاندن، بن تیری دا کفانی تیری هاتیه نهخشاندن، ل بن وان ژئی مهتالهک هاتیه نهخشاندن. نه‌دویره نهخشاندا وان چه‌کیت شەری بیت وی دەمی ل سەر کتلیا سلیمانی، چه‌فەنگا (رەمز) ویری بیت کو سلیمان خۆشمتیره‌کئی باش بوویه و سواری مه‌یدانیت شەرا بوویه. دیسا من دقیت ل قیری بێژم، ئەف نه‌خش و نیگاریت ل سەر قئ «کتلی» هەروەسا بیت ل سەر دەرگه‌هی لالشئ (هەروەکو من د خەلەکا دیدا به‌حس ژئی کر) و گەلەک نه‌خش و نیگاریت دی ل کوردستانئ، ئەم دشیین دانینه د ناڤ دیرۆکا «نه‌خشقانی» کوردیدا. ئوب ریکا فان، دئ شتیین بێژین کوردا ژئی هونەرئ نه‌خشقانیئ وەکی گەلەک مله‌تا زانییه و نه‌خشقانیئ مه‌زن ژئی د قئ واریدا هەبوویه.

* نیرین: هەردو شکلیت کتلیت «کچ و بابا» ب کامیرا هێژا «ناری» هاتیه کیشان.

وان سپیته‌زوویادا نقتیژەک بۆ خودئ کریت، نقتیژەک ژئی بۆ به‌ژنا وئ.

ئەم نزانین ئەف چیرۆکه‌ کەنگی قەومییه، لی هەر چاوا بیت ب کیماسی به‌ری هزار سالایه. به‌ری هزار ژئی ئەف گوندە ب قئ ره‌نگئ خۆ یئ نه‌بوویه، گەلەک گوهرین تیدا چیبوویه، نه‌به‌س گوهرنیت جفاکی، به‌لکی بیت جیۆلۆجی ژئی، ژبه‌ر ویری ژئی باوهر دکەم وی دەمی گوند ب ره‌نگه‌کئ دی و ب ره‌وشه‌کا دی بوویه.

گۆریت کچ و بابا

هەروەکی من به‌حس کری موغبه‌ره‌کا جوھیا و ئیکا فه‌لا و ئیک ژئی یا بسورمانا ل قئ گوندی هەنه. د ناڤ موغبه‌ریت جوھیا و فه‌لادا من چ شونوار نه‌دیتن، لی د ناڤ موغبه‌را بسورمانادا من دو گۆر ب ره‌ختکفه دیتن، ئیک یئ کچئ ئیک ژئی یئ بابئی.

گۆرئ کچئ: ناڤئ خودانا قئ گۆرئ «سەیفیا» کچا «سلیمان» ییه، سالا (١١٩٢مش) چوویه به‌ر دلۆقانی خودئ. ل سەر کتلیی گۆرئ وئ یئ ره‌خئ سەری ئەف نقیسینا هەنئ ب عەرهبی نقیسییه: ((هژە قبر المرحومه سیفیه بنت سلیمان سنه ١١٩٢)).

گۆرئ بابئی: ناڤئ خودانئ قئ گۆرئ «سلیمانی» کورئ حوسین» ییه. ئەو ژئی هەیفقا موحره‌مئ سالا (١١٩٣مش) مرییه. دیسا ل سەر کتلیا گۆرئ وی یا ره‌خئ سەری ئەف نقیسینا هەنئ ب عەرهبی نقیسییه: ((هژا قبر المرحوم المغفور له سلیمان بن حسین توفی فی شهر ژوالعقدہ سنه ١١٩٣)).

من چ ژ دیرۆکا فان هەردو مرۆقا نه‌زانی، لی یا به‌رناقله‌ کو سلیمان مه‌زنئ گوندی بیت نان ژئی مه‌زنئ ده‌قەرئ بیت، له‌وا ژئی د ناڤ هەمی گۆرا دا تنئ گۆرئ وی و کچا وی دیرۆکا مرنا وان هاتیه نقیسین.

نقیسینا ل سەر به‌ر و هلان و کتلیا بۆ دیرۆکا مله‌تا یا گرنگه، گەلەک گرەگر و کەنکه‌نیت دنایئ بیت مه‌زن، ئەگەر دیرۆکا وان ل سەر گۆریت وان نه‌هاتبا نقیسین، مه‌ ئەقرو ئەو نه‌ دنیاسین. ئەف هەردو کەسه‌ ژئی نیزیکی به‌ری (٢٤٠) سالا مرینه، ئەگەر سلیمانی (٦٠) سال ژئی عەمر برییت، ئەفه دیرۆکا بوونا وی دئ گەهیته به‌ری (٣٠٠)

چەرخان دەه‌ن ل «دیرا نه‌چئ»
قاهر بکەن بۆی حوججه‌تئ
هەروەسا د به‌ندا (٢١٥) تیدا فه‌قیبئ
ته‌یرا ناڤئ «دیر مه‌زنئ» ئینایه:
ئەو مورشدئ ناڤ ددنئ
حه‌تتا نه‌ما فکەرەک تنئ
ناگهان گەهان «دیر مه‌زنئ»
بابئ خەزینا حاجه‌تئ
ئەقجا پسپار ئەوه‌ کا ئەف هەرسئ دیرە
ل قئ گوندی نان ل قئ ده‌قەرئ هەنه‌ نان
نه‌؟

ناڤئ قئ گوندی «کەله‌دیرئ» یه، فه‌قیبئ ته‌یران ژئی ناڤئ «دیرا کەلایئ» ئینایه، نه‌ دویره هەردو ئیک ناڤ بن، (کەل + دیر) ئەف هەردو په‌یفه‌ پیتش و پاش بوویه.
«دیرا نه‌چئ» و «دیرمه‌زنئ» ژئی، نه‌ دویره هەر د قئ واریدان، لی ئەقئ ژئی لیتکه‌ریان پیتدقیت.

هەروەکی مه‌ گۆتئ، ناڤئ گوندی «کەله‌دیرئ» یه، ئەقجا دیرا فه‌قیبئ ته‌یرا به‌حس کری، ناڤئ وئ «دیرا کەلایئ» یه، ناڤئ گوندی ژئی «کەله‌دیرئ» یه، نه‌ دویره ناڤئ وئ دیرا ل گوندی یا مه‌ به‌حس ژئی کری، هەر بخۆ «دیرا کەلایئ» بیت.
هەردو دیرت دی ژئی ئەز گەلەک ل دویف نه‌چووم، ژبه‌رکو دەمی من گەلەکئ کیم بوو، لی دیتت ئەو هەردو دیر ژئی ل وئ ده‌قەرئ بن و نه‌مابن و ناڤیت وان ژئی هاتینه ژبیرکرن.

د قئ گوندئ بچوبکدا هەرسئ ئولیت مه‌زنیت دنایئ تیدا ژیانیه، ب سەدئ سالا فان هەرسئ ئولا ژيانا خۆ پیتکفه بۆراندییه. هەرسئیا ژئی شینوارتت به‌رکەفتی پاشخۆرا هیتلاینه. هەرچەند پتریا گوندیت کوردستانئ کوردیت جه‌وی و فه‌له‌ و بسورمان پیتکفه ژیانیه، لی ئەقئ گوندی خاسیه‌ته‌کا خۆ هیه، کو ئەو ژئی چیرۆکا شیخئ سەنعانئ و ئەقیندارا وی سەرته‌مئ تیدا قەومییه. هەتا نه‌و پتریا دیرۆکفانا وەسا هزر دکر کو چیرۆکا شیخئ سەنعانئ، چیرۆکه‌کا گۆتریه (خیالی)، لی پشتی شینوارتت شیخئ و سەرته‌مئ و وئ دیرا سەرته‌م تیدا ژیانای هاتینه دیتن، نه‌ دویره ئەف چیرۆکه‌ بیته‌ راستییه‌کا دیرۆکی.

کەلا شیخئ سەنعانی بدروستی برامبه‌ری دیری یه، هەمی سپیته‌هیا شیخئ به‌ژن و بابلا سەرته‌مئ ل سەر بانئ دیرئ و د شباک و په‌نجه‌را دا دیتییه، به‌لکی د

یه که مین خواندنگه ها نامیدی یا کچان (۱۹۳۶-۱۹۸۰)

دوله تا نوسمانی خواندنگه ها کوران لی هاتیه قه کرن دئی پشتراست بین کو خواندنگه ها کچان یا نامیدی ژئی ل ساللا ۱۹۳۶ نانکو ل ساللا خواندنی ۱۹۳۶-۱۹۳۷ هاتیه دامه زرانندن.

که فنتترین بهلگه یا د باده کا خواندنگه هیتدا هی راپورتا پشکینه ری زانیاریا لیوا مووسلی (محمود نه لجومه رد) ه ل ۱۹۵۲/۱۰/۹ کو دبسته ده سپیکا ساللا خواندنی ۱۹۵۲-۱۹۵۳ هاتیه نفیسین، د وی سالییدا ۸۹ خوندکار ل خواندنگه هی هه بوون و ب رهنگی ژیری ل سهر ریزین وی به لاقه بوون:

ریزا نیکی دووی سیی چواری پینجی شمشی
۳۳ ۲۱ ۱۱ ۱۰ ۸ ۹

و پیکهاتا دهسته کا فیکرنی ل خواندنگه هی رتقه بهر و دو ماموستا بوون. (۴)

که فنتترین ناقتین خوندکارین فی خواندنگه هی بین دهست مه که تین نهون بین پشکداری د نه زمونین داویا ساللا ۱۹۵۲-۱۹۵۳ یدا کری نهو ژئی نه فنه:

ریزا نیکی:

۱- ههدیه نه محمد ۲- روناھی نه محمد ۳- سامیه سه دیق
۴- عائیشه نوری ۵- فهیما خلیل ۶- فانیزه مهجید ۷- فاطمه
عبدوللا ۸- بهدیه محمود ۹- غریبه زبیر ۱۰- ناسه مین مسته فا
۱۱- گولیهار نه محمد ۱۲- ناسیه نیبراهیم ۱۳- عائیشه یونس ۱۴-
وهحیده عبیدولحافز (دهرچویا نیکی- کوما نمران ۶۰) ۱۵- شهرقیه
عبدولحافز (دهرچویا سیی- کوما نمران ۵۴) ۱۶- کوردستان شهوکت
۱۷- مریم حسین ۱۸- عریفه محمدهد ۱۹- سامیه محمدهد ۲۰-
لاهیجان صالح ۲۱- سهیحه سه دیق ۲۲- ناسیه عبیدوللا (دهرچویا
دووی- کوما نمران ۵۶) ۲۳- سوعاد شه معون ۲۴- نه حلام نه محمد
۲۵- لهیلا خالد.

هه موو ۲۵، دهرچووی ۱۵، قه مای - ، دهرنه چووی ۱۰، ریزا
دهرچوونی ۶۰٪

وانه بین نه زمونان: القرآن الکریم و الدین، اللغه العربیه،
الحساب، الاشیاو و الصحه، الاعمال الیدویه، النشید
ریزا دووی:

۱- عائیشه حه جی خالد ۲- سانیه جه میل ۳- مریم مسته فا
(دهرچویا سیی- کوما نمران ۵۴) ۴- رهوشه ن یونس ۵- رهوشه ن
نیسلام ۶- فهوزیه سهید رهشید ۷- روزقیه عزهت ۸- ساکنه حه سه ن
۹- نامینه رهشید (دهرچویا نیکی- کوما نمران ۵۸) ۱۰- بهدیه
سهید نه جیب ۱۱- شوکریه تهیب ۱۲- عائیشه تهیب (دهرچویا دووی-
کوما نمران ۵۶) ۱۳- فوزیه تاهر ۱۴- فاطمه سهید تاهر ۱۵- فوزیه
عبدولرحمان ۱۶- میمی سادا ۱۷- مهمین مسته فا ۱۸- هلال قادر.
هه موو ۱۸، دهرچووی ۱۳، قه مای ۱، دهرنه چووی ۴، ریزا
دهرچوونی ۷۲٪

وانه بین نه زمونان: هه مان وانه

موسه دهق توفی

ل دووٹ راپورتا پشکینه ری زانیاریا گشتی نهف خواندنگه هه*
ل ۱۹۳۶ هاتیه دامه زرانندن. (۱) ژیهرکو هندک جارن نالوگور و
جوداهی د وان پیزانیناندا هیه بین د فان رهنکه راپورتاندا ههین،
و هندک جارن هه پشکینه رکی ساللا دامه زرانندا خواندنگه هه کی
جودا ژ پشکینه ری دیتر دانایه و نهف راپورته ۲۰ سالان پشتی
وی دیرۆکا بو دامه زرانندا خواندنگه هی هاتیه دانان هاتیه نفیسین،
پیدقیه فی سالی ل دووٹ هندک ژیدهر و بهلگه نامه بین دیتر
پشتراستبکهینه فنه.

دباده کا خواندنگه هیتدا کو ب هژمار ۱۱۳ ل پشکا دوسیه کان
ل رتقه بهر یا گشتی یا پهروهردا پاریزگه ها دهوکی هاتیه پاراستن و
هه موو بهلگه نامه و نفیسارین وی ژ ساللا ۱۹۵۲ قه ده سپیکه ن،
چ بهلگه کا وه سان تیدا نینه هاریکار بیت بو پشتراستکرنا ساللا
بو دامه زرانندا خواندنگه هی هاتیه ده سنیشانکرن. بهلی ل دووٹ
نه انجامین د چهند قه کولیه نهکاندا نه گهشتین، خواندنگه ها کچان
ل دهوکی ل ساللا ۱۹۲۸-۱۹۲۹ ل زاخو ۱۹۳۴-۱۹۳۵ ل ناگری ل
۱۹۳۳-۱۹۳۴ هاتیه قه کرن. (۲) نفیسکاری کوردی نوردنی عهلی
سهیدو گورانی ل ۱۹۳۱// سهره دانا نامیدی کریه، بهلی ده می
نامازه ب خواندنگه هین وی کری نامازه ب بوونا خواندنگه ها
کچان نه کریه، د ده مه کیدا کو بهری وی ب دو روژان ل دهوکی بوو
و د نفیسینا خوهدا نامازه ب بوونا خواندنگه هه کا دو ریزیا کچان
ل دهوکی کریه. (۳) نه فنه ژئی وی چهندی دگه هینیت کو هه تا وی
سالی خواندنگه ها کچان ل نامیدی نه بوویه. ب بهرچاقوه رگرتنا
وی چندی کو نامیدی ژئی وهک فان باژیران قه زایه کا سهر ب لیوا
مووسلی بوو و ل ده سپیکا سه دسالیا بیستی نانکو داویا سهرده می

وانهیتین ئەزموونان: القرآن الکریم و الدین، اللغه العربیه، اللغه الانکلیزیه، الهندسه، التاريخ، الجغرافیه، الاشیاو و الصحه، المعلومات المدنیه، الاعمال الیدویه، الریاجه و النشید.
 ریتزا شەشی: ل دووڤ ئەنجامین کوششا سالانه (السعی السنوی)
 زاهدە موختار (کۆما نمران ۷۸۴) ۲- فەخریه ئەدیب (کۆما نمران ۷۸۲) ۳- وەر دەک مقداد (کۆما نمران ۷۲۶) ۴- ئەمیرە یوسف (کۆما نمران ۶۸۶) ۵- فەهیمە محەمەد موفتی (کۆما نمران - ۶۷۳) ۶- ساکنە حەجی ئەمین (کۆما نمران ۵۵۲). ئەنجامین داوی دەست مه نهکهتینه.

تیبینی گشتی

- ل دەسپێکا سالیان پینجیان ناستی زانستی مامۆستایین وئ و مووچەیی وان ب رەنگی ژیری بوو:

ناڤ	مووچە	خواندن و سالا
دەرچوونی	واجبە مەجید عەبدولسەھاب- ریتزەبەر نامادەیی و خولەکا مامۆستایان ۱۹۵۱	مووچە
سەببەحە حسین فەوزی	۱۲ دینار	خواندن و سالا
گوندان ۱۹۴۹	۱۰ دینار	خواندن و سالا
ریجنیە بەھنام	- مامۆستا خواندنگەھا مامۆستایان-	خواندن و سالا
پشکا بلندا ۱۹۵۱	۱۵ دینار	خواندن و سالا

- ژ ناڤ و ناڤنیشانین وان و مامۆستایین پشتی وان ژێ ديار دبیتن ل سالیان بەراھیی ژ تەمەنی خواندنگەھی هەتا دەسپێکا سالیان حەفتییان هەموو ریتزەبەر و مامۆستایین خواندنگەھی ژ دەرڤە دەڤەری ب تاییەت مووسلی بوون.

- ئەگەر بەراوردەکا د ناڤەرا هژمارا خویندکارین کچ یین خواندنگەھی و هژمارا خەلکی نامیدی بەکەین هەر بو نموونه ل سالا ۱۹۵۵- ۱۹۵۶ کو هژمارا تەخمینکریا خەلکی نامیدی ۳۰۰۰ کەس بوو و هژمارا خویندکارین خواندنگەھا کچان ۱۱۹ خویندکار بوون، ئەڤه نیشانا هندییه کو خەلکی نامیدی د وی سەردەمیدا هەتا ناستەکی باش د ڤەبووی بووینە بو خواندنا کچان.

ریتزا سببی:

۱- فکریه ئەدیب (دەرچوویا ئیکتی-کۆما نمران ۷۸) ۲- زاهیده صالح (دەرچوویا سببی-کۆما نمران ۶۶) ۳- فاتیمە مەلا تەھا (دەرچوویا دووی- کۆما نمران ۷۱) ۴- رۆناھی حاجی ئەمین (دەرچوویا چواری- کۆما نمران ۶۲) ۵- سەبریه حەسەن ۶- رەفیعه حسین ۷- سەلامە محەمەد موفتی ۸- سافیە سادق ۹- عائیشە محەمەد بامەرنی ۱۰- شەفیقه توفیق ۱۱- ئەدیبه نادەم.

هەموو ۱۱، دەرچووی ۹، ڤەمای ۱، دەرڤەچووی ۱، ریتزا دەرچوونی ۸۲٪.

وانهیتین ئەزموونان: القرآن الکریم و الدین، اللغه العربیه، الحساب، التاريخ، الجغرافیه، الاشیاو و الصحه، الاعمال الیدویه، النشید
 ریتزا چواری:

۱- سانیه ئەمین (دەرچوویا دووی- کۆما نمران ۷۸) ۲- غەریبه صالح (دەرچوویا سببی- کۆما نمران ۷۵) ۳- شوکریه تاهر ۴- سەبریه رەمەزان ۵- سوو محەمەد موفتی ۶- عەدلە توفیق ۷- سەمیرە بەهجت (دەرچوویا ئیکتی- کۆما نمران ۸۱) هەموو ۷، دەرچووی ۵، ڤەمای ۱، دەرڤەچووی ۱، ریتزا دەرچوونی ۷۵٪.

وانهیتین ئەزموونان: القرآن الکریم و الدین، اللغه العربیه، الحساب، التاريخ، الجغرافیه، الاشیاو و الصحه، المعلومات المدنیه، الاعمال الیدویه، النشید.

ریتزا پینجی:

۱- فەوزیه شەوکەت (دەرچوویا ئیکتی- کۆما نمران ۸۴۹) ۲- فەهیمە یونس (دەرچوویا دووی- کۆما نمران ۸۳۷) ۳- فاتیمە حەجی ئەمین (دەرچوویا سببی- کۆما نمران ۸۳۶) ۴- ئەلماس تیبیراهیم ۵- سەبریه حەجی سەلیم ۶- فەوزیه شەوکەت ۷- فاتمه رەشید.

هەموو ۷، دەرچووی ۴، ڤەمای ۲، دەرڤەچووی ۱، ریتزا دەرچوونی ۶۰٪.

سەرووبەری خۆاندنگههتی
نامارا خۆبندکاران

سال	رێزا ئێکی	دووی	سیی	چواری	پینجی	شەشی	هەموو
۱۹۵۳-۱۹۵۴	۳۰	۲۱	۱۴	۱۳	۶		
۱۹۵۴-۱۹۵۵	۲۳	۲۶	۱۸	۱۴	۸	۴	۹۳
۱۹۵۵-۱۹۵۶	۴۰	۲۵	۲۱	۱۵	۱۳	۵	۱۱۹
۱۹۵۶-۱۹۵۷	۳۴	۲۳	۲۱	۱۶	۱۷	۸	۱۱۹
۱۹۵۷-۱۹۵۸	۳۶	۲۲	۲۸	۱۷	۱۸	۱۳	۱۳۴
۱۹۵۸-۱۹۵۹	۴۳	۳۹	۲۴	۲۶	۱۹	۱۹	۱۷۰
۱۹۶۰-۱۹۶۱	۹۰ (۳ هۆبه)	۱۱۲ (۳ هۆبه)	۴۳	۳۴	۳۰	۲۳	۳۲۲
۱۹۶۱-۱۹۶۲	۳۹	۳۲	۱۷	۳۵	۳۸	۲۸	۱۸۹
۱۹۶۲-۱۹۶۳	۶۹	۳۴	۲۵	۲۶	۳۹	۲۴	۲۱۷
۱۹۶۳-۱۹۶۴	۱۲۰	۳۷	۳۹	۴۴	۲۹	۲۳	۲۹۲
۱۹۶۴-۱۹۶۵	۶۳	۳۷	۴۰	۴۷	۳۷	۲۴	۲۴۸
۱۹۶۵-۱۹۶۶	۴۵	۷۴	۴۱	۴۲	۳۴	۵۲	۲۸۸

ب کریدا بوو، د زۆریه ی راپۆرتین پشکینه راندا داخواز هاتیه کرن خودان ئاهاهی ب سەرووبەرتر بکەت. ژ ئهجامی بی سەرووبه ریا ئاهاهی خۆاندنگهها سەرهتاییا کوران و نه بوونا ئاهاهی کهتی تایهت ب خۆاندنگهها سەرهتاییا کچان ریشه به ریا زانیاریا لیوا مووسل ل ۱۹۵۳/۷/۱۵ داخواز ژ موته سەرفیا لیوا مووسلی کره لهز بیته کرن بو ئاهاکرنا ئاهاهی خۆاندنگهها کوران و کچان ل نامیدی. (۵) وهسان دیاره ئەف نقیساره یا بی ئهجام بوویه و خۆاندنگه د هه مان سەرووبه ردا بوویه، لهوما ریشه به ریا خۆاندنگههی د راپۆرتا سالانه یا ۱۹۵۴/۵/۳ د په سنا ئاهاهی دا گۆتیه: ژوورین بکیر وانه گۆتیی دهین پینج نهو ژی د بچووکن، گوره پانا خۆاندنگههی بو یاریین وهرزشی دهست نادهت، نهگه ر د شیاندا دابیت ئاهاهی خۆاندنگههی ب ئاهاهی کهتی به رفه ره تر و هه ژی بو خۆاندنی بیته گوه ارتن. (۶) ل ۱۹۵۷/۵/۵ پشکینه ریا داخواز کره نهگه ر ئاهاهی کهتی دیتر دهست نه که فیت، کر تیا سالانه یا یا ئاهاهی ل دووڤ داخوازا خودانی ژ ۸۰ دیناران بکهنه ۱۲۰ دینار ب مه رجی خودان بی پینگی بیت ب سه خبیری و به رفه ره کرنا ئاهاهی ل دووڤ داخوازا کارگیریا خۆاندنگههی. (۷) وهسان دیاره ل سالا پاشتر یا خۆاندنی ۱۹۵۷- ۱۹۵۸ خۆاندنگه چوویه د ئاهاهی گومرکا قهزاییدا کو دکه فته ئالیی ژیری باژیری و ئاهاهی تیرا خۆاندنگههی ب ماموستا و خۆبندکارته دکر و بی ب سەرووبەر و سه خبیرکری بوو، به لی ئاڤ ل ئاهاهی نه بوو ئاڤکیتسه ک هاتیه گرتن هه یقی ب س دیناران ئاڤ بو خۆاندنگههی بینیت. (۸) هه تا مهها نیسانا ۱۹۵۸ هه رچه نده خه تا ئاڤ و کاره بی ل ئاهاهی هه بوون به لی هه ردو نه هاتبوونه گریدان. ژ سالا ۱۹۶۱ یقه خۆاندنگه چوویه د ئاهاهی خۆاندنگهها نامیدی یا ددووی یا کوران و دانئ ئیشاری دهوام کره. (۹) پاشتر ئەف ئاهاهی بوویه بی قی خۆاندنگههی.

ب دهسپیکرنا شو رشا کوردستانی ل مهها ئه یلولا ۱۹۶۱ کو دبیته دهسپیکا سالا خۆاندنی ۱۹۶۱-۱۹۶۲ سەرووبه ری کارگیری و فیکرنی ل قی خۆاندنگههی و دک گشت خۆاندنگههین دهقهری ئالوزبوویه. ل

دهسته کا فیکرنی
سال
۱۹۵۳-۱۹۵۴ واجیده مهجید عهبدو له وهاب سەبیحه حسین ماموستا
فهوزی، ریجینه به نام
۱۹۵۴-۱۹۵۳ ساجیده مهجید سه لیم ساره ناسر، ماری
سه عید، ریجینه به نام.
۱۹۵۵-۱۹۵۴ سه فیه عه لی ئه له وتار ساره ناسر، ماری سه عید،
۱۹۵۵-۱۹۵۶ سه فیه عه لی شاهه ره شید ئالشاکر، ره مزیه ناسر عهبدو له عه ده، -
سه هه یله ناسر ئه لشه رماو، خالده ناسر ئه لشه رماو
۱۹۵۶-۱۹۵۷ وهه بیه ره سول عهبدو للا یازی فهتجی تو ما، نهاد فرج کاتای، مه حوسه عه لی -
شاهه ره شید ئالشاکر، فاته مه عهبدو له رحمان.
۱۹۵۸-۱۹۵۹ یازی فهتجی تو ما
۱۹۶۰-۱۹۶۱ عالیه یوسف شاکر (بریکار) ۱۰ ماموستا
۱۹۶۲-۱۹۶۶ ماموتایین خۆاندنگهها کوران ب و دکالهت.
۱۹۶۶-۱۹۶۷ وهه بیه ئوسمان زوه ره سه عید سالح، پیروز سه عید، فاته مه عه لی، مه هدی -
ئه حمه ده، مریم سه عید، خه دیجا مسته فا، ---
ئه دیبه یه عقوب.
۱۹۷۰-۱۹۷۱ وهه بیه ئوسمان
۱۹۷۱-۱۹۷۲ وهه بیه ئوسمان ۱۲ ماموستا
۱۹۷۴-۱۹۷۵ خه دیجه مسته فا تاهر
۱۹۷۶-۱۹۷۷ قه دریه سادق عمر ۸ ماموستا
۱۹۷۹-۱۹۸۰ رعه علی قاسم ۷ ماموستا
ئاهاهی خۆاندنگههی:
هه ر ژ دهسپیکا فه کرنا خۆاندنگههی خۆاندنگه د ئاهاهی کهتی

مەدرەسین میرگەها بەهدینان

محمد عبدالله نامیدی

پشکا ئیکتی

میرگەها بەهدینان ب گشتی و باژیری نامیدی ب تایبەتی ب حوکمی هندی کو نامیدی ئیکە ژ باژیری هەرە کەفن ل کوردستانی و بو دەمی چەندین چەرخا پایتەختی میرگەها بەهدینان بو، ل تومارین دیروکی پویته و بەهایەکی خویی تایبەت هەیه.

فی میرگەهای گەلەک پویته ب رەوشەنبیرکنا خەلکی دەقەرێ دایە و دروست کرن و ئاڤا کرنا مەدرەسەو مزگەفتا دایە و ژلایی میرت میرگەها بەهدینانقە پویتهیەکی مەزن ب زانین و زانیاری دایە و مشە وەرگرتا قوتابی و فیخووزا و پویته پیدان ب زانینان ژبوو دورستکرنا رەوشەنبیری و زانین و زانیاری و چەندین زانا و دانا لی پەیدا بوینە، و میرت میرگەها بەهدینان و ل بن سببەرا فی میرگەهای مشە هاریکاری واتای و بەرجەستەیی ل زانا هاتی یە کرن و پارەکی مەزن لی هاتی یە مەزاختن هەمی ژلایی میرت فی میرگەهای بوویە و هەردەم کوچک و دیوانت وان پروی زانا و کەسانتین شەهرەزا و ناڤدار بووینە و دیوانخانە و سەرانی میرگەهای ناڤەدان و گرتی بوون ژ زانا و دانا و هوشمەند و تورەڤانا دەر بوون، میرت نامیدی پشەڤانیا زانین و زانستا کرە و خەم ژ رەوشەنبیری دەقەرێ خواری یە و پارەکی مشە و بی ڤەگر لی مەزاختی یە و زانا و دانا و رەوشەنبیری هەردەم بەهایەکی مەزن ل نک میرت میرگەها بەهدینان هەبوویە و هاریکاری وان هاتی یە کرن و ئەڤ ناڤتین گەش ددیروکا کوردی داو بوسلمانا دیار و ئاشکرانە وڤان کەسین رەوشەنبیری بەرە بابەکی رەوشەنبیری ل دویڤ خو هیتلاینە، تا ئەڤرو جەپ سەرینلندیا خەلکی مەنە و شانازی پی دین، و هەر ئەڤ رولی گرنگ و ببها دمەیدانا رەوشەنبیری و زانینی دا ب ناڤ و دەنگ دناڤ جڤاکی گەلی کوردا دەنگ ڤەدایە، و هەرەسا ژلایی ئابوریڤە ڤان مەدرەسا ئەوڤاڤا خو یا تایبەتی هەبوو

و خەرجییت خو هەبوون ب ریکخستی دەتە بەلاڤکرن ل سەر شاگرد و ماموستایان و کەسین زانا و شارەزا بوون و د جڤاکا کوردی دا.

رێزو رومەتا خو هەبوو و بابەتین پروگرامین خویندنی ل دویڤ سیستەمەکی ریکخستی و ریک و پیک بوویە و بارا پتر میرت فی میرگەهای مەدرەسا ئاڤا کرینە و کرینە وەقف و چەندین نمونەیین گرنگ مە هەنە و پستی دویڤچوونەکا دویڤ و درێژ ژلایی گەلەک کەسین رەوشەنبیری هاتی یە کرن دیار دبیت کو پتر (٧٤) مەدرەسا ل سەرانسەری میرگەها بەهدینان هەبوینە، میرگەها بەهدینان وەکی قبیلەگەها زانین و زانستی بوویە و ژهەرچوار کەناریت کوردستانی قەستکیری و ئاڤ ژکانییت زانینا وئ ڤەخواریە لەوما ئەم د شتین بترین ژ جەپین شەرگەها زانینی زانستی بوویە ب تایبەتی ل ناڤەرا سەدین پازدی و هەتا سەدین نازدی زانینی و دشتین بترین هەمی گوندین دەڤەرا بەهدینان مەدرەسا هەبوون و ئەڤە ئەو مەدرەسەنە ییت ل میرگەها بەهدینان هەین ل سەر دەمی میرگەها بەهدینان :-

* زانینگەها قوبەهان ل نامیدی :-
زانینگەها قوباهان دکەڤیتە رویاری نامیدی یی ژوری ل ناڤەرا کەلها نامیدی و هانینگەها سویلاڤی و ئیکە ژ مەزترین زانینگەها میرگەها بەهدینان و تا نوکە چ دیروکتی دیار یین ئاڤا کرنا وئ نە هاتینە دیار کرن، بەلی وەسا دیارە ژوان دەست خەتین هاتینە نڤیسین کول سالتین حەفسەدا مشەختی لی هاتینە نڤیسین ناڤی مەدرەسا قویا دیار کری یە، بەلی بارا پتر زانا دبیتن ل سەر دەمی سولتان حوسەین ئەوی ناڤەرا سالتین (٩٤٠ - ٩٨١)ی مشەختی حکومرانی ل دەڤەرا بەهدینان کری هاتیە نوێژەنکرن و بەڤرە حوکمکرن و پتر ژ (٢٠٠٠) دوو هزار دەسختەتا لی داناینە، ناڤی قوتابخانی سی بووچوون بوو هەنە یا

ئیکتی (قوبەهان) هاتی یە، پەیشەکا فارسی یە، ئانکو گەلەک گومبەت، کو دودەختی دا پینچ گومبەت ل سەر بانێ وئ هەبوون .

یادووئ کو گەلەک زانا دبیتن دبیت سولتان حوسەین ناڤی کوری خو (قوباد) ی ل سەر دانا بیت و بووچوونا سیی دبیت (قوبا) ژ شرییت ئیکەمین مزگەفتا موسلمانا بیت ئەوا محمد) پیڤەمبەر سلاڤیت خودی ل سەر بن ل عەرەبستانا سعودی ئاڤا کری .

ئاڤا کرنا زانینگەهای بیناسازییەکا هونەری یا عنتیکە هاتی یە ئاڤا کرن ب جوانیا خو یا کڤان و وەرڤا، دەرگەه و پەنجەریت جوان، و نڤیسین و زەخارڤا، ویتیت جوان هاتی نە نەخشاندن ستون و پەیسک و سەبتک کرنا حەلانین حولی ژ سەر رویاری ناڤی و کانیی و تا نیشەکا حەوشا زانینگەهای، دیسا چیکرنا سولتین و جورینا و جوکتی ناڤی ل ناڤ حەوشی و حەودا حەوشا زانینگەهای ل بن سببەرتین گویز و تی یا و دارمازیا مزگەفتی، ئەڤ جەهە وەکی پارچەکا بەهەشتا سەر عەردی بوویە ب جوانیا ئاڤاهی و بووشی یا ئاڤا رویاری و کانی و سولینا خەملەکا جوانتر دا زانینگەهای و زانینگەهە دخەملاند، روبەری زانینگەهای نیزیکی (٨٠٠) میترت دووچارکی یە و فرەها وئ نیزیکی (٢٥٠٣٠) میتراپە و درێژاها وئ نیزیکی (٣١٠٧٠) میتراپە کو ئەوا ئەڤرو ژی مایی، پلەیین ماموستایین زانینگەهای هەمی وەک ئیک نەبوون، ل دویڤ شیان و باوەرنامەو زانینا وان یا زانستی و رەوشەنبیری بوون، ل فی زانینگەهای باوەرنامە و ئیجازت زانستی وەرگرتن و ئاهەنگ بو دگتیران و میر نامادەیی ئاهەنگی بوون و دوازدە زانستین ئەقلی و شەش زانستین ئەقلی دخواندن و ژ کەسانتین عەرەبی و تورک و فارس و کوردا لی خویندن و پەیوئندی دگەل زانکوبین (قم و ستەمبولی و ئەزەری) هەبوون و ددوماهیک شاندین زانستی یین زانینگەهاین ماردینسی و

بایه‌زیدئ و لونانی هاتبون ل سهر دهمی موفتیئ نامیدیئ یین دویمایی .

* مدهرسا زاهیدیئ ل نامیدیئ :-

ل ناٹ کهلها نامیدیئ دکه‌فیتته ل هندائ زانینگه‌ها قوبه‌هان لایی باکوری ل سهر شورهی و به‌رامبه‌ری هافینگه‌ها سویلاقئی ل هندک ژیده‌را دا هاتی یه کو خانم (زاهیدا خانا نه‌باسی) ل سالا (۱۳۲) زایینی مریه و وئ نه‌ف مدهرسه ل باژیری □ نامیدیئ دامه‌زراندی یه و ب ناٹئ وئ هاتی یه ناٹ کرن، پاشی ل سالا (۱۶۱۵) ئ زایینی سولتان سیدی خان کورئ میر قباد به‌گئ کورئ سولتان حسین هاتی یه نویژه‌نکرن و ناٹئ خو ل سهر‌دانایه کری یه مدهرسا (سهد خان) و پشتی سولتان (سهد خان) ی ل سهر دهمی (نیسماعیل پاشایی ئیکئ) کورئ (به‌هره‌م پاشایی مه‌زن) کورئ (زبیر پاشا) یئ نه‌وئ ل ناٹبه‌ری سالتین (۱۷۶۸ - ۱۷۹۹) ئ زایینی حوکمرانی ل میرگه‌ها به‌هدینان کری و ناٹئ مدهرسه کره مدهرسا (جه‌دید)ه وپاشی زانایئ ناقداری مه‌زن مه‌لا (یه‌حیایی مزویری) لئ خویند یه، نه‌وئ ل سالا (۱۸۳۷) ئ زایینی مری، و چند سالا رتفه‌به‌ری لئ کری یه بوو مدهرسا مه‌لا (یه‌حیایی مزویری) کو ب ناقدارترین زانایئ ئی مدهرسه بوویه ل نیفا سهدئ ئیکئ ژ سئ نازدئ ب سهدان قوتابیان قه‌ستا ئی مدهرسه کری یه ژ بو وهرگرتن زانینی ژ ههمی کورده‌ستانئ ژ بو خویندنی و هژماره‌کا زانا لئ ده‌رچووینه و باوه‌رنامین خو یین زانستی ژ ماموستایی خو مه‌لا یه‌حیایی مزویری وهرگرتی نه ؛ ژ وانا زانا مه‌لا نه‌حمده‌ئ حه‌جی نیبراهیمی کونبه‌دی یئ کوبی؛ نه‌وئ ل سالا (۱۸۲۵) ئ زایینی باوه‌رناما خو وهرگرتی.

* مدهرسا نیمام قاسم ل نامیدیئ :-

مدهرسه‌کا که‌فنا باژیریئ نامیدیئ بوو؛ و ناٹئ وئ ل دویمایی ده‌ست نقیسه‌کا دیریندا هاتی یه یاسه‌نته‌ری نیشتمانی ل به‌غدایی ده‌ست‌نقیسا و تیدا دبیثیت (کو من نه‌ف ده‌ست) نقیسه ل مدهرسا (قچاو) نقیسی یه ل سالا (۱۳۷۴) ئ زایینی نانکو که‌فنا تیا وئ به‌رامبه‌ری مدهرسا زاهیدیئ و نیمام قاسمی یه و نه‌هایی یه زانین ل چ جهین دی دا و نه‌ف ژیدره

نقیسینا خو ب دویماییک دینیت ب فان چند په‌یفا و نه‌گه‌ر نه‌ف ده‌ست نقیسه نه‌با دا ده‌نگ و باسین ئی مدهرسه ب ته‌مامی به‌رزبه‌ن.

و ل جهه‌کئ دی دا هاتی یه دبیثیت (مدهرسا (قچاو) ل باژیریئ نامیدیئ سالا (۱۳۷۴) ئ زایینی .

* مدهرسا مه‌لکه‌زدین ل نامیدیئ :-

مدهرسا مه‌لک عزالدین دکه‌فیتته سهر شویرها مه‌لک ئیزدین هندائی ده‌شتیلوکئ نیزیکی ته‌کیا نامیدیئ و نوکه ژئ ئوده‌ک و دوو ره‌واقین مدهرسه ماینه کو ب به‌را وکسلئ هاتینه ناٹاکرن، دوه‌ختی دا حه‌وشه‌کا مه‌زن هه‌بوو؛ و هه‌روه‌سا ئی مدهرسه مزگه‌فتا خو ژئ هه‌بوو و ژلایی روژنافا مدهرسه ته‌کیایی هه‌بوو ل به‌ری هاتبوو کولان؛ گومبه‌ته‌ک ل گورستانا میرا هه‌بوو؛ ل سهره ده‌را وئ نقیسی بوو ؛ نه‌فه (ملک عزالدین) ۰۵ ل ژیدره‌کئ دی دا هاتی یه دبیثیت :- مدهرسا مه‌لکه‌زدین ل نامیدیئ سالا (۹۸۹) ئ مشه‌ختی نقیسی یه (ز ل جهه‌کی هاتی یه نقیسین (مدهرسا مه‌لک عزالدین ل نامیدیئ سالا (۹۸۹) ئ مشه‌ختی نقیسی یه) دیسا ل جهه‌کئ دی دا دبیثیت (کتبه محمود فی مدرسه ملک عزالدین /یوم الاربع ، ۰۰۰ فی سنه (۹۳۲) هجره) .

* مدهرسا مراد خانی ل نامیدیئ :-

مدهرسا میر مراد خان به‌گئ ئیکئ کورئ میر حه‌سه‌نی کورئ میر سیق‌دینی، نانکو دبیژنی (مراد خانیه) نیزیکی سهرامیرگه‌ها نامیدیئ و ده‌رگه‌هی زیبارئ یئ روژه‌لا تا که‌لا نامیدیئ نه‌ف مدهرسه میر مراد خان کورئ میر حه‌سه‌نی، برایئ سولتان حه‌سه‌ینی ناٹا کری یه، نه‌ف چنده ژئ سهر کتلیا وی هاتی یه نقیسین کو نه‌ف کتلیا یه ل مدهرسا مراد خانی بوو، ول سهر کتلیا وی هاتی یه نقیسین (میرئ ب قه‌در و به‌پایه میر مراد خانئ کورئ میر حه‌سه‌نی یه میر مرادخان چ که‌سه‌ک ل دویف وی نه‌ما بوو)

و نه‌فه ژئ هاتبوو کوشتن وی میری نه‌ف مدهرسه ل نیفا سهدئ یازدئ مشه‌ختی دامه‌زراندی یه، و تا سالا (۱۹۵۰) ئ زایینی ناٹاهیی وئ مابوو و دویماییک زانایی ئی

مدهرسه شوکری نه‌فه‌ندی موفتیئ نامیدیئ بوو لئ خویندی یه و وانه ژئ گوتی نه قوتابیئین زانینگه‌ها قوبه‌هان ل هافینان ل رویبارئ نامیدیئ خویند و زفستانئ دگهل خه‌لکئ نامیدیئ ل که‌لا نامیدیئ ل مدهرسا میر مرادخانی دخویند.

* مدهرسا جامعا مه‌زن ل نامیدیئ :-

ئیک بسو ژ مه‌زنتسین مزگه‌فتین نامیدیئ و تا نه‌فرو و مایه و به‌رده‌وام نقیژ لئ دهینه کرن دکه‌فیتته سهرئ بازارئ نامیدیئ و نیزیکی سهرامیرگه‌ها نامیدیئ و منارا نامیدیئ ل ناٹ حه‌وشا وئ دایه و ژ بلی کو مزگه‌فتا مه‌زن ئیک بوویه ژ مدهرسه‌سیت نامیدیئ کو مشه‌ زانا و که‌سانین ره‌وشه‌نبیر لئ ده‌رکه‌فتی نه و خزمه‌تا زانین و زانستی کری یه.

* مدهرسا زیبارئ یال نامیدیئ :-

نه‌ف مدهرسه ل سهر شویرها نامیدیئ دکه‌فیتته نیزیکی گورستانا میریت نامیدیئ ل تاخئ زیباریا و دکه‌فیتته هندائ دولا زیبارئ.

* مدهرسا مه‌مکان ل نامیدیئ :-

نه‌ف مدهرسه دکه‌فیتته به‌رامبه‌ری رپکا جارا نامیدیئ یا نوکه نیزیکی شویرها نامیدیئ و د دهمئ خودا دهرس لئ هاتی نه خویندن. مدهرسا مه‌مکان و مدهرسا زیباریا. نه‌ف هه‌ردوو مدهرسه ماموستا د. مسعود کتانی به‌حس کری نه.

* مدهرسا مه‌یدان ل نامیدیئ :-

چند که‌سه‌کا به‌حسئ ئی مدهرسه کره به‌لئ چ تشته‌کئ درست نه‌گه‌هشتی یه ده‌ستئ مه ژبلی کو دبیژن نه‌ف مدهرسه ل تاخئ مه‌یدانئ بوو ل نامیدیئ.

* مدهرسا قه‌لایی ل نامیدیئ :-

دبیت ناٹه‌کئ دی بیت ییت وان مدهرسه‌سین مه گوتین به‌لئ ل ژیدره‌ا تنها نه‌ف دیروکه هاتی یه نقیسین (۱۰۹۹) مشه‌ختی .

* مدهرسا عمادیه ل نامیدیئ :-

دیروکا ویرئ ب ئی ره‌نگئ هاتی یه (۱۱۰۹) مشه‌ختی.

* مدهرسا سولتانئ ل نامیدیئ :-

دبیت ناٹه‌کئ دی بیت ژ بو مدهرسا قوبه‌هان و ل سالا (۱۰۹۹) مشه‌ختی سهره‌اتی یه نقیسین .

موبایل.. جیهانا سہردہم و باشی و خرابیین لی پھیدا دین

کچھک : ہر کہ سہکی بزاقی دکھت یاریا ب کچین خہلکی بکھت، بلا ژ بو چہند چرکہ یہکان ہزرین دایک و خوشکین خوه بکھت
 قوتابیہکا زانکوی : بدیتنا من کچ تا رادہیہکی دشیت خوه ژ ئاریشہیین موبایلی دوبر ب نیخیت
 بلا سیم کارت مینا سہنہویین ترومبیلان ل سہر ناشی خوادنی بھیتہ تومارکرن و سیم کارت ل سہر جادان
 بی وەرگرتنا زانیارییان نہہینہ فروتن

کامی گوهہرزی

لہزتر بن ژ پینگافین وانا، نہنتریت و راگہاندنا نازاد و تورین پھوہندی کرنی و نازادییا تاکہ کس ژی ژ بو ہزر کرنی، میکانزمین ہرہ گرنگن ژ بو بلہز چوونا شہمہندہ فرا پیشکہفتنی، ہر چہند نہگہر زور خالین نہرینی ژی ہہبن لی پیتقیہکا ہرہ گرنگہ ....

دقی رپسورتاژتدا مہ دقتیت ل سہر کارتیکرنین موبایلی بپہیقین، کانن بوچی ہندہک لاو بی کو ہست ب بہرپرسیارہتیی بکن موبایلی ب شاشی بکار دینن !؟

و خوتن رتشتنیدا ب دوماہیک دھین، ولاتی مہڑی ٹیک ژوان ولاتانہ کو ناستی روشنیری و پیشکہفتنا ہزری ہیتشتا یا دژیی زاروکینیدا و یا بزہحمہتہ بہرگریا فی پیتلا پیشکہفتییا تہکنولوژیا نوی بکھت، لی ل سہر فی چہندی ژی یا بزہحمہتہ ولاتی مہ ل ہیٹیا پیشکہفتنا ہزری و روشنیری ہمینیت بی کو ئەف تہکنولوژیہ تیکہلی ژینگہا ولاتی ببیت، ژ بہر کو بہرورد دگہل جیہانا پیشکہفتی ئەم گہلہک ل پاشفہ ماینہ، پیتقیہ پینگافین مہ ب

دقی سہردہمیدا زانست و تہکنولوژیا نوی بال بسہر زورینا جہین زہفیتدا کیشایہ و ہمی ولاتہک و جفاکک چ کیم نان زور کھفتینہ د ژیر فی کارتیکرنیتفہ، لی ئەف پیتلا زانستی و تہکنولوژیا سہردہم زور یا بہیتزہ، ئەو گہل ولاتین ژ لایہنی فہرہنگی و ہزریقہ نگہہشتبنہ سنورہکی پیتقی توشی قہیرانہکا ئەخلاقی و ئاریشہیین تہندروستی دین و پرسگریکتین جفاکی ب دوف خوہدا دنافرین، کو جہی داخییہ زور جارن سنورین وی دکوشتن

هری ب راستی هه بونا فی دیاردا نه جوان
ژ نه زانیییه نانکو نه خوه شیبین دهروونینه
؟ هری بوچی هندهک لاو مافی نادهن چ
کهسهک زیده رویی یی ل سهر کهس و کارین
وان بکهت، لی مافی ددهنه خوه زیده رویی
یی ل سهر کهس و کارین خه لکی دیکه
بکهن !؟، هری چاره سه رییا فی ناریشی
چییه ؟ مه ب پیتهی زانی دیتنا هندهک
هاولاتیان ل سهر فی دیاردا شاش وهرگرین
.....

کچهک بناقی سهران محهمه د دبیریت
: ب راستی دیاردهکا زورا کریتته هیفیدارم
هر کهسهکی بزاقی دکته یاریا ب کچین
خه لکی بکهت، بلا ژ بو چند چرکه یه کان
هرزین دایک و خیشکین خوه بکهت، کانی
دی یی رازی بیت خه لکین دیکه نیزعاجا
مالباتا وی بکهن ؟، نم هیفیدارین کو
جهین په یوه نیدار خه می ل چاره سه رییا فی
ناریشی بخون .

کچهکا دیکه بناقی نه فین عه بدوللا بقی
رنگی دهیته ناخفتن : نهز چهن دین جارن
توشی فی ناریشی بویمه ب راستی مروث
بیتار دبیت، دقتیت گهنجین مه بهایا فی
نامیری بزنان نهف نامیره یا بویه نه گهری
پیکه گریدانا جفاکی، تاوانه ب رهنه گهری
خراب سه ره دهری دگهلدا بهیته کرن، ب دیتنا
من حکومه تا ههریمی یا کیمتر خه م بوویه
ژ چاره سهر کرنا فی ناریشی ژ بهر کو نها
ب سهدان سیم کارتان ل سهر جاده یان ب
پاره کی زوری نه رزان دفروشن، زور گهنجین
ههین فی چهن دی نیستیغلل دکهن، نه گهر
فروشتنا سیم کارتان سیسته مه کی باش
ههبا دا جفاک ژ فی قهرانی دهر باز بیت .

کچهکادی کو نه فیا ناخی خوه دیار
بکهت دبیریت : شاش بکار نینانا موبایل
وهسا دنیرم کو دیاردهکا زور نه دجهی خوه دا
و کریتته کو یا بوویه دیارده یه کا سه ردهم و
دناف جفاکیدا به لاف بوویه نه فجا ب هر
رهنه گهری بیت نهف دیارده کارتیکرنی دکته

سهر بیروبوچونین مروفی و تیکدانا باری
دهروونی و جفاکی و چیکرنا ناریشه یان ژ
هه می لایه نه کیتفه، و ژ بو چاره سه رییا فی
کیشی ب دیتنا من پیتهی یا ب هه بونا
یاسایین گونجاو هه می نهک ب ریکین
توندوتیری و هیرشکر ل سهر ره گهری
میینه .

کچهکا دیکه بناقی سوهام جهبار دژی
۲۳ سالییدا بقی رهنه گهری دهیته ناخفتن :
موبایل خزه ته کا باش دگه هینیه جفاکی لی
جهی داخییه بوچی هندهک ژ خه لکی جفاکا
مه نزانن بکار ب نین !، موبایل نامیره کی
ب مفایه لی باش نان خراب بکار نینانا
موبایل دکه فیه سهر بکار نینه ری موبایل،
سوهامی دیار کر کو نه رزانییا سیک کارت
و فروشتنا وان ل سهر شه قامان، نه گهره کو
کارین نه دجهی خوه و شاش پی بهیته کرن و
ل دویدا سیم کارت بهیته هافیتن !.

کچهکا دی بناقی شیرین عه لی کو
قوتابیا کولیریه دبیریت : بدیتنا من
کچ تا راده یه کی دشیت خوه ژ ناریشه یین
موبایل دوبر ب ئیخیت بو نمونه، ده می
ژماره دهیته سهر موبایلا وی بلا بزاقی
بکهت بده تهف برا نان هه فزین نان مروثه کی
نزیکی خوه کو به رسقی بدهت، نه گهر کهس
ل وی ده می یی به ره ف نه بو بلا زوی
به رسقی نه دهت، نه گهر هاتوو به رسقدا و
دیت به رامبه نه یی نیاسیاره پیته یی ب
رهنه گهری خورت به رسقی بدهت و نازک
نه ناخفتیت، ژ بهر کو دهروونی وان جوهره
که سان زوری لاوازه و وهسا تیدگه هن نه گهر
جوان به رسقا وان هاته دان واتا دی دگهلدا
بیته هه قال .

ژنهکا دیکه کو نه فیا ناخی وی بهیته
به لاکرن، دژی ۲۸ سالییدا کو بو ماوی
۳ سالانه شوی کریه دبیریت : کوره کی
هر تیله فونا من دکر بتنی جارده کی من
به رسقدا چند من بو دوباره دکر (نهز
نه ژوان که سانم کو تو هزر دکه ی ژ من

بگهره بو من ناریشا نه چیکه) لی نهو
زوری گو رهق و بی پهروه رده بو، و نهز
نه دویرام فی ناریشی بیترمه هه فزینی خو و
من دگوت نه گهر پی عاجز بیت، جارده کی
ده مژمیر ۱۲ و نیقی شه فی دهنگی موبایلا
من هات، نه بمن بو رهنگی من گوهری و
تهزینک ب سهر لهشی مندا چوونه خواری،
هه فزینی من موبایلا من هه لگرت و گوت
کیه فی ده می تیله فونی دکته، من گوتی
نه شه چند روزه نیزعاجا من دکته، وی ژ
موبایلا من هه لگرت و تیله فونا وی کر،
وی ژ گوتی من دقتیت دگهل وی کچی
ب ناختم، هه فزینی من تیکچوو و رهنگی
وی زهر و سور بو موبایل دافمن گوت
دگهل ب ناختم، من موبایل ژ وهرگرت
و من خه بهر گوتنی لی وی هر ناخفتن
نه خوش و بی نه دهب دگوتن، دیرتر ناکه م
پشتی وی شه فی بو ماوی نزیکی ۲۵
روژان وی کوری ژیان ل من کره دوزه خ،
هه فزینی من توشی دهروونی بیوو و بتنی
ناریشه و پاساو دگرتن، هه تا جارده کی ب
ریکا کچهکا مروثا خوه نهو کور جه ریاندی
و پرسیار ژ کوری کانی ناخی فلان ژنی (مه
بهست نهز) ناگه ژ بوویه، کوری گوتی
نه من ناگه ژ نه بوویه، هه فزینی من زانی
کو نهو کور بتنی ژ بی نه ده بییا خوه تیله فون
دکر، منژی ژمارا موبایلا خوه گوهری . وی
ژنی د به رده و امیا ناخفتن خوه دا دگوت
: نهز هیقی ژ حکومه تا ههریمی دکم کو
چاره سه رییه کی بو فی ناریشی ببینیه ته فه،
بلا سیم کارت مینا سه نه ویین ترومبیلان ل
سهر ناخی خوادنی بهیته تومارکرن و سیم
کارت ل سهر جادان بی وهرگرتنا زانیاریان
نه هیته فروتن، بلا نهو جوهره کورین نیزعاجا
کچین خه لکی دکهن کیمهک ویژدانا خوه
بدهنه کاری، ژ بهر کو زور جارن دبنه نه گهری
تیکچوونا خیزانه کی هه تا کوشتنا نافرته کی

وهكهقى د چهند بوچووناندا

شنگ جههفر: د جفاكى مه دا زهلام يى خودان دهستهلات و برياره. نازك عه لى: نافرته يا لبر دهست دهركهفتى نهو مافين بوو دهينهدان گهلهكن.

ل ههر جههكى مروث قهست دكهتى و ل هه مى سازيىن راگههاندنى و روژنامه و گوڤارين ههريمى ب تهرزهك بهرفره نامازه ب مافين نافرتهى دهيت كرن، نافرته ل توندوتيزيى دهين باراندن؛ ژ بو مهره ما زانينا چاوانى يا ههسهنگاندنا وى راگههاندنا بو مافين نافرتهى دهيت سازكرن و زانينا رادى هوشيارى ل جهم جفاكى مه ل دوور بهرز راگرتنا مافين نافرتهان ب گشتى، مه قيا هندهك راوو بووچونين كچين زانكويى ل دوور قى مژاى ودرگرين و نهو نازادى يا بوو قى كچى دهيتهدان و نهو توندوتيزى يا □ دژى وى دهيته نهنجام دان د قى ريبورتاژى دا بدانيه بهر پهژراندنى:

دگهش سينه يى

ژوان كچامه من نازاديهكا رهها نينه و من دقيت وهكى وهلاتين نهوروپا پيشبكهښين ژلايى زانستى قه لى نه وهك وانا بو نازادى يا كچان، چونكى دقيت نهو ره وشت و تيتالين خو يين كوردهوارى ژبيرنهكهن.

ههر ديسان مه چاڅ ب (شان محمهده) قوتابيا كوليزا ياسا كهفت ل دوور مژارامه گوت: نهز ب ديتنهك سهر دبينم دهما به حسا مافى نافرتهى دهيتهكرن ژلايى سازيىن راگههاندنى و رهگهزى بهرامبهرفه، چونكى خودايى مهزن نهف مافيهى دايه مه كو ب هه فرا بژين، لى دگهل قى چهندى داژى نابيت نهو ژبير بكهين كو ههمى ره وشان سنورين خو بيت ههين و نافراندهرى نهف سنوره بيت بوو مه دانين و نابيت نهو سنورين وى بهزينين، نهگهر نهو ههمى ب بيريژى هزرېكهين و نهوا خودى بوومه دانايى و دياركرى جتبه جى بكه ين نهز باوهر ناكم توندوتيزى دژى چ نافرتهان بهيته نهنجام دان ل ژيانا دونيايى، لى نهز دبينم هندهك جارا هندهك نافرته قى چه ندى بهرچاڅ ودرناگرن و زندهگافيان دكهن، نهف چهنده ژى تشته كى بهلگه نهويسته ههر زنده گافيهكى سزايهكى بوو ههى قيجا

شنگ جههفر قوتابيا قوناغا چوارى كوليزا نابوورى ل دور مژاى گوت: ههلبهته گهلهك گرنگى ژلايى سازيىن راگه هاندنى ب مافى نافرته تى دهيته دان ورتكخراوين جفاكى سښيل ژى ب هوويرى لسهر قى مژاى رادوهستن، نهف چهنده جهى سوپاسى يى به لى ب باوهرى يا من هيشتا نهشيانه وهك يا پيدفى نهنجام بدن، چونكى تا نوكه ژى بووچوونا كچى دناڅ خيزاننى دا د گهلهك بابتهان دا ناهيته ودرگرتن و زهلام ههردهم خودان بريار و دهستهلاهته د ههمى كاروبارين ژيانا روژانه دا.

نازك عه لى و زوزان حسين هه ر دووك قوتابيين پشكا ياسايينه و بو ماوى سى □ سالانه هه قالين هه قوونه ب قى ته رزى ل خوارى هاتنه په يقين: نافرته يا لبر دهست دهركهفتى نهو مافين بوو دهينهدان گهلهكن، بهرى چهند سالان باشر بو، حالى حازر نه م دببزين زهلام مهغدورن و نه و دهزگههين بو پاراستنا مافين نافرتهى هاتينه دامهزاندن ههمى دزنده نه.

د بهردهواميا ناخافتنا خودا بارينى گوت: چ جارا نابيت ژن بهيته رتزا زهلامى دقيت ههر جووداهى هه بيت، نه ز بخوئيك

و ددهما ژن داخازا مافین خو دکهت دژواری ل دژی وی دهیته نهجام دان چونکی هر تشت بو زهلامی یه ونافرهتی ماف نینه د خیزانی دا بیروبوچونیت خو دبار بکه ت بهلکو باب و برا و پاشی ههفرین خودان بریارن لهورا نافرته هر یا تهپهسهره، نهز دشیم بیژم نم کچ دناث فی جفاکی گرتی دا د زیندانینه چونکی ناخافتنین مه ب چ ناچن لهورا نهگه نافرتهتی ههلویستهک دیارکر د نهجام دا دئی توندو تیژی دژی وی هیته کرن.

د خهلهتییی دا و د نهجام دا توندوتیژی ل دژی وی دهیته نهجام دان، چونکی تشتی قهدهغه د ههمی بواران دا یی خوشتی یه .ب دیتنا من دانانا سانسوران بو کچ ب گشتی و ب تاییهتی کچا زانکویی ژ نهتیگههشتنا مال و مالباتی یه و دقتیت هه فالینی و حه ژیکرن ب ره نگهک فهگری تر بهیته تهماشهکرن.
ل داویی قوتاییا زانکویی (نیرگز مه) گووت: د جفاکی مه یی کوردهواری دا ههفسهنگی نینه دناقهرا زهلامی و ژنی دا،

چ ل ژیا نا دونیایی یان ل روژا داویی بهلی نم دناث خودا دبیتین توندو تیژی، ب دیتنا من توندو تیژی نهوه ددهما نافرتهکا خو پاریز و دههمن پاقر و بی کیماسی دهیته ئیشاندن یان کوشتن یان.....هتد ژلایی هندهک دهروون نزمان هه.

سیلاف یاسین قوتاییا زانکویی گووت: جفاکی مه ههمی مایت کرنی د ژیا نا کچ دا دکهن و دونیایی ل پیش چافین وی تاری دکهن و ب ترس دنیرینه ههمی کاروبارین وی، لهورا ل دیماهیکی دکهثیته

کەسایەتیا پینوسی

حەمدی رەمەزان نەرەدنی

ئەو کەس رولێ خو ژدەست بەدەن بەری کو کەسێن دی ژێ بستسنن یان ریکتین راگەھاندنا نوی پیشکەفتنا وان یا زورداری ب گوتنا نقتیسی چونکە بار وەکو دیار زور یێ ئالوزە ب بنەمایێ نابوری بەر چاڤ و بەر دەست ل بازاری ، بنەمایێ پیشاندانی و داخازی چونکە زێدە بونا پیشاندانیچ ل بەرھەم ئینانی گرنکیا بەھەمی کیم دکەت و داخازی ل سەر نزم دکەت. ژ بو رونکرنا ئەڤی دیاردا نەرەوا دناڤبەرا نقتیسەرین مە ئەم دکارین ھندەک ئەگەر و ھوکارین بابەتی دەست نیشان بکەین، و ئەوا دەھیتە دھزرتدا و یابەرچاڤ کە دەلیڤا بەلاڤبونێ و زێدە بونا چاپەمەنیا چەندین پینوسین بەرنیاس راکیتشاینە بو ناڤ کاری شانوگەری و دەزگەھین وئ و ھندەکین دی ھەنە ل دەڤەری ئەوان دەزگەھا بەلێ ئەوان کەیا پیتدقیە ھەست ب چاپەمەنیا ھەمیا بکەن سەرەرای مەبەست و پەسپوریا وان وەک ئەوان بڤتت ھەر گوتارەکی ب دوماھیک بینن بڤتت چەندێ بومە خو یادبیت کە نقتیسین و روژنامە گەری دوو تشتین ژیک جودانە ھەر وەکو کاری چاپەمەنی پیتقی نقتیسینەکا زورە ل وی دەمی پیتدقیە ل سەر نقتیسەری خو بەرزە نەکەت دناڤبەرا دوو کارا و ئەو پیتدقەرین خورستی بو نقتیسینێ ژ بێر نەکەت ئەو ژ (بوچی ئەم دنقتیسین؟ ئەم چ بنقتیسین؟ بوکی بنقتیسین؟ و چەند نقتیسین و ؟ کەنکی؟) و دبیت ب نەبونا زێرەڤانیا رەخنا راستەقینە ژ بەر نەبونا ھوشیاریا رەخنی دناڤبەرا مەدا کەوژێ رولەکی نەئ کیم ھەبە ل بەلاڤبونا ئەڤی دیاردی ب واتا (نەھەر بێ دەنگیەک دەلیلی رازی بونێ یە) ئەڤە یە کاری مە دڤی قوناغی دا ئانکو دەنکی رەخنی دناڤ مەدا کز و لاوازە .

تەندریستیا خو و ئاکنجی بونا خو تاکو کاری ئەڤی کەسایەتی بو پینوسی خو ناڤا بکەت دناڤبەرا ھەڤالین خو ژ نقتیسەرا و داھینەرا ئەڤە ژێ کارەکی ئاسان نینە بەلکو گەلەکی بزەحمەتە و پیتدقیە نقتیسەری سەرکەفتی بەرھەمی خوین چەندین سالا ب چەندین روژەکا ژ دەست نەدەت و ئاسانکاری دنقتیسینێ دا نەکەت داکو ب نەگەتێڤ بو کەسایەتیا پینوسیچ وی نەزڤرت ، لەورا گەلەک جارن ئەم بجاڤی خو دبیین ھندەک ژ نقتیسەرین مە ژ ھەژێ خودانین پینوسی بەرنیاس دیواری رەوشەنبیری دا و زێدە بەلاڤکرنی توشی برینەکا دژوار بن دڤەلمەیتن خودا ئەوژێ ب نقتیسین ھەر تشتەکی بەیتتە دھزاواندا و بلەز و ئیکسەر بەلاڤکەن .

ئەڤ چەندە ژێ زوورا بەلاڤە ژ دیاردین رەوشەنبیریە ، ئیک ژوان ئەو چەندا مە دیارگری ژدەست دەت داکو دەستکەفتەک ساددە و کیم بو ژەیدا ببیت کە دژێ ناستی وی یێ کومەلایەتیە .

و ئەڤ چەندە ژێ بو نقتیسەرین نوو رەواپە بەلێ بو خودانین پینوسین خورستی دەست نادەت .

چونکە کەساتیا نقتیسەری وەکو مە بناڤ کری (کەساتیەکا پینوسی) خو پیتش چاڤ دکەت و ئالوزدبیت چەند بلند ببیت و پیتش نەڤت و ئەوان نقتیسەرین ناڤدار توش دبن دبیت نقتیسەرین دبیت نقتیسەرین نوی توش نەبن ژ بەر وئ چەندێ دجەتی خودا نینە نقتیسەری بناڤ و دەنگ ژ ریکتی بەدەرکەڤت پستی چەندین سالا ژ تەمەنی خوین ئەدەبی .

ژبیر ناکەین نقتیسەر ل شورەشتین رەوشەنبیری دا و گھوربیتن کومەلایەتی ھەر ئەون روناک بێر بو سەردەمیتن خو خودان رولەکی کاریکەر ، یارەوا نینە

بێ گومان بو کەسایەتیا نقتیسەری رەوشەنبیری لایەکی کومەلایەتی یێ گرنگ و خودان ناست و مل ب مل لایێ ئەدەبی و زانستی پیتدقیە بەر دەوام چاڤدیری و سەخبیریایوی بکەت و پیتشبیخت و ھزرەکی بو بکەت ، داکو کیانی وی یێ زانستی و کومەلاتی توش نەبیت و ئەڤ لایەنە کیمتر نینە ب چ رەنگا ژھوکارین کەسایەتیا وی یا کومەلایەتی وەک تاکەکی سودمەندو کاریکەر دگەل ژینگە و وەکەڤتین خو ژلایێ ناستی کومەلایەتی و بزاف و مەبەستین مەعنەوی ئەڤ لایەنە و ناستی وئ یێ گرنگ ژرەوشتین نقتیسەری و سەر دەریا وی یا بەرچاڤ و بەر دەوام دگەل کریارا زانیاری بو نقتیسینێ د ھەلولیت چ ژلایێ سەرکەفتنی یان نە سەرکەفتنی و جورێ ئەوان بابەتین چارەسەردکەت و چەندیا گرنکیا وئ ھەر وەسا دەر بارەری رێژا وئ چەندیا بەلاڤ دکەت بەارمبەر وئ چەندا ب ئومبندو ھیقی ژلایێ جەماوەری گوتنا نقتیسی و لدەویڤ چونا وئ . ئانکو چەندی دہەلاڤکرنیدا ژلایێ ریکخستنا دەمی ل ناڤەندا دوماھیکتی بەلێ ئەو دەھیتە ھژمارتن ھەستتین و مەترستین ھوکارید کەسایەتیا نقتیسەری دلایەتی کومەلایەتی دا پستی کو کەسایەتیا وی یا سەر بە خو تیدا پیکھاتی و ناڤ و دەنگ بووی وەکی ئەم دکارین ناڤ بکەین ب (کەسایەتیا پینوسی) ژ بەر پەبوندیا ئەگەری دناڤبەرا پینوسی و نقتیسینێ ژلایەکی و پەبوندیا دناڤبەرا نقتیسینێ و خودی نقتیسەری ژلایەکی دیڤە . نقتیسەر بواری پەسپوریا وی ھەر چ بیت زووری توش بووی تاکو گەھشتیە وی ناستی ناستی رەوشەنبیری ئەوئ رەنجەکا مەزن بریە و پشودانا خویا دەرونی گەلەک ژدەست دایە دگەل

هونهرمه‌ند سیفو درباس:

من ههزل سترانا فلکلوری و شۆره‌شگیری و ئەقینی ههیه

شینخان: کاوه عیدو خهتاری

هونهر کاره‌کی خوشه نه ب سه‌ناهی یه و نه هه‌ر ئیکی بقیته دئی شیتن ئەقی کاری بکهت و هه‌ر ل دۆر بابته‌تی، مه ب فه‌ر زانی ئەم دیداره‌کی دگهل هونهرمه‌ند سیفو درباس بکه‌ین و ب ئی ره‌نگی ل خاری بۆ مه ناخفی.

ل دۆر که‌سایه‌تیا خو گۆتدبیتیت: ئەز هونهرمه‌ند سیفو درباس ژ بنه‌ماله‌کا هه‌ز و قیان بوو هونه‌ری و سترانا کوردی هه‌یه و ژ کوردین ئیزدیتین روژئا‌فا کوردستانێ مه و نه‌ها ل ئەلمانیا دژیم و ئەقۆکه‌ من سه‌ره‌دانا لالشا نورانی کره‌ ژبوو کو ئەز دنا‌ف ملله‌تی خو دا هه‌جا خو بکه‌م، ئەقه‌ چه‌ند ساله‌ به‌رده‌وام سترانا دبیتژم و ده‌ست پیتکا من یا هونه‌ری ل سالا هه‌شتی و نه‌هێ (۱۹۸۹) دا و هه‌یا نه‌و به‌رده‌وامم.

ل دۆر پشته‌فانیا خو و جو‌رتین سترانا ناخفی و گوت: ئەز سترانین فلکلوری و جقاکی و دنا‌ف شه‌هیانا دا و هه‌ر دعه‌ینی وه‌ختی دا ئەز سترانین دیوانکی ژی دبیتژم ب گشتی هه‌موو سترانین چاندا کوردی دبیتژم. سه‌باره‌ت کئی هاریکاریا وی کره‌ گوت: هه‌ر ژ زارۆکی‌یا من دا هه‌تا ئی گا‌فی مالا من پشته‌فانیا من کره‌ و هه‌لبه‌ت هه‌ندک هه‌فالتین نیزیکی من و ئەز ب ده‌لیقه‌ دبیم کو ئەز سوپاسیا وان بکه‌م کو ئەز هاندا‌یم کو ئی کاری بکه‌م و ده‌ستی هاریکاریا بۆ من درتژکرین.

و ژلایه‌کی دیقه‌ من ب خو خو فتری ستران گۆتتی کره‌ ئەو ژی ب ریکا گوهداربا

من بۆ سترانبیتین کوردی بیتن که‌فن مینا هونهرمه‌ندی‌ن مه‌زن محمد شیخو و سعید گاباری و عدنان دلبرین سترانبیتین چیا‌یی شنگالی هتد .. و ده‌ولته‌ت سه‌ری وان ئەقۆکه‌ ئەز سه‌ره‌ست سترانا کوردی دبیتژم. سه‌باره‌ت سه‌ره‌دانا خو بۆ لالشی و هه‌ندک جه‌پین دیتر خویاکر:

ب رستی ئەقۆکه‌ ئەز هاتیمه‌ لالش وه‌کو سه‌ره‌دان ئەقه‌ ژ لایه‌کی قه‌ و ژلایه‌کی دیقه‌ من هه‌ندک کارین هونه‌ری هه‌نه و من سه‌ره‌دانا شنگالی کره‌ و به‌ری هه‌یامه‌کی ئەز چو مه‌ ئەمریکا و که‌ندا و هه‌ندک ده‌وله‌تین دیتر ئەوژی بۆ کاری هونه‌ری داکو ژ نیتیک قه‌ پترخو ب جه‌ماوه‌ری بده‌مه‌ ناسین و ب تایه‌ت ب کوردین باشووری. و ب راستی باشووری کوردستانێ گه‌له‌ک خوشه‌ چونکی مرۆف دزانیت وی دنا‌ف ملله‌تی خو دا و هه‌ما مرۆف یی سه‌ربلنده‌ ب ئی چه‌ندی.

ل دوور به‌ره‌مه‌ین هونه‌ری داخویاکرن و گۆت: هه‌روه‌سا من گه‌له‌ک به‌ره‌مه‌ین هونه‌ری هه‌نه و دیدارین تلفزیونی و رادیوی و هتد... حالی حازر من پرۆژه‌ک ل به‌ره‌ ئەف سال ئەز کاسیته‌کی به‌لا‌قه‌ بکه‌م و ب راستی هاریکاریا بوو هونهرمه‌ندی کیمه‌ ل هه‌موو جیها و پوته‌کا مه‌زن ب هونهرمه‌ندی نائیته‌ دان ئەگه‌ر ئەم بیتن و به‌ری خو بده‌ینه‌ وه‌لاتین پیتسه‌کفتی ئەم دئی

بینین ئەو وه‌لاته‌ ریتزی و پوته‌کا مه‌زن دده‌نه هونهرمه‌ندی، چونکی هونهرمه‌ندی رۆلی خو یی تایه‌ت یی هه‌ی بۆ ئا‌فاکرنا وه‌لاتی.

سه‌باره‌ت ستونین ستران گۆتتی هونهرمه‌ند سیفو درباس گۆت: په‌یقین ب راما‌ن دگهل ئاوازه‌ک ریک و پیتک گه‌له‌ک ئامیرین مۆزیکتی به‌شدار بن تیدا ل گهل ده‌نگی سترانبیتری بگونجین و سترانبیتر ب رۆحیه‌ت بیترت دئی ستران باش ده‌رکه‌فت. ده‌می ئەز ئی بتنی بم گوهداربا ده‌نگی □ سترانبیتر (محمد شیخو و ئارام تیگرام) دکه‌م و ئەگه‌ر ل گهل هه‌فالا بم هه‌ز ژ ده‌نگی (محمد عارف و سعید گاباری) دکه‌م و هه‌روه‌سا

ئەز هه‌زل سترانا شۆره‌شگیری و ئەقینی و یافلکلوری دکه‌م. و هیشیا من ئەوه‌ کو ئەز بکارم خزه‌تا جه‌ماوه‌ری خو بکه‌م ب چ ره‌نگی بیت.

په‌یقا دوماهیی هیشیا من ئەوه‌ کو ئیزدیخان یا ب سلامت بیت و توشی چو نه‌خوشین مه‌زن نه‌بیت و هه‌ر وه‌سا گه‌له‌ک دلخۆش بووم ب ئی □ دیداری ریز و سلاف بۆ ده‌سته‌یا کوقارا وه‌ و سلاف بوو گشت جه‌ماوه‌ری ئیزدخانی □ .

جان بورو دئ سترانا بو زاروکا و نه‌فیندارا بی‌تیت

سترانی‌بیژ جان بورو بو رادیویا سیلاڤ راگه‌هاند کو نهو نوکه مژیلی دروستکرنا نه‌لبومه‌کا نوی یا سترانه و تیدا چند سترانه‌کین باش تاماده کرینه و سی ستران ژ وان من بو زاروکا چیکرینه و دگمل سترانه‌کا فلکلوری «وهره دیلاتی» و دگمل چند سترانه‌کین دی ، رادگه‌هیتیت کو زوربه‌یا کارین ئی نه‌لبومی دئ ل ده‌رقه‌بی وه‌لاتی سوریا بی دهینه نه‌جام دان و برباره پشتی دوو هه‌یقیت دی نه‌ف نه‌لبومه به‌ره‌ف بییت و دئ به‌لاڤ کهت ، و سه‌بارت ناڤه‌روکا نه‌وی نه‌لبومی جان بورو هوسا گوت نهو نه‌لبوم ژ (۱۰) تراکیت سترانا پیک دهیت و ب ناڤی «ژین ژین» دئ هیته به‌لاڤکرن .

نه‌لبوما وی ب ناڤی «هه‌رزانه» هاتیه به‌لاڤکرن و دبیته ناڤه‌کی تشته‌کی زور بی سه‌رنج راکیش و گوتی من نه‌ف ناڤه هه‌لبژارت داکو به‌ره‌می من ژ کو بی به‌یته دویر ئیخستن چونکی به‌پایه‌کی نه‌رزان دهیته فروتن و سه‌بارت هندئ کانئ بوچی ل ویرئ کلیپه‌ک چیکریه نه‌وژی گوتیه کو زه‌مان زه‌مانئ کوالیتین باشه له‌وما من دڤیا ل ویرئ کارئ کلیپه‌کی بکه‌م و کچه‌کا هندی دگمل من دایه ل ناڤ ئی کلیپ دا و نه‌ف کلیپه پیشوازیه‌کا باش لی هاتیه کرن ، سه‌ره‌رای هندی کو پیشوازیه‌کا گهرم ل بازارئ هونه‌ری لی هاتیه کرن و ، سه‌بارت لڤینین وی بییت کومیدی دبیت دڤیت سترانی‌بیژ نه‌بتنی سترانی‌بیژ بییت به‌لکو دڤیت نه‌کته‌ر ژ بییت د کلیپا خو دا .

ناڤی به‌ره‌می من بی نه‌رزانه له‌وما ناڤی من کره «هه‌رزانه»

سترانی‌بیژ دهنگ خوش و بی کومیدی «عه‌زیز وه‌یسی» بو ده‌نگویاسیت هونه‌ری بییت رادیویا سیلاڤ راگه‌هاندیه کو نویتین

نوچه‌یین هونه‌ری

ب: پیرس نامیدی

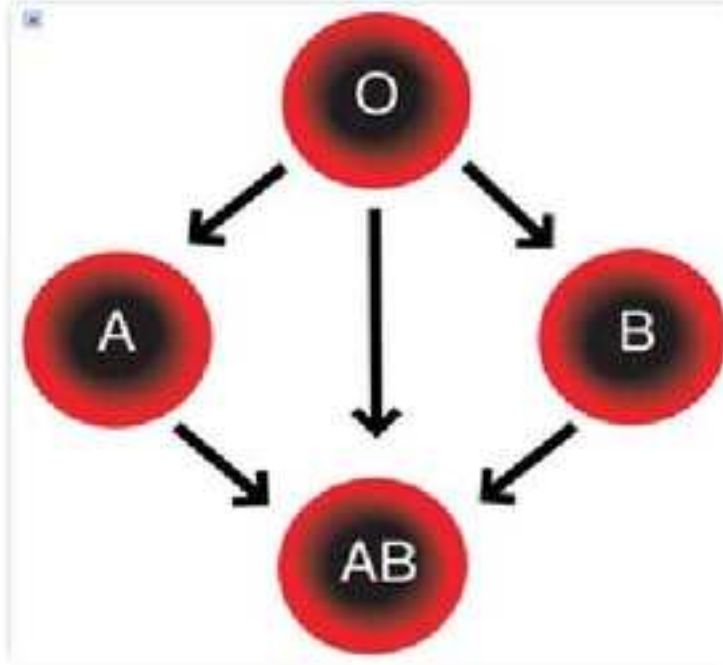
نوتی یا ناسلی یا دگه‌یت ب شتوازه‌کی نوی

هونه‌رمه‌ندی ناواز دانهر هه‌لکه‌وت زاهیری دداخویانیه‌کا تایه‌ت دا بو رادیو و کوفارا سیلاڤ رادگه‌هینیت کو نوکه سترانی‌بیژا ب ناڤ و دهنگ «ناسلی» به‌ره‌می خو تاماده کره و بی به‌ره‌فه بو به‌لاڤکرنی و نهو به‌ره‌م ب ناڤی «نوتی» دئ هیته به‌لاڤکرن سه‌بارت ناڤه‌روکا وی نه‌لبومی ژ «۱۱» تراکا پیک دهیت دوو تراک ب زاراقی بادینی گوتینه ، نهو نه‌لبوم هه‌می ناواز بییت ناواز دانهر هه‌لکه‌وت زاهیری نه و سه‌بارت ده‌می به‌لاڤکرنی گوتی ژ به‌ر ده‌می خاندنا قوتابیان و ده‌ستپیکا سالا خاندنی له‌وما مه‌رباردا کول دڤی هه‌یق دایه به‌لاڤ بکه‌ین و دڤی به‌ره‌می هنده‌ک گوهرینین نوی هه‌نه و بشیوه‌یین پیشکه‌فتی کار بو هاتیه کرن .

گروپین خوینی

خوینی بدهته گروپیی خو زیده باری گروپیی AB.

۲- ههر گروپهک دکاریت خوینی ژ گروپا خو وهرگرت زیده باری O.

۳- نهم دکارین خوینا -ve قه گوهیتزینه له شه کی ve+ لی یا بهروفاژی نابیت.

هه کهر خوینا بابیی Rh +ve بیت و یا دایکی Rh -ve بیت هندهک ژ زاروکیتن وان خوینا وان دئی بیته Rh +ve. ده می بچویکی ئیکی ((هه کهر خوینا وی Rh +ve)) ژدایک دبیت هندهک ژ خوینا وی و دایکا وی تیکم دبیت، لهوما لهشی دایکی کهرسته بیته Rh دناف خوینا خو دا بهرههف دکته. هه کهر هات و دایکی زاروکه کی دی بوو کو خوینا وی Rh -ve بیت نهو کهرسته بیته Rh کو دناف لهشی دایکی دا بهرههف بووین دئی هیته قه گوهاستن بو لهشی قئی زاروکئی نوی و دئی خوینا وی گودیزن و نه دویره زاروک گیانی خو ژدهست بدهت هه کهر زوی نه هیته چاره کرن. لقیته ده رزیهک ب نا قئی نهنتی D ده هیته دانان بو دایکی د ماوه بی ۴۸ ده مژمیراندا پشتی بوونا قی زاروکی داکو تووشی قی مه ترسیی نه بیت.

وئ خوینی دکته گروپیی B، هه بوونا ههر دوو جورین نهنتی جینان A, B لسهر کهفلوژانکی سورخروکان خوینی دکته گروپیی AB، نه بوونا ههر دوو جورین نهنتی جینان لسهر کهفلوژانکی سورخروکان وئ خوینی دکته دناف لیستا گروپیی O دا.

لقیته دقتیت بزاین کو:

۱- نهو سورخروکیتن نهنتی جینین A هه بن دناف خوینه کی دا دبزن کو نهنتی بهدیین ژ جورئ b تیدا هه بن.

۲- سورخروکیتن نهنتی جینین B هه بن دناف خوینا خودان نهنتی بهدی a دا دمه له قانن.

۳- سورخروکیتن ههر دوو جورین نهنتی جینان هه بن دناف خوینه کی دا دبزن کو نه نهنتی a هه نه و نه نهنتی b

۴- سورخروکیتن قالا ژ ههر دوو جورین نهنتی جینان دناف خوینه کا دا دپهیدانه کو ههر دوو جورین نهنتی بهدیان هه نه.

گهر هات و مه خوینه کا ژ گروپیی A قه گوهاسته لهشی مروقه کی خوینا وی ژ گروپیی B شه رهک دژوار دناقههرا لهشی وهرگری و خوینا خو به خشی دا روی ددهت کو دئه انجامدا خوینا بیانی د هیته گوداستن ((تحلل)) و گومتل بوون کو نه دویره رهین خوینی ل لهشی وهرگری ب خه تمین و دئه انجامدا دبیت خودان گیانی خو ژدهست بدهت.

ژبلی قی ههر ئیک ژ گروپین خوینی دبیته Rh +ve یان Rh -ve نه قه ژی ژ بهر هه بوونا یان نه بوونا نهنتی جینی Rh دناف خوینی دا.

لقیته سی راستی هه نه دقتیت بهینه گوتن:

۱- ههر گروپه کی خوینی دکاریت

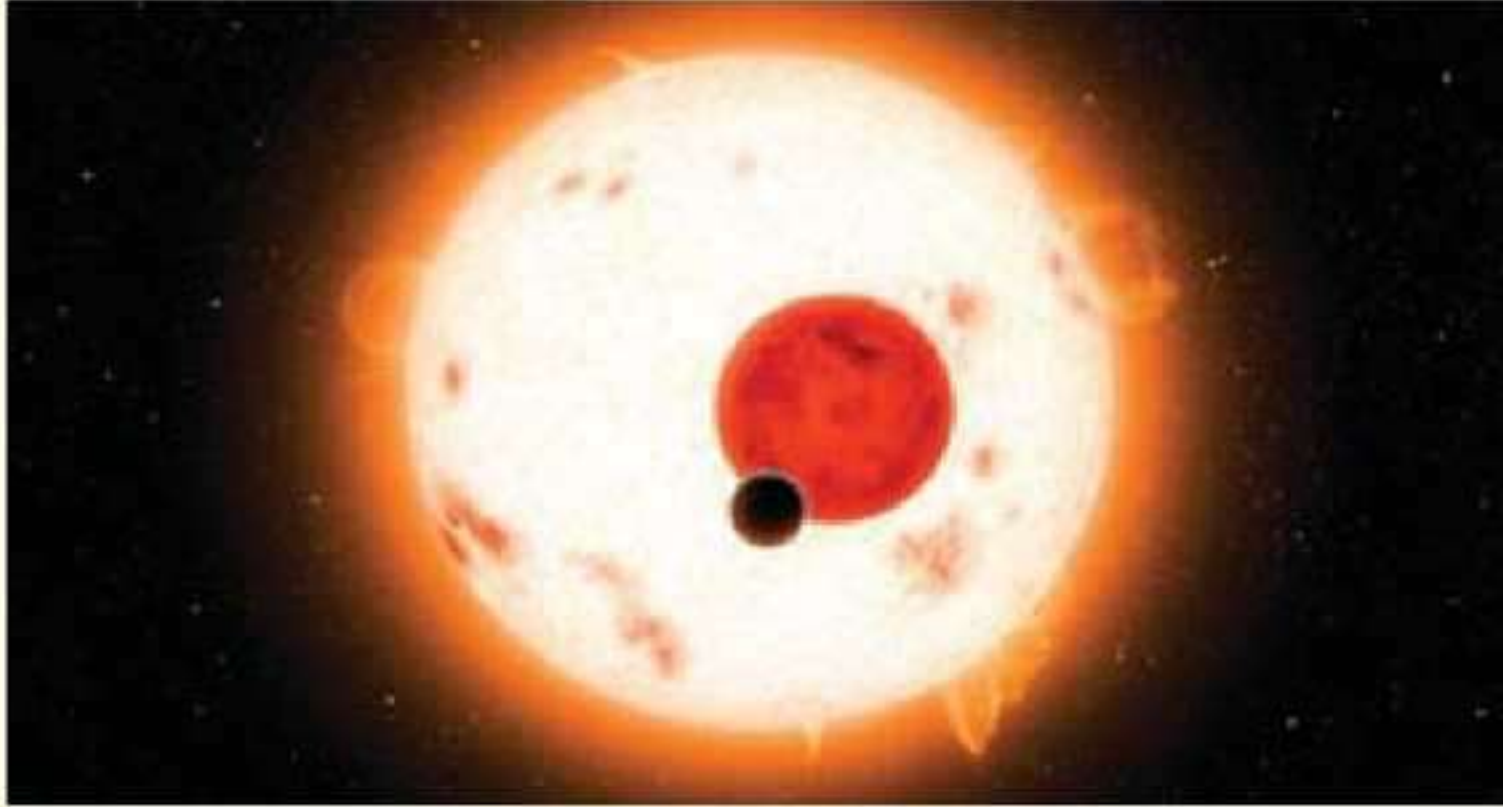
د. نافیستی عه بدله کیم

بهری چهرخی بیستی سه رهله دت هه میان هزر دکر کو خوینا مروقان ئیک جوره، لهوما نهجامین پتريا قه گوهاستن خوینی دناقههرا مروقاندا د کوژهک بوون. پشتی گه لهک رویدانین دلته زین نهجامدین هه می کاردانین قه گوهاستن خوینی دناقههرا مروقاندا ل ئوروپا هاتنه راگرتن. ل سالا ۱۹۰۴ زانایه کی نه مساوی ب نا قی ((لاندشتاینه)) شیا ناکرا بکته کو خوینا مروقان چار جورین سه ره کی نه و قی داهیتانی خهلاتی نوبل ل بواری نوژداری بو کره دیاری.

خوینا مروقان دهیته پارقه کرن بو ۴ گروپان A, B, AB, O و نهف پارقه کره پالپشتیی لسهر جورئ نهنتی جینی لسهر کهفلوژانکی سورخروکان دکته ((نهنتی جین نقشه کی پروتینی یه)). ده می نهنتی جینی جورئ A لسهر کهفلوژانکی سورخروکیتن که سه کی هه بیت خوینا وی دئی بیته گروپیی A، ب هه مان شیوه هه بوونا نهنتی جینی ژ جورئ B لسهر کهفلوژانکی سورخروکان

نووچه یین زانستی

دبیت کورژه یا پنجه شیری ۲۰٪ ل جیهانی زیده بوویه ل فان ۱۰ سالتین دووماهی. وی ریکخراوی ناشراکر کو هر سال ۲۰ میلیون مروف تووشی پنجه شیری دبن. دیسان ریکخراوا ناقبری هوشداریهک به لاکر و تیدا گوت: پنجه شیر دبیت هیشتا پتر به لاف بیبت هه کمر حکومه تین جیهانی ری لبر نه گرن.

بو زانین هه هه ژماره ۴ جارکی زیده تره ژ نه ساختن ئیدزی.

ههژی گوتنی یه کو دشاندا یه هه دک ژ هوکارین زیده بوونا حاله تین پنجه شیری ل جیهانی بهینه راگرتن مینا قلهوی و زیده هه خوارنا مهیی.

هه خه ری زوحله و ژیان لسهر نینه و ۲۰۰ سالتین رونا هیی ژ مه دویره. هه ههردو روژین هه هه خه ره لدور دزقریت ژ روژا مه گهلهک بچویکترن لهوما ژی پلهیا گهرمیی لسهر رویی هه خه ری نه پتره ژ ۱۰ پلهیان. هه خه ره لدور ههردو روژان دزقریت هه ۲۲۹ روژان جارهی.

بو زانین تلسکوپی کپلهر هاتیه هنارتن بو ههسمانی ژبو هه دیتنا هه خه رین وهک نوردی ل ریکا کادزا.

زیده بوونا ریژه یا پنجه شیری ل جیهانی
ریکخراوا ((هه کولینین پنجه شیری ل جیهانی)) هه دک نامار به لاکرن تیدا دیار

نامیره کی نوی بو ناشراکرنا درهوان

هندهک بسپوران نامیره کی نوی داهینا د شیان وی دایه درهوان ناشرا بکهت ب ریکا زیره قانیا سیمایی خودانی ل دهمی ناخنتنی.

هه هه نامیره دهیته گرتدان دگهل کومپیوتیری ب هه قرا دگهل کامیره کی و ایره کی. نامیر یی تیقه له ((متمیز)) ب جودا کرنا راستگویی و دره و کرنی ل پتر ژ ۶۶٪ ژ حاله تان. نامیری نوی دکاریت هه گهورنن ل سهروچاقان و لقینا بیبیکین چاقان یان گهستنا لیقان یان مچاندنا وان یان بیهن هه لکیشانا نالوز یان یان داعویرانی ب هویرکی ناشرا بکهت.

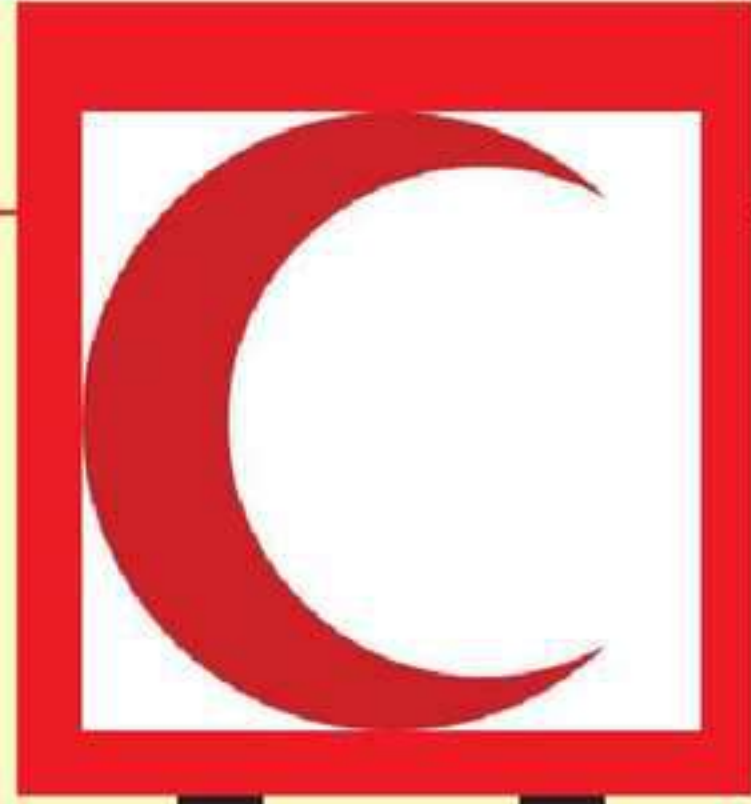
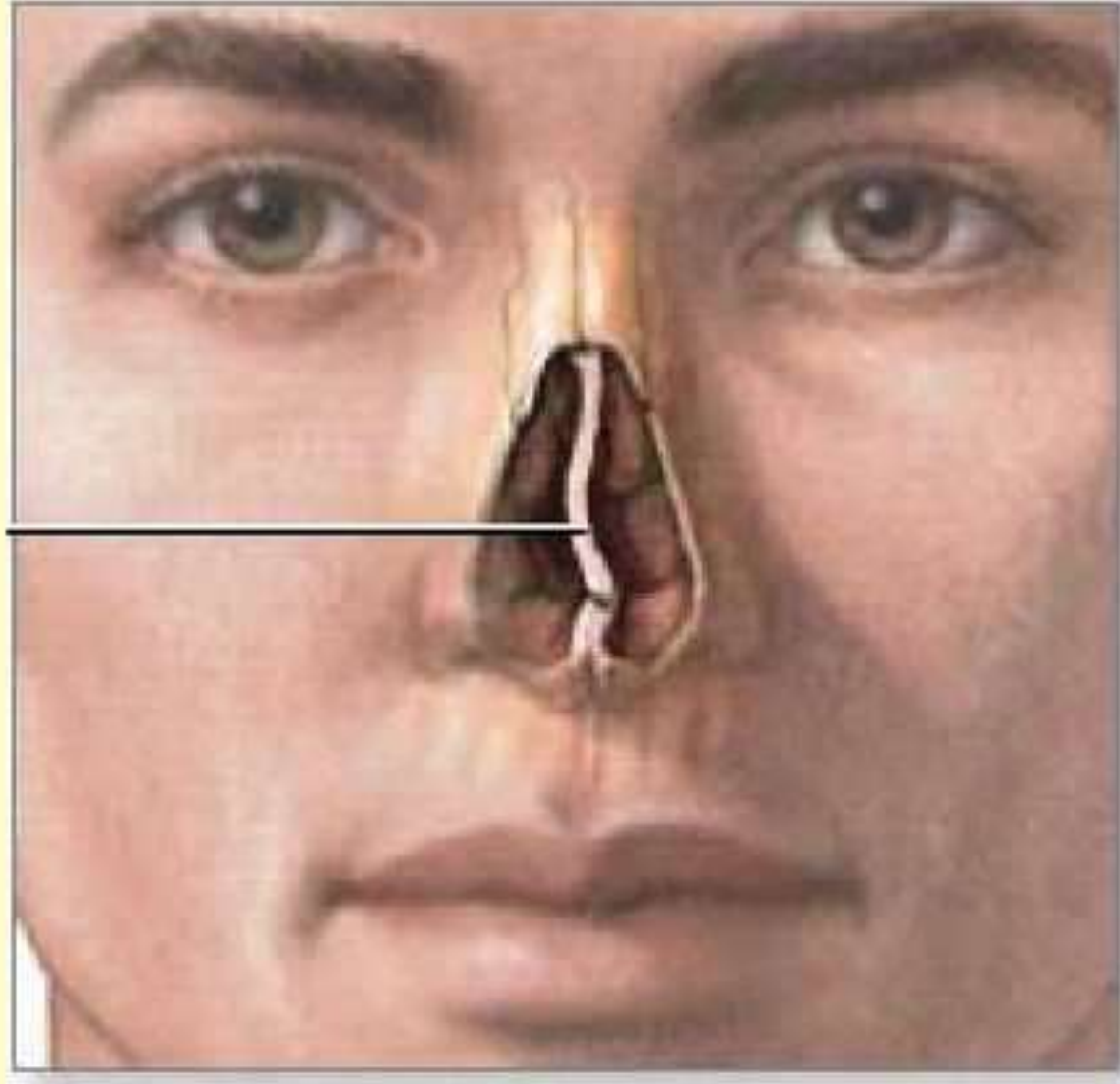
هه هه نامیره دئ که قیته کاری ل بالافرخانه تین ئوروا ل دوماهی هه هه ساله.

هه خه رهک هاته هه دیتن ل دور دوو روژا دزقریت

بریکاریا ههسمانی یا نهمریکی ((ناسا)) راگه هاند کو تلسکوپی زه به لاج ((کپلهر)) شیا هه خه ره کی بینیت لدور دوو روژا دزقریت. ناسا ناخی کپلهر ۱۶ دانایه لسهر فی هه خه ری کو ته مهت

نوژداری سیلاق

خواربوونا ناقبراً دفتی

د. ناستی عهبدلحه کیم

ناقبراً دفتی دیواره کی ته نکه و پیکهاتیه ژ کرکرکی دکه فیه دناقبره ههردوو خممکاندا. گهلهک جارن نهف ناقبره خوار دبیت و بهرهف لایه کی فه دجیت کول هندهک کهسان دبیته نه گهرا تنگیبون یان خه تمینا خممکه کی و نالوزیونا بیهن

هه لکیشانی.

نیشان و دوژهنگ:

- ۱- ژانسه سر ۲- خه تمینا دومدریژ ل ره خه کی دفتی ۳- خرخر کرن ل ده می نشستی ۴- هه ودانا دومدریژ ل بهریکین دفتی ۵- هه ودانین گهروی ۶- کریتیبونا دفتی ۷- خوین بهربوونا دفتی.

نه گهر:

- ۱- وه رارا زیده یا خانه بیتن کرکرکا دفتی و رژیانا وان بهرهف لایه کی دفتی.
- ۲- هنگافتنا دفتی ل ده مکی ژ ده مین ژینا مروقی.
- ۳- ب کارینانا برنویتا بی هوشکه ران ((وهک هیرویین و کوکایین)).
- ۴- کیماسیبتن زکماک.

هه رچه نده خواربوونا ناقبراً دفتی دیاردهیه کا بهریه لاقه دناقف خه لکی دا ((۸۰٪ ژ مروقان)) لی ل پتربا جارن چ ناریشه بیتن ساخلمیبتن مهزن پهیدا ناکهت.

نهو که سی ناقبراً دفتا وی خوار و گازندا دکهت ژ نالوزیونا بیهن هه لکیشانی ب ریکا دفتی یان هه ودانا به رویکین دفتی پیدقی یه خو نیشا نوژداری کی تایبه تمه ند ب نه ساخیبتن دفتن و گو و گهروی ان فه بدهت کو نه دویره بریاری بدهت نشته رکاربه کی بو وی بکهت.

چاره کرن:

چاره یا ئیکانه راسته کرنا ناقبراً دفتی یه ب ریکا نشته رکاری کو دهیته نه انجامدان ژبو نه هیلانا خواربی داکو نه ساخ بکاریت ب سانه هی بیهن خو هه لکیشیت ب ریکا دفتی. نهف نشته رکاریه یا پیدقی نینه بو هه ر که سه کی و گهلهک کهس هه نه دکارن ژینا خو ب ناوایهک سروشتی بینه سه ری. ل ده می نشته رکاری کرکرکا دفتی دهیته ژیکرن و نه ساخ دکاریت ب زقریته سه ر کارتن خو د ماوه بی ۳ روژاندا.

کی دی بیته خودانی (پی زیری) . . . ؟

وه‌کی یا دیارل سالا (۲۰۰۳) پی وهره و هر سال یاریکهره‌ک دهیته هه‌لبژارتین بوو وهرگرتنا خه‌لاتی (پی زیری) کو نه‌ف خه‌لاته ژلایی چند کومپانیه‌کین جیهانی فه دهیته پیشکشکرن، به‌لی نه‌ف سالا جوداهیه‌کا دی هه‌یه دگهل سالتین بوری، چونکی نه‌ف سالا بو جارا نیکی گولچی ژی پشکدارن بو وهرگرتنا فی خه‌لاتی، کو دی هه‌فکرکی دگهل یاریکهرین دی کمن بو بده‌ستفه نیانا فی خه‌لاتی کو پیکهاتینه ژ دوو گولچیتین بناف و ده‌نگ، نه‌و ژی گولچیتی هه‌لبژارتیتی (نیسپانیا) و یانا (ریال مه‌درید) یا هه‌مان وه‌لات (نیکیتر کاسیاس) و گولچیتی هه‌لبژارتیتی (نیتالیا) و یانا (یوئینتوس) یا هه‌مان وه‌لات (بوفون)، و بو زانین تا نها چ یاریکهرین نیسپانی نه‌ف خه‌لاته بده‌ستخوفه نه‌نیایه، لی پیشبینی دهیته کرن کو یاریکهره‌کی نیسپانی نه‌ف سالا دی بیته خودانی فی خه‌لاتی.

* نه‌فه ژی لیستا وان یاریکهرانه ییتن نه‌ف سالا پشکدار بو وهرگرتنا فی خه‌لاتی:

۱ - گولچیتی هه‌لبژارتیتی (نیسپانیا) و یانا (ریال مه‌درید) یا هه‌مان وه‌لات (نیکیتر کاسیاس).

۲ - یاریکهری (نیسپانی) و یانا (شالکی) یا نه‌لمانی (رائول گونزالیس).

۳ - یاریکهری هه‌لبژارتیتی (نیسپانیا) و یانا (بارشه‌لونا) یا هه‌مان وه‌لات (کارلوس پوبول).

۴ - یاریکهری هه‌لبژارتیتی (نیسپانیا) و یانا (بارشه‌لونا) یا

هه‌مان وه‌لات (چافی هیرناندیز).

۵ - یاریکهری (نینگلیزی) و یانا (لوس نانجلوس گالاکسی) یا نه‌میریکی (دیفند بیکهام).

۶ - یاریکهری هه‌لبژارتیتی (کودیشوار) و یانا (چیلسی) یا نینگلیزی (دییدی دروگبا).

۷ - گولچیتی هه‌لبژارتیتی (نیتالیا) و یانا (یوئینتوس) یا هه‌مان وه‌لات (جیانلوجی بوفون).

۸ - یاریکهری هه‌لبژارتیتی (کامیرون) و یانا (نانجی) یا روسی (ساموئل نیتو).

۹ - یاریکهری هه‌لبژارتیتی (ویلز) و یانا (مه‌نچیتستر یونایتد) یا هه‌مان وه‌لات (گیگز).

۱۰ - یاریکهری هه‌لبژارتیتی (نهرژنتین) و یانا (نینتیر میلان) یا نیتالی (خافیتر زانیتی).

* و نه‌فه ژی لیستا وان یاریکهرانه نه‌وین د سالتین بوری دا نه‌ف خه‌لاته بده‌ستخوفه نیانین:

۱ - سالا (۲۰۰۳) پی یاریکهری هه‌لبژارتیتی (نیتالیا) و یانا (بریشیا) یا هه‌مان وه‌لات (روبرتو باجیو).

www.hi4arab.com

پر داهاترين (۱۰) وهرزشقان د جيهانى دا

روژناما (فرانس فوتبول) يا فرهنسى ل سهر مالپهري خو يې تاييهت هر سال پرداهاترين وهرزشقانتين جيهانى دهستنيشان دكته، سوو نهف ساله ژى پرداهاترين وهرزشقانتين جيهانى دهستنيشان كرينه كو نيغا وان پيكتهاتينه ژ وهرزشقانتين نهريكي، بهلي هيشتا (تايگهر ووز) ياريكهرى ب ناف و دهنگي نهريكي يې ياريا (گولفي) ل سهرى ليستا پرداهاترين ياريكهرين جيهانى دهيت، كو داهاتين وي د نيك سال دا دكههيه پتر ژ (۶۵,۲۹۵) مليون دولارا.

دهزگههين راكهاندني بين جيهانى هر نيك ژ لايي خوځه ليستهك ب نافې پرداهاترين ياريكهرين جيهانى بهلافكره كو د نيك سال دا خوداني پترين داهات بوينه، نهف داهاته ژى ژلاي ريكلامين كومپانيين بازگانين جيهانى و نو وهرشا نو دكهن دكهني و ل نافا وان (۱۰) وهرزشقانتين جيهانى (۵) ژ وان نهريكينه و هرودسا (۲) ياريكهرت تهپاي دگل دانه كو ژبلي

- خودانين پترين داهاتن دناف ياريكهرين تهپاي بين جيهانى دا هرودسا خودانين پترين پشتقانتن ژى.
- دولار. ۶ - لسيرون جيمس ياريكهرى نهريكي يې ياريا باسكي: (۴۴,۵۰۰) مليون دولار.
- ۷ - كريستيانو رونالدو ياريكهرى تهپاي يې هلبزارتين پورتوگال و يانا ريال مهديد يا نيسياني (۴۲,۹۰۰) مليون دولار.
- ۸ - ليونيل ميسي ياريكهرى تهپاي يې هلبزارتين نهريكتين و يانا بارشلونا يا نيسياني: (۴۰,۸۵۰) مليون دولار.
- ۹ - بايتون مانينگ ياريكهرى تهپاي يې نهريكي (۳۸,۵۵۰) مليون دولار.
- ۱۰ - رافائيل نادال ياريكهرى نيسياني يې ياريا تينسا سهر نهريدي: (۳۷,۸۰۰) مليون دولار.
- ژيدهر:
www.hi4arab.com
www.rodawSPORT.com
- * نهغه ژى ليستا پرداهاترين وهرزشقانتين جيهانينه:
- ۱ - تايگهر ووز ياريكهرى نهريكي يې ياريا گولفي: (۶۵,۲۹۵) مليون دولار.
- ۲ - فيل ميكسون ياريكهرى نهريكي يې ياريا گولفي: (۶۱,۱۸۵) مليون دولار.
- ۳ - روجي فيدريو ياريكهرى سويسري يې ياريا تينسا سهر نهريدي: (۵۲,۷۸۱) مليون دولار.
- ۴ - مافي باكوئوي ياريكهرى فليپيني يې ياريا بوكساني: (۵۲,۵۰۰) مليون دولار.
- ۵ - فيرناندو تهلونسو شوفيري نيسياني يې فورميلا ون: (۴۵) مليون

متاکرن ب قیان و چهژیکرنی شکاندنا ئیرادا کچی یه

رهگهزی بهرامبهر زهلامی ژی چیدکته . کویلهکرنا کچی کویلهکرنا جفاکیه. چونکی بهلانسی نازادی و دیتن و چهژیکرن و نیاسین و وهرگرتنی و ... هتد ، تیک دچیت. رهنج و ماندی بوون بی نهنجام دمینن. فاکتهری گوهورینی لاواز دبیت. هنگی ئومیدا ژیانکری دچارچوئه دبیت و دکهقیته دبن قهید و بهندی جفاکی و هتا سیاسی . تسلیمبونک دهیته بیس . ژیدهری ژ بی ئیراردهکرنا کچی وهردگریت. ئیدی چهژیکرن ل بن گف و رکیتفا نادهرکهقیته. رووناها راستیا وئ چهژیکرنی قهدمریت. ترس دبسته دستور و کچ دبسته کویله. نایدیا وئ تیکهلی و چهژیکرنی یه تابلوی جفاکی نمونهی دئیخسته بهر چاقان.

دویر ژ رهوشت و بنهمایین جفاکی و مروقی. نهگهری دویرئیخستن یه. دهمی کچ مینا متایهکی دکهقیته ددهستین زهلامیدا کرین و فروتن ب عشق و ئیرادا وئ هاته کرن. ههبوونا وئ چ رامانان نادهت. عشق و چهژیکرن ژی بهرهف بهرزهبوون و سقک بوونی دچن. دقیت ههرکهسهک فی بزانیته. قوربانیا ئیکتی ژی کچه. بی دووی زهلام پاشی جفاک ب رهنهکی دکهقیته دبن ترسیدا. سقکنا کهسایهتیا کچی ژ زهلامی دهست پی دکته. پاراستنا ناموویسا وئ ددهستین ویدایه. نهغه یاگریدایه ب ناستی نازادی و سنوورین جفاکی قه. عشق و چهژیکرن جوانی چیدکته. فهلسهفا ژیانی دئافرینیت. جفاکهکی نمونه بهرهم دئینیت. دیسان

رهفهند گوههرزئی

چهژیکرن، نانکو نزیک بوونا کور و کچان ل سهر بنهمایین ئیک دوو گههشتن و دهربرینا ههست و سوزا. وهک پیشهر بوو ناشکراکرن و دیارکرنا وی وینهی ئهوی بوو جارا ئیکتی دچاقین واندا هاتیه کیشان. دناف جفاکین سقیل و نمونهبیدا عشق ژی ب رهنهکی نمونهی دهیته کرن و دیتن. ههمی بنه ما و سنوورین کلتوری و عهشاییری و جفاکی .... هتد . بیته هاتینه دانان ریز لی دهیته گرتن. وهک نهزموون دهیته خواندن و دیتن. دناف ههر جفاکهکیدا هندهک رهوشت و بنهمایین تایبته ههنه. کو کچ و کور وهک ریکهک، یان ناراستهیهک دگرنههر. بو هندی خو ژ لومهکرن و ئاخفتنا خهلکی بیارین. نهغهژی وهک تیتالهکی جوان و ریزگرتنهک ل کلتورو دیتنن جودا جودایین جفاکی. چیکرنا بههانهو نهدروستیا بهرامبهر کچی یان کوری ل بن پاراستنا بهرژهوهندی بن نیاسین و خواندن و پیناسهکرنا کهسایهتیا لایهکی

نهنییت راکیشانا بیت دی

و/ هوار نیروهیی

مهزن سوپاسیا وان بکه و ریژی لی بگره . پیئتقی یه عادهت بکهی بو همر کارهکی کو همر کهسهک بو ته نهنجام ددهت ، سوپاسیا وی بکهی و قهدری وی بزانی . سوپاسیا ههقالی (بیی دهوامی) بکه ژ بهر نهنجامدانا کارهکی ته ، ریژی ل ههقرینا خو بگره سهباردهت هاریکاری یا وی . مهمنون و سوپاسدارتی زاروکیتن خو به بو همر کارهکی باش و نهرتنی کو بو ته نهنجام ددهن .

ل قییره نهنجاما نهرتنی و پاداشتا دوو بهراهر یا ههی : همر دهمهکی دکهیه کهنی یان سوپاسیا کهسهکی دکهی و ریژی لی دگری ، نه ب تنی عیزهت نهفسا وی کهسی و ههروهسا ههستی گرنگی و ب بها بوونا وی کهسی پتر دبیت، بهلکی عیزهت نهفس و ههستی ب گرنگی بوونا ته بخوژی پتر دبیت . همر دهمهکی تو کارهکی هوسا نهنجام بدهی یان تشتهکی بیژی کو بیسته نهگه رییت دی پتر حهژ ته بکهن ، ب راستی دی ههستهکی باشر ل دهف ته بخوژی پهیدا بیت و دی پتر حهژ خو کهی .

و هندی تو پتر حهژ خو بکهی ، دی پتر و ب دلهکی پاکتر حهژ بیت دی کهی و ژنیفا دلی دی پتر پوبتهی پیی دهی . هندی پتر حهژ خو بکهی ، دی کیتر نیگهرانی هندی بی کو نایا کاریگهری یهکا باش لسهر بیت دی دکهی یان نه ، و ب شیوهکی سروشتی دی پتر بیه نهگه ری کوم کرن و راکیشانا بیت دی بو لایق خو .

۳- پهسهند کرن :-

هوسا دهیته گوتن کو : « زاروک بو

ههبوونا وان خو بخو پتر دبیت . ژبهر قی چندی ، دی ههست ب ههستهکی خوش کهن و دلشاد بن . نهو دی ههست کهن کو د گرنگی و دی حهژ وی/وی کهسی کهن نهو وی بوویه نهگه ری دروست بوونا قی ههستی د ههبوونا واندا . ههتا ب ریکا گرنژینی و بهری ناخفتنی ، دی نهو هرکهن کو تو کهسهکی / کهسهکا خوشتی و سهعهتکهری (خوش ناخفتنی) . نهو ب قی گریمانی ، دی تی رمانهکا نهرتنی ژ ته پهیدا کهن .

نابیت تو گازندا ژ وان بکهی یان وان خهسار بزانی و رهخی لی بگری . پیئتقی یه وان ب تمامی قهبیل بکهی و ژنی رازی بی ، ههروهکی کو موعجیزهکا ناسایی نه . نهغه پینگاغا نیکی و خالا دهستپیکتی بو راکیشانا بیت دی یه .

و تو چاوا قی قهبیل کرنا (رازی بوونا) تمام دهردنیخی یان دیار دکهی ؟
۲- ریژگرتن :-

همر دهمی تو سوپاسی و ریژگرتنا خو بو کهسهکی دیار بکهی ژ بهر وی کاری بو ته کری _ چ کارهکی بچوبک و چ کارهکی مهزن _ دی بییه نهگه ری زیدهبوونا عیزهت نهفسا وی/وی . ژبهرهندی نهو د ناخی خو دا دی ههست ب گرنگی بیی کهت . دی ههست پیی کهت کو خودان شیانتره و تواناییت پتر بیت ههین . وینتی هزری بی وی/وی ژ خو ، باشر دبیت و پتر ژ رابردوی ریژی ل خو دگریت .

و تو چاوا دبیه نهگه ری دهرکهفتنا قی ههستی باش و سهیر د بیت دی دا ؟ گهلهک یا ب ساناهی یه ، د ههر جه و دهمهکی دا و بو همر کارهکی بچوبک و

کوبرترین پیوستی یا ههبوونا مروقی ، همر نهو پیوستی ب ههست کرن ب گرنگی بوون و ب مفا بوونی یه . ژبهرهندی ، نهپینی یا راکیشانا بیت دی یا ب ساناهی یه . واتا بیه نهگه ری کو بیت دی ههست ب گرنگی بوون و ب بها بوونی دناخی خو دا بکهن .

پینج شیواز بو راکیشانا بیت دی (خهلهک ، کس و کار ، ههقال ، دهورووهر و .....) :-

هندی پتر بییه نهگه ری کو بیت دی ب ههبوونا ته ههست ب مفا و گرنگی بوونی دناخ خو دا بکهن ، نهو دی پتر بو لایق ته هیته راکیشان و دی هزر کهن ، کهسهکی خوشتی و دلوقانی . تو دشیبی فان پینج خالان ب کار بینی بو هندی کو بهرامبهری ته ههستهکی گهلهک باش ژ خو پهیدا بکهت .

نهف رهفاریت کلیلی دشیان دایه د پینج خالیته خواری دا بهینه کورت کرن :-

(قهبیل کرن ، ریژگرتن ، پهسهند کرن ، دهستخوشی کرن ، گرنگی دان)

۱- قهبیل کرن (رازی بوون) :-
باشترین دیاری کو تو بشیتی بده یه بیت دی ، همر نهو حهژیکرن و بهریخوودان ب « گرنگی دان و ریژگرتنا بیی بهند و مهرج » ه . ب قی واتایی کو وان بیی هیچ سنورداری یهکی ، تمام وهکی نهو ههیی ، وان قهبیل بکهی .

کرنا قی کاری گهلهکا ب ساناهی یه ، ب تنی دی گرنژی ! دهمی ب دیتنا بی/یا بهرامبهری خو ب کهیف خوشی دگرژی و روی گهش دی ، باوهری بخو

. گرنگی دان د راستی دا ب هیزترین رهفتار بو پیدا کرنا باوهری بخو هه بوونی یه و کلیلهک بو راکیشانا بلهز دهیته ههژمارتن .دهمی تو گرنگی یهکا تاییهت و زور ددهیه کهسهکی دی ، نهو دناف خو دا ههست ب گرنگی بوون و پویته پی کرنی دکهت ، و ل دویف هندی دا دی پتر چهژ ته کهت .

نهف پینج خاله ژ وان بهیزترین و کارتیکهترین دهپرینیت پیدابوونا باوهری بخو هه بوونی نه کو ههتا فی گافی هاتینه زانین . ههروهسا ب پروفا دی لسهر وان زال بی ، هیدی هیدی دی بییه نیک ژ کارتیکهترین و پر راکیشترین کهس دجهتی کاری و کومه لایهتی یا خو دا .

— بکهت . مهتخ و پهسنا کهسهکی بکه ، سهرخاترا جلکی کو کری . دهستخوشی ژ نیرادا ب هیز و پالپشتی یا کهسهکی — یان تاییهتمهندی یهکا باشا وی — بکه . نهو کهسی گههشتیه نارمانجا خو یان خهلاتهک برهقه دهستخوشی ژ بکه ، گرنگ نینه نهو کار یی بچوبک و کیم بها بیت یان مهزن و ب بها . دگهل هندی لدویف تشتهکی بو پهسن و دهستخوشی کرنی به ، و ههر جارهکا کو تشتهکی هوسا دبینی ستایشا وی بکه ، نهو کهسی ههپی دی پتر چهژ ته کهت و ته کهسهکی چهژیکهر و پر راکیشان زانیت .

۵- گرنگی دان (سهرنج) :- دبیت نهف تاییهتمهندی یه ، ب گرنگترین تاییهتمهندی بهیته ههژمارتن

وی دکهنه گری و زهلام بو دمرن « . ب دریزاهی یا ژیانن ، ههمی مروفا پیتقی یهکا کیر و نیکسه ب فی یا ههی کو بو وان کاریت نهنجام ددهن و سهرکهفتنی ب دهستخو فه دینن ، بهینه پهسند (تایید) کرن . نهف پیتقی یه ، یا بهردهوام و ههمیشهیی یه و ههروهکی پیتقی ب زاد خوارنی یان بهینه دانن یه کو کارتیکرنا وی بو ماوهیهکی دریز نامینیت و پیتقی یه بهردهوام بجه بهیت . ژبهر فی ، نهو کهسیت کو ههر ل دویف بدهستقه نینانا دهرفهتا دهرپین و دیارکرنا پهسند کرنی نه ، بچنه ههر جبهکی دی هینه پیشوازی کرن و قهیل کرن . دبیت باشترین پیناسه بو پهسند کرنی ههر نهو « ستایش و پهسن » بیت . پیتقی یه ژبیر نهکهی ، ههر دههکی ته سوپاسی و مهتحتیت کهسهکی کرن ژبهر وی کاری بو ته کری ، ب راستی دی بییه نهگهر کو باوهری بخو هه بوونا وی پتر بیت .

لدویف فی ، نهو دی گههنه ههستی گهلهکی خوشی خو و دی ته وهک کهسهکی خوش رهفتار ، چهژیکهر و پر راکیشان بینن .

۴- دهستخوشی :-

ههروهکی نیراهیم لینکولن گوتی : « ههمی کهس چهژ بهس کرن و پهسنا دکهن » .دهمی تو ژ کهسهکی سهبارت تاییهتمهندی و سالوخهتیت ههپی یان کاری کو نهنجام ددهت ، ب ههمی راستگیوی و خوشقیاتی فه بهس و پهسنا وی دکهی ، نهو کهس ب شیوهکی ئوتوماتیک و بیی خو ههستهکی باشتر ژ خو پیدا کهت . دی نهو ههست کهت بهایی کاری وی / وی بی هاتیه زانین و ریز لی هاتیه گرتن . ژبهر فی نهگهری ، د ناخی خو دا ههست ب بها بوون و پویته پی کرنی دکهن . نهف کاره دبیته نهگهر پتر چهژ خو — و ههروهسا ته ژی

ژسرهاتیت جفاکی

له بېلا له زگین

هه قالا خراب ب ساناهی ژيانا
مروقی دهاقیته دناقا ناگری دا

هه قال نهو کسا کو مروقی هه ردهم باوهری پی هه و نهینیا دلئی مروقی دزانیت لی پا هه قالا بی بهخته کو ژيانا مروقی تاری دکهت و بهرهف ناقاره کی خراب دبهت، چونکی نهینیا هه موو راستیین ل نک مروقی دزانیت.

پهروین کچه کا د ژبی ۱۸ سالیی دا بوو و هه ردهم نهینیا خو بوو هه قاله کا گه لهک نیزیکی خو هه دگوهاست و د ناقبهرا خو دا گه ننگه شه ل سهر هه موو پیشهاتان دکر و ب فی رنگی باس ژ ژيانا خو و رهفتارا کو هه قالا وئ دگهل کری دکهت و دبیژیت: من د دهه کی گه لهک بهرته نگ دا په یوه ندیین نهینیی دگهل کوره کی د ژبی ۲۰ سالیی دا گری دان و نهف په یوه ندیه ژبی بوو سه ردهمی بهری پهیدا بوونا مویالیی و تیله فونین نهردی ل دهقهرا مه شه دگهرن، چونکی ل وی دهمی رهوشا ژيانا خه لکی ب گشتی نه هندا باش بوو، نهو هه قالا کو من پتر ژ هه کسه کی باوهری پی هه وی کو ژبی وئ پیچهک ژ بی من مه زتر بوو ناخفتن و نامه یین من و خوشتقیی من هه ردهم د ناقبهرا مه دا هه گوهاستن و هه ب رتیا وئ بوو کو هه موو ناخفتن ژبی دگه هشتنه گو هین مه و نهز گه لهک ب وی کوری هه هاتبوومه گریدان کو هه تا هه ناسه دان ژبی بی وی من نه دخاست لی فی هه قالا من هه موو خوش دکر نه گوتنن نه خوش و پروی نالوزی و ته علای و ژههر لی

دکرن، هه تا کو شیای کارتیکر نه کا نه رینی ل مه بکهت و نه م ژیک دویر ئیخستین و شیا مه سه ردا ببهت و پشتی کو شیای فی کاری نه انجام بدهت نهو کوری کو من هه ز ژبی دکر بهرهف دهرقه ی وه لاتی دده ته ری و ل وه لاته کی نه وروپا ناکنجی دبیت و لی ب چونا خو بوو دهرقه ی وه لاتی ژبی نه شیا کو من ژ بیرا خو ببهت و هه ردهم د دلئی وی دا نهو هه ست و قیان ل هه مبهری من هه بوون و پشتی دهه کی مویالی کته د دهستی گه لهک خه لکی دا و وی کوری ب رتیا تیله فونا هه ردهم په یوه ندی ب مالا هه قالا من هه دکر و دگوته وئ کو نه گهر نه ز بزقرمه شه دئ پهروینی هه ر خوازم و ژ وئ کچی دخواست کو په یوه ندیا وی و من هه ر وهک بهری ناسایی ببیت لی پا هه قالا خایین چ جاره کی راستی بوو من نه گوت و نهف گوتنن وی ل من د هاتنه هه شارتن و هه تا کو زقری ل وی دهمی هه ر هه موو تشت من ب دروستی زانین لی پانی زقرینه کا درهنگ بوو چونکی پشتی نهو چوبه ژ دهرقه ی وه لاتی من ژبی ب دله کی سوتی شوی ب کسه کی دپتر کر و نوکه نه ز دایکم و من زاروکهک هه یه، بهس هه ر دلئی من هیشتا ژ داقتن نه قینا وی خلاص نه بوویه و هه ردهم بی ل بیرا من و بوو وی دژیم بهس پانی هه قزینی من ژبی کسه کی گه له کی ژیهاتیه و گه له کی باشه و ریزی ل من دگریت، لهوا دقتیت ب فی رنگی ژيانی بکه م.

نهرى تو دزاني

- نهرى تو دزاني بو ئيكهم جار نهو
كهمسى پى خو دانايه سهر بانى ههيفى ناغى
وى ئارمسترونك بوو.
- نهرى تو دزاني نهگهر ههيف نهبايه
پيليت دهريايان زى نهدهبون.
- تو دزاني كو ئهردى ههيزهكا
موگناتيسى يا ب ههيز ههيه.
- نهرى تو دزاني كو مهژبى مروشى
شيانيت ههين روژانه (٢٦٠) بهرپهرت
نخيسينى ژبهريكهت.

پيكهنين

*چارهكى دوو خهروازا برىا دا كو شى
ب ئيك بكن و مالهكى ناغا بكن و پشتى
كو فان ههردووكان شى ب ئيك كرى خودى
زاروكهك داينى ئينا رابون زاروكى خو كره
خهرو و دا كهسهكى.
*دوو ههفال دا گلوهكا سوتى گوهورن،
ههفالى ئيكى گوتنه يى ديترو كو دقيت نهز
بچمه سهر ملين ته دا بشيم گلويى بگوهورم،
ئينا ههفالى دوويى رازى دببت و ههفالى
خو دانسته سهر ملين خو، پشتى كو ههفالى
ئيكى چويه سهر ملين كهسى دوويى ب تنى
گلوپ د دهستى خو دا گرت و گهلهك فهكيشا
ههيشتا گلوپ نهئخستى. ههفالى دوويى
گوتى بوچى تو ناخلاس بى، نى نهز وهستيام،
ئينا ههفالى وى گوتى مانى خهتاكين تهنه
تو نازقرى دا گلوپ بچيته جهى خو.

شيرهت

*نهركى خو يى روژانه بخوينه و بوو
سويهى نههيله
*دهما دچيه قوتابخانى ب ريك و
پيكي ههرو و ل دهما زقرينى و دهرياس
بوون ژ جادهيى بلانى ته باش ناگههى خو
بيت.
*گوهدارى ماموستايين خو بكه و
رتزى لى بگره، چونكى نهو زى جهى
دايك و بايبن ههوهنه.

سمكويى شكاك

ئيسمائيل ناغا (سمكويى شكاك) پشتى كوچاربوونا بابى خو دببته سهروكى
عهشيرهتا شكاك كو نهف عهشيره ئيكه ژ عهشيرين ب ناغ و دهنگين روژههلاتى
كوردستانى و سمكو زى ئيكه ژ ب ناغ و دهنگترين وان كهسين كو پشتى شهري
جيهانى يى ئيكى ل دژى دهستهلاتدارين ئيرانى شهر ژ پسخههت نازاديا كوردستانى
دا كرىه.

قى سهركردى مهزن گهلهك بزاف كرينه دكو بشيت مافين گهلى خو بدهستقه
بينيت و يى شيايى دهستهلاتا خو ل دههترين روژناغا دهرياجهيا ئورمىيى كو
مهلبهندى سهرهكى يى دهستهلاتداريا عهشيرا وان بوو بهرفرهه بكهت و د ههمان دهم
دا عهبدولسهلام بارزاني كو ئيكه ژ سهركردين بهرناسين كورددين باشوورى كوردستانى
پشتى كو ژ بهر عوسمانيا نهچار ماي باشوورى ب جه بهپيليت بهرهف ئورمىيى چويه
و گههشتيه دههترين سمكويى شكاك.

ژ بلى قى يهكى سمكو كچهكا (شيخ محهمهد سهديق) ماره دكهت كو ژ مالباتا
نهريا بوو و نهف مالباته زى ژ مالباتين ههري ب بزافين گهلى كوردن و ب قى
ريكى ههفكاريا د ناچهرا وان دا زندهتر و خورتر لى دهيت.

سمكويى شكاك گهلهك بزاف و ههول دان كو بشيت پشتهقانيا دهولهتتين
زلهپزين وى سهردهمى ب ددهت فه بينيت دا كو بشيت مافين گهلى كورد يى مسوگهر
بكهت بهلى جهى داخى يه كو د قى كارى دا يى سهركهفتى نهبوو.

شه قلاوا

كوردستان ب ديمه نين خو گه له كا جان و بالكيشه و پروي جهين گوزاربه و زويكا هه مي خه مان ل دهف مروفي قه دره فينييت و نيك ژ وان جهين هه ري جان و بالكيش باژيركي شه قلاوايه كو دكه فيته سنووري پاريزگه ها هه وليري و د ناچه را دوو چيايين گه له ك جانين كوردستاني جهي خو دگريت كول هندافي وي چيايي سه فين هه يه و هه ر ل سه رده مي كهفن تا نوكه يا بوويه جهي قه حه ويانا هژماره كا گه له ك ژ هونه رمه ندان كو پتريا وان حه ز ل سه روشتي وي كربه و نوكه قه زايه كا گه له ك ريك و پيكة و ژ لايي حكومه تا كوردستاني قه گرنگيه كا باش پي هاتيه دان.

گوزاري ده يته ديتن، چونكي زيده خه لك ل ناڤ و ده رقه ي كوردستاني قه ستا قئ ده قه ري دكه ن و گه له ك هوتيلين جان و موتيلين مه زن لي هه نه و ژ بلي كوردان ل قئ ده قه ري مه سيحي ژي لي د ناكنجينه و ژيانه كا

شه قلاوه نوكه ل سه ر ناستي كوردستاني وه ك جهي نيك يي

قي رهنگي و نه م ژي دي بزاقئ كه ين كو باس ژ تل ميتنا زاروكي بكه ين. تبل ميتن نيكه ژ وان كرياتين كو ديته عاده ته ك ل نك هنده ك زاروكان، كو هيشتا د ژيه كي گه له كي كيم دانه و نه ف رهفاره دگه ل وان دا مه زن دييت و زانايين ده روون زاني به رده وام قئ دياردي قه دگه رين بو دوو نه گه ران و ب قئ رهنگي باس ژي دكه ن، نيك ژ وان نه گه ران كو زاروك تبلا خو دميتن نه بوونا دلوقانيا دايك و بابانه بوو وان زاروكان نه و ژي ده ما كو زاروك بي بار دييت ژ دلوقاني و سوزا دايكه خو و پيكولي دكه ت ژ لايين ده رووني قه خو رازي بكه ت و يا دي ژي نه وه كو قه دگه ريه قه بو نه گه رين زكماكي.

كرياتين نه شرين

گه له ك جارن ل نك هنده ك زاروكان چه ند رهفاره و كرياتين ژ نيشكان قه دروست دبن كو وه ك عه ده ته كي لي ده ين و زويكا نه شين به يلن كو نه گه ر ژي

سنیله

ره‌فیقا داود یوسف: تا نوکه وهرزش د ریتیا خاندنا من دا نه‌بوویه ناسته‌نگ.

وهرزش ل دهف من زیانه‌کا ساخلم و نارام دگه‌هینیت.

من په‌یدا دبیت.

سیلاڤ: نایا تا نوکه پشکداریا ته د یاریتین وهرزشی دا چ کارتیکرن نه‌کره سهر خاندنا ته؟

سنیلا خودان شیان ل دوور قی پرسیاری دبیتیت: تا نوکه وهرزش د ریتیا خاندنا من دا نه‌بوویه ناسته‌نگ، چونکو هم بوو من وهک قوتابیه‌کا یا گرنگه و هم ژی مروقه‌ک کو ههردهم پیدقی ب وهرزشی نه‌لی پیدقیه نم هممو ده‌میتن خو ب رتیک و پتیک بیتخین. و ل دوور هاریکاریا جفاکی دگهل وئ دا ب نه‌شکهرایی ده‌ته دیارکرن کو جفاک و ده‌ردوور گه‌له‌ک دگهل وئ دا د هاریکارن.

سیلاڤ: تو شیای د قی ده‌می دا چ ده‌ستگه‌فتیه‌کی بده‌ست خوڤه بینی؟

ره‌فیقا: نیکم جار ل سالا ۲۰۰۴ و ل سهر ناستی په‌روردا قه‌زا نامیدیئ نه‌ز شیام پلا نیکتی ب ده‌ست خوڤه بینم و نه‌قی چندئ ژی وه‌کر کو باوه‌ری ل نک من په‌یدا بیت و پاشی شیایمه به‌رده‌وامیئ بده‌مه قی رتیک و تا نوکه چندین خه‌لات و دیاری من وه‌رگرتینه. لئ دگهل فان هممو سهرکه‌فتنان دا ژی سنیتلا خودان شیان ههردهم دخوازیت د ناڤا کاروباریت مالی دا هاریکاریا دایکا خوبه‌کمت له‌وا ژ بلی خاندن و وهرزشی کارئ مالی و هاریکاریا دایکا وئ ب تنی بو وئ مه‌به‌سته.

ژ بوی پتر گرنگی دان ب وی رولی ههره مه‌زنی هنده‌ک سنیلین ده‌قهری دگترین د هممو بیافان دا سیلاڤ قیجاری نیک ژ وهرزشانین سنیله یین ده‌قهری دکه‌ته میتشان و ب قی ره‌نگی (ره‌فیقا داود یوسف) ده‌بته ناخفتنی و ب قی ره‌نگی باس ژ رامانا جیهانا وهرزشی دکه‌ت و دبیتیت: نه‌گه‌ر نم ب چافه‌کی لئ نیرینی ل جیهانا وهرزشی بکه‌ین ب راستی گه‌له‌کا گرنگه ژ به‌رکو وهرزش ل دهف من زیانه‌کا ساخلم و نارام دگه‌هینیت. و پاشان باس ژ هاتنا خو بوو ناڤا قی جیهانی دکه‌ت کول سالا ۲۰۰۴ ی بو نیکم جار دکه‌فتیه د ناڤا قی مه‌یدانی دا، لئ ب نه‌شکهرایی ده‌ته دیارکرن کو نه‌وی پتر جه‌زال سهر یاریا ته‌یا پتی هه‌ی، چونکو یاریه‌کا ب کومه.

سیلاڤ: کینه هه‌فکارین ته بوئی کاری و

هست ب چ دکه‌ی د ده‌ما یاریا وهرزشی دا؟ ره‌فیقا دبیتیت: نیکم هاریکارین من مالباتا منن و پاشان نابیت کو رولی ماموستایین خو ژی ژ بیریکم کو وان ژی زیده کد و ماندی بوون دگهل مندا دیتیه بو سهرنیکه‌ستنا قی کارئ من. و د پشکه‌کا دیتر یا به‌رسقا پرسیارا مه‌دا کانی نه‌و چندا ژ خو رازیبه د ده‌ما یاریا وهرزشی دا؟ نه‌و ب قی ره‌نگی ده‌بته ناخفتنی و دبیتیت: ههر ده‌ما نه‌ز وهرزشی دکه‌م هست ب خوشیه‌کا مه‌زن دکه‌م و نارامی ل نک

که‌ساتیا ته ب ری‌کا وی فی‌قیی تو حه‌ز ژئی دکه‌ی دیار دبیت

پاییز هینتوتی

گهر بخوازی که‌ساتیا خو یان ژئی یا که‌ستین به‌رامبه‌ری خو ب ری‌کا فی‌قیی بناسی
 ئی تا‌قی‌کرنا بله‌ز ژ به‌رچا‌فان ره وه‌رگه.
 پرته‌قال: نه‌و که‌سی کو حه‌زا خوارنا ئی جوړه فی‌قیی یی زستانی هه‌ی خودان
 که‌ساتیه‌کا به‌خته‌وه‌ره و دشیت د ژیانئ دا سه‌رکه‌فتنی تومار بکه‌ت، نه‌ف که‌سی
 هه‌نی خودا که‌ساتیه‌کا خوراگره و دخوازیت بگه‌هسته گوپیتکا هه‌ر تشته‌کی و
 که‌سه‌کی دل‌سوزه و پا‌قژه و گه‌له‌ک ب زه‌حه‌متی دبیته هه‌قالئ مرو‌ئی.
 سی‌ف: نه‌و که‌سی حه‌زا وی ل سه‌ر خوارنا سی‌فی بیت نه‌و حه‌ز دکه‌ت کو یاری‌تین
 وه‌رزشی نه‌نجام بده‌ت لی نه‌ک ب تنئ به‌لکو حه‌ز دکه‌ت دگه‌ل هه‌فالان و ب
 کوم وان یاریا بکه‌ت.
 موس: نه‌و که‌ستین حه‌ز ل خوارنا ئی جوړه فی‌قیی دکه‌ن دشیت د ژیانئ دا
 سه‌رکه‌فتنی هه‌ره مه‌زن د بی‌افئ سی‌اسه‌تی دا ب ده‌ست خو‌فه بینن لی وان
 پی‌دقی ب پشته‌فانیه‌کا به‌رده‌وام هه‌یه.
 تری: فان جوړه که‌سان می‌زاجه‌کا نه یا جی‌گر یا هه‌ی یی‌ن کو حه‌ز ل سه‌ر خوارنا
 تری هه‌ی و گه‌له‌ک حه‌ز ژ کارین جدی دکه‌ن لی پا گه‌له‌ک ب له‌ز بی‌تاقه‌ت
 دین و دشیت سه‌رکه‌فتنی مه‌زن ب ده‌ست خو‌فه بینن نه‌گه‌ر ری‌کخسته‌کی د
 ده‌می خودا بکه‌ن.
 قه‌سی: نه‌و که‌ستین کو حه‌ز ژ خوارنا ئی فی‌قیی دکه‌ن خودان که‌ساتیه‌کا توره‌نه و
 گه‌له‌ک حه‌ز دکه‌ن بله‌ز کارین خو بگوهرن.

مهترسییت نهشتهرگه‌ریا مهزنگرنا لیشان

ب گشتی نهشتهرگه‌ریا مهزنگرنا لیشان یا ب سلامه‌ته، به‌لی دقیت وئ ژ بیرنه‌که‌ین کو ههر نهشتهرگه‌ریه‌کا د ههر جهه‌کی له‌شی دا نالوزیتت خو هه‌نه، هندک جارا پشتی نهشتهرگه‌ریی خوینبه‌ربوونه‌کا زیده رویددهت کو پیدقی ب جاره‌کا دی نهشتهرگه‌ریی هه‌یه بو راوه‌ستاندا خوینبه‌ربوونی و دوباره نه‌جامدانا مهزنگرنا لیشان.

هه‌ودان نالوزیه‌کا دیه کو دبیت ده‌مه‌کی پشتی نهشتهرگه‌ریی رویددهت، نیشانیت وئ ، کولبون، ئیشان، سوربون، بلند بوونا پلا گهرما له‌شی، نه‌قه ژی ل پتريا حاله‌تاندا ب دهرمانی دژه ده‌یتته چاره‌کرن، هندک جارا ژی ته‌نه‌کا چاندی د هیتته ژنافرن هه‌تا وی ده‌می کو نه‌ف هه‌ودانه ب تمامی د هیتته کونترول کرن، نه‌گه‌ریی هه‌سته‌وه‌ری یا پتر ل وان حاله‌تاندا یه روی ددهت کو دهرزیا کولاجینیا چیلی ب کاردئینن بو مهزنگرنا لیشان.

بورج

کیقراله: ۶/۲۲ - ۷/۲۳

بزاغین ته د کاریگهرن، له‌وما گوهارتتا ته رویدانه‌کا نوی په‌یدا کریه، نابوری ته ب باشی ب ریقه دجیت، ته دستک‌هفته‌ک باش هه‌یه.

شیر: ۷/۲۴ - ۸/۲۳

هه‌فالین ته باومریه‌کا باش ب ته‌هه‌یه، تو بزاغی بکه فی رهوشتی بخو بهیلی، یی دویر به ژ خاپاندنن، چونکی تو بخو دی که‌فین.

کچ: ۸/۲۴ - ۹/۲۳

ریکنی ل که‌سان نه‌گره هه‌مه‌بری پروژین خو، نه‌فه ده‌لیشه‌یه‌کا زیریه بوو سه‌رکه‌فتتا ته، باری سوزداری پیدهی ب که‌شه‌یه‌کا زیددتره.

کافر: ۳/۲۲ - ۴/۲۰

دی ته دستک‌هفته‌ک هه‌بیت و دی گه‌له‌ک کارتیکرنن ل ژيانا ته‌که‌ت نه‌فه یا باشه به‌لی تو دھی ده‌می دا سه‌ره‌دیرین دگهل بکه‌یی.

گلا: ۴/۲۱ - ۵/۲۱

گومانن به‌رامبه‌ری هه‌می تشتا نه‌راکه دا ژيانا ته به‌خته‌وه‌ری تیندا په‌یدا بیت، مهرج نینه هه‌می ده‌ما تو دروست بی.

جیمک: ۵/۲۲ - ۶/۲۱

ب هیشی سه‌ره‌دیرین دگهل ژيانا خو بکه دا نویخازی ل ده‌ف ته په‌یدا بیت، باری نه‌فیندارین پیدهی ب هندک گوهورینین ب له‌زه.

به رهه فکرنه: کامی گوهرزی

په یشین ههقدووبر

- ستونی**
- ۱ - حنبه تی - « باش » ب زمانئ فارسی .
  - ۲ - مهنامه (ت) - مینا ههفن.
  - ۳ - مینا ههفه - نیغهکا « بریا » .
  - ۴ - کمل و پهلان دفروشیت - زیبه (ب).
  - ۵ - نیغیا « یانه » (ب) - یاری (ت).
  - ۶ - نیغیا « رهوا » (ب) - ناغهکئ کورانه یئ کوردیبه.
  - ۷ - نیغیا « زیبا » - دهسپتک و دوماهیا « وازی » (ب) - نیغیا « تیتن » (ب).
  - ۸ - شقان (ت) - دوو پیئت ژ « خارجی » - بهروفاژی سهر.
  - ۹ - دوو پیئت ژ « کریار » - سئ پیئت ژ « مهرای » .
  - ۱۰ - پایتمختئ ولانتئ نه مسا .
  - ۱۱ - پایتمختئ ولانتئ بهنگلادش - ناژانسهکئ معزنی نسمانین
- جیهانیبه + پیتهک .

- ناسویی**
- ۱ - شوره شقانهکئ کوردستانا باکوره - نهندامهکئ لمشئ مروقیبه (ب)
  - ۲ - بهروفاژییا زوره (ب) - گیاندارهکئ کئقیبه .
  - ۳ - « بووچوون » ب زارائئ سورانی - مینا ههفه - نامیرهکئ کهفتئ شهر کرنیبه (ب) .
  - ۴ - کانزایهکه (ب) - چیایهکئ کوردستانئ یه (ب) - دوو پیئت ژ « رهبان » .
  - ۵ - زانا (ب) - « تو » ب زمانئ ننگلیزی .
  - ۶ - دوو پیئت ژ « کهمان » - دهزگههکئ راگهاندنئ یه ل کوردستانئ (ب) .
  - ۷ - خوارنهکه - « نه » ب زارائئ سورانی .
  - ۸ - چه میایی - شین بوو - بهروفاژی « گهرم » (ب) .
  - ۹ - دوو پیئت ژ « رونیا » - مینا ههفه - بوچی .
  - ۱۰ - ب زارائئ سورانی دبیتزه سهرکردهیهکی میژوویی یئ کورد .

۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
د	ل		ا	ز	ه	ر	د	ی	ه	س	۱
ا		ی	ف	ی	ر		ک	ی	م	ه	۲
ک	ف	ا	ن			ا	ا		ا	ر	۳
ا	ی		ش	ی	ر	ی	ن		م	س	۴
	ی			و	ی		د	ا	ن	ا	۵
ن	ه	و	ا		ن		ا		ه	م	۶
ا	ن		ی	ن	ا	ی	ر	ب			۷
س	ا	ر		ت	س	ر		ر	ا	خ	۸
ا		و	ب			ی	ی		ا	و	۹
ر	م	ه	ن	ی	ن	ا	ز	ر	ا	ب	۱۰

پیرس نامیدی

گیسک: ۱۲/۲۳ - ۱/۲۰

سهردهدی دگهل ته یا ب ساناھی یه. دئ هندهک هیضینت ته هیته ب جهنیمان دئ کارتیکرنئ ل ته کهن ود چافیت هندهک کهسان دا دئ هییه گوهارتن.

سه تل: ۱/۲۲ - ۲/۲۲

دیتنا ته و ناراستئ ته بو ژیانئ یا دروسته. بهلئ تو پندقی ب گه شهیهکا زندهتری بو پاشهروژی تشتئ ل بهرخو گران نهکه.

نه هونگ: ۲/۲۳ - ۳/۲۱

باشه نهگهر تو بووچونا بهرامبهری هندهک کهسان بگوهوری. نهفه دئ یا کارتیکهر بیت ل سهر ته. ههفالین ته دئ ته توشی سوپرایزهکئ کهن.

ته رازی: ۹/۲۴ - ۱۰/۲۳

خو رهشبین نهکه بهرامبهری خوشتشی. چونکی نهشینیا وه لاواز دکهت. ریکئ بو یئ بهرامبهری خو خوش بکه بو گوهورینا هزرین ته.

دو پيشك: ۱۰/۲۴ - ۱۱/۲۳

گهلهک ژ دمنئ خو ب کارئ بئ مفا شه نهبه دا ل سهر ریکا سهرکهفتئ ههلبی. دئ یا کاریگهر بیت ل سهر ژیاانا ته. هشیاریا ددروبهزین خو ودریگره.

کفان: ۱۱/۲۴ - ۱۲/۲۲

گرتگین بده سهرویهری خو. چونکی ل دیدارا داهاتی دئ پتر سهرنج راکیش بی. یئ بهرامبهری ته شاش ل بوچونین ته دگههیت.

allireklam@yahoo.com

ایکلام

SILAV

Hijmar 63 Iton 2011

Kovareka heyvane ya rewşenbîrî gîştûye li Amêdiyê derdikevît

